

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01101	Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento	1c	6
P02G050V01102	Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte	1c	6
P02G050V01103	Educación: Pedagogía da educación física e o deporte	1c	6
P02G050V01104	Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I	1c	6
P02G050V01105	Xogo motor	1c	6
P02G050V01201	Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana	2c	6
P02G050V01202	Psicoloxía: Psicoloxía da actividade física e o deporte	2c	6
P02G050V01203	Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte	2c	6
P02G050V01204	Fundamentos da motricidade	2c	6
P02G050V01205	Fundamentos das actividades de loita	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01301	Educación: Epistemoloxía das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física	1c	6
P02G050V01302	Estatística: Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte	2c	6
P02G050V01303	Fundamentos dos deportes colectivos I	1c	9
P02G050V01304	Fundamentos dos deportes individuais	1c	9
P02G050V01401	Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II	1c	6
P02G050V01402	Expresión corporal e danza	2c	6

P02G050V01403	Fundamentos dos deportes colectivos II	2c	9
P02G050V01404	Fundamentos dos deportes ximnásticos	2c	9

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01501	Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I	1c	6
P02G050V01502	Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I	1c	6
P02G050V01503	Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde	1c	6
P02G050V01504	Xestión e organización dos sistemas deportivos I	1c	6
P02G050V01601	Actividade física e deporte adaptado	2c	6
P02G050V01602	Actividade física e deporte recreativo	2c	6
P02G050V01603	Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II	2c	6
P02G050V01604	Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01701	Lecer e turismo deportivo	1c	6
P02G050V01702	Xestión e organización dos sistemas deportivos II	1c	6
P02G050V01801	Actividades físicas e de aventura no medio natural	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01901	Actividades de fitness	1c	6
P02G050V01902	Xerontoloxía e actividade física	1c	6
P02G050V01903	Biomecánica da técnica deportiva	2c	6
P02G050V01904	Deportes náuticos	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01905	Actividades físicas de lecer	1c	6
P02G050V01906	Especialización en deportes colectivos	1c	6
P02G050V01907	Especialización en deportes individuais	1c	6
P02G050V01908	Exercicio físico para persoas maiores	1c	6

P02G050V01909	Mercadotecnia e dirección de empresas deportivas	1c	6
P02G050V01910	Programas de exercicio físico e benestar	1c	6
P02G050V01911	Psicoloxía do adestramento deportivo	1c	6
P02G050V01981	Prácticas externas: Practicum	2c	18
P02G050V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento**

Materia	Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento			
Código	P02G050V01101			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Diz Gómez, José Carlos			
Profesorado	Diz Gómez, José Carlos Padín Iruegas, María Elena			
Correo-e	jcdiz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	• saber
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar	• saber • saber facer
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte	• saber • saber facer
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas	• saber • saber facer
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo	• saber
CE16	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CE1 CE2
Conceptualización e identificación do obxecto de estudo da anatomía para o movemento.	CG1 CG2
Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma.	CG1 CG2
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da anatomía.	CG2
Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CE3 CE4
Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG13
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	CE8 CE16
Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	CE16

Contidos

Tema

1. Terminoloxía anatómica	Xeneralidades: citoloxía, histoloxía i embrioloxía humana. Aparato locomotor: testa, colo, tronco e extremidades. Corazón e grandes vasos. Aparato dixestivo. Aparato respiratorio. Aparato xénito-urinario. Estesioloxía. Sistema Nervioso Periférico Craneal. Sistema nervioso da vida autónoma. Sistema Nervioso Central
2. Estrutura xeral do corpo humano	
3. Anatomía do aparato locomotor	
4. Neuroanatomía e esplanoloxía	
Temario práctico	Prácticas de citoloxía e histoloxía. Prácticas de disección i estudo dos distintos tecidos. Identificación de estruturas en modelos anatómicos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	38	60.5
Prácticas de laboratorio	30	30	60
Exame de preguntas obxectivas	1.5	28	29.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia. Para o seu estudo os alumnos dispoñen en FAITIC das presentacións vistas na clase, así como material complementario, en versión dixital ou papel.
Prácticas de laboratorio	Con estas clases búscase que sirvan ó alumnos para una mellor comprensión e aplicación dos coñecementos teóricos. Tutorización individual ou en grupos pequenos para dúbidas e consultas. Realización de actividades tuteladas, con técnicas grupais participativas. Exercicios prácticos no laboratorio de Ciencias Morfolóxicas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Aclaración de dúbidas e exposición en grupos reducidos de aspectos específicos da materia. Manexo tutorizado de fontes de información.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	Puntuarase tanto a asistencia como a calidade das actividades realizadas nas prácticas. Valoraranse os exercicios realizados, tanto individuais coma grupais. A puntuación global das prácticas poderá supoñer un incremento máximo do 20% da puntuación do examen teórico.	20	CG1 CG2 CG13 CE1 CE2 CE3 CE4 CE8 CE16
Exame de preguntas obxectivas	Exame teórico: Os coñecementos teóricos adquiridos polo alumnos evaluaranse mediante un examen tipo test de 5 opcións sen puntuar negativos. Para aprobar é necesario contestar o 70% das preguntas correctamente.	80	CG1 CG2 CG13 CE1 CE2 CE3 CE4 CE8 CE16

Outros comentarios sobre a Avaliación

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Mantéñense os mesmos criterios nas seguintes convocatorias.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: <http://fced.uvigo.es/>

Bibliografía. Fuentes de información

Bibliografía Básica

DRAKE RL. VOGL A., Gray: Anatomía para estudiantes, 3ª ed, Elsevier, 2015,

GILROY AM., Prometheus. Atlas de Anatomía, 2ª ed, Panamericana, 2013,

LIPPERT H, Anatomía. Texto y atlas, 4ª ed, Marban SL, 1999, Madrid

MOORE KL, Anatomía con orientación Clínica., 7ª ed, Lippincott Williams and Wilkins., 2013,

NETTER FH, Atlas de Anatomía Humana, 6ª ed., Masson S.A, 2015, Barcelona

OLSON TR, A.D.A.M. Atlas de Anatomía Humana, Masson-Williams & Wilkins, 1997, Barcelona

PAULSEN F. WASCHKE J., Sobotta atlas de Anatomía Humana, 23ª ed, Elsevier, 2012,

WILLIAMS PL, Gray Anatomía, Elsevier, 1998, Madrid

SCHÜNKE M, Texto y Atlas de Anatomía, 3ªed, Panamericana, 2015,

Bibliografía Complementaria

FAWCETT DW, Tratado de Histología, 11ª ed, Interamericana McGraw Hill, 1989,

WELSCH U, Sobotta. Histología, Panamericana, 2014,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte**

Materia	Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte			
Código	P02G050V01102			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Romo Pérez, Vicente Novo Carballal, Antonio Figueira Rodriguez, Alberto			
Profesorado	Fernández Manero, Daniel Figueira Rodriguez, Alberto Novo Carballal, Antonio Romo Pérez, Vicente			
Correo-e	anovo@uvigo.es vicente@uvigo.es afigueira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Aprendizaxe e Control Motor na Educación Física y o Deporte analiza os procesos de aprendizaxe das condutas motoras, así como todos os aspectos relacionados cos procesos de recepción da información e o seu procesamento, os mecanismos de execución e decisión, e o programa motor.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	• saber
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber • saber facer
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento e comprensión dos fundamentos, característica e estrutura da aprendizaxe e control motor na Educación Física.	CG1 CG2 CG5 CG7 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26

Coñecemento e comprensión do a práctica motriz e dos mecanismos na aprendizaxe motora. Asi como o coñecemento e comprensión dos procesos de adquisición da habilidade motora.	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26
---	--

Coñecemento e comprensión da avaliación da aprendizaxe motora e da estrutura do programa motor	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26
--	--

Contidos

Tema	
1. Fundamentos, característica e estrutura da aprendizaxe e control motor na Educación Física	1.1. Comportamento motor: fundamentos, características, estrutura da aprendizaxe. 1.2. Evolución dos campos de estudo da aprendizaxe e control motor. 1.3. Perspectivas teóricas da aprendizaxe motora.
2. A práctica motriz como elemento de aprendizaxe na Educación Física.	2.1. Tipos de práctica. 2.2. Distribución da práctica. 2.3. Transferencia na práctica. 2.4. Variabilidade na práctica.
3. Control motor no ámbito da actividade física e o deporte.	3.1. Bases teóricas do control motor. 3.2. Fisioloxía do control motor. 3.3. Receptores e movemento.
4. Procesos de adquisición da habilidade motora.	4.1. Característica e estrutura da habilidade motriz. b. Dificultade e complexidade. 4.2. Etapas de adquisición da habilidade motriz. 4.3. Atención e aprendizaxe motora. 4.4. Memoria motriz, codificación e esquecemento. 4.5. Transferencia.
5. Mecanismos e avaliación na aprendizaxe motora.	5.1. Modelos do comportamento motor. 5.2. A información na aprendizaxe motora (FB). 5.3. Percepción. 5.4. Decisión. 5.5. Excepción. 5.6. Avaliación da aprendizaxe motora
6. O programa motor.	6.1. Estrutura da programación motora. 6.2. Programa motor e patrón neuromuscular. 6.3. A complexidade motora. 6.4. Tipos de programa motor.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	7.5	15	22.5
Prácticas de laboratorio	15	22.5	37.5
Lección maxistral	30	60	90

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Realizaranse seminarios para profundar na análise dos mecanismos de feedback, tipos de práctica e o control motor. O alumnado terá que realizar traballos sobre os temas tratados.
Prácticas de laboratorio	Análise de vídeos. Prácticas onde se analizan os mecanismos de aprendizaxe. Prácticas sobre percepción e decisión.

Lección maxistral	O profesor exporá os contidos da materia, aclarando conceptos, clasificacións, técnicas de aplicación, fundamentos, etc.
-------------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Traballaranse temas monográficos dos contidos, para aclarar e mellorar devanditos conceptos.
Prácticas de laboratorio	Se traballarán de forma práctica os temas teóricos descritos nos contidos, para saber facer e comprender especificamente o temario proposto.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Avaliarase cun exame tipo test e/ou pregunta curta. Para superar a materia o alumnado terá que acadar unha calificación mínima de 5 sobre 10 puntos neste apartado.	75	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26
Seminario	Avaliarase: A calidade dos traballos A participación activa	15	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26
Prácticas de laboratorio	Avaliarase: A calidade dos traballos A participación activa	10	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Gardárase a cualificación de cada un dos apartados anteriores na convocatoria extraordinaria de xullo.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Latash, Neurophysiological Basis of movement, HK, Champaign, 2008
Schmidt & Lee, Motor Control and Learning, HK, Champaign, 2019

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Pedagogía da educación física e o deporte**

Materia	Educación: Pedagogía da educación física e o deporte			
Código	P02G050V01103			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Raposeiras Correa, Jose			
Profesorado	Raposeiras Correa, Jose			
Correo-e	joseraposeiras@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A finalidade principal desta materia consiste en adquirir unha visión de conxunto sobre os principais fenómenos e problemas físico/educativos referidos ao seu quefacer profesional, para que o alumnado poida chegar a contemplar os procesos pedagóxicos como accións e feitos humanos que actúan coherentemente nun sistema social: analizar, relacionar e sintetizar os distintos elementos que constitúen estes procesos. Así mesmo preténdese que os alumnos e as alumnas saiban interpretar, ao final de curso, a realidade da educación física e deportiva nas súas dimensións fundamentais: o desenvolvemento da razón e o sentido crítico ó estudar a actividade dos citados procesos e o saber intervir a nivel educativo sobre esa realidade, tendo claro o seu papel como profesionais.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG2 Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer
CG11 Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber
CG12 Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13 Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber • saber facer
CG15 Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber • saber facer
CG16 Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber • saber facer
CG25 Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber • saber facer
CG26 Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidade para coñecer e comprender os fundamentos do deporte e da actividade física.	CG2 CG11 CG15
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG25 CG26
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar	CG11 CG13 CG15 CG16

Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar.	CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG25 CG26
--	---

Contidos

Tema	
1. A Pedagogía da Actividade Física e o Deporte. Concepto e relacións cos diferentes ámbitos.	- As Ciencias da Actividade Física e do Deporte como ámbito de coñecemento. - Pedagogía da Educación Física e do Deporte.
2. Fundamentos pedagóxicos da Educación Física.	- Concepto de Educación Física. - Os fundamentos da Educación Física: o corpo e o movemento.
3. Pedagogía dos valores e a súa implicación na actividade física e deportiva.	- Os valores na educación. Marco conceptual e consideracións iniciais. - A Educación Física como contexto específico na pedagogía dos valores. - Técnicas para educar en valores. A súa aplicación á Educación Física.
4. A función docente na educación física.	- Docencia en Educación Física. Destrezas e factores de eficacia na aula. - Modelos de ensino-aprendizaxe. - Unha función técnica e especializada.
5. Procesos pedagóxicos de interacción na actividade física e deportiva.	- Aspectos pedagóxicos da actividade física e deportiva.
6. Teorías, paradigmas e correntes pedagóxicas en relación aos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte.	- Educación Física: corpo e movemento. - Paradigmas do movemento humano. - Correntes pedagóxicas.
7. O educando	- Elementos constituíntes da educación. Concepto, finalidades e características. - Dimensións e pilares da educación. - A educación formal, non formal e informal.
8. Principios pedagóxicos nos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte.	- O lugar da Pedagogía no contexto das Ciencias da Educación Física. - Coñecementos nos que se apoia a docencia en Educación Física. - Ámbitos e contidos da Pedagogía Deportiva.
9. Reflexión e innovación sobre o acto educativo a través da actividade física e o deporte na sociedade actual.	- Aplicacións socioeducativas da actividade física e do deporte: saúde, turismo e benestar, reinserción social, actividades de tempo libre e de lecer, etc.
10. Os estudos do currículo e a súa relación coa actividade física e o deporte.	- Teoría e fonte pedagóxica do currículo. - O currículo da Educación Física. - Competencias e taxonomías.
11. Deporte e educación.	- Bases pedagóxicas para unha Educación Deportiva. - Deporte e cambio social no século XXI.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Presentación	2	4	6
Traballo tutelado	15	28	43
Seminario	1	7	8
Resolución de problemas	6	12	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaboradas e presentadas de forma expositiva ao grupo clase, polo profesor. Este centrará a súa intervención preferentemente nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de xeito condensado a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e relacionándoos cos outros temas do programa. A súa finalidade vai consistir en lograr unha integración dos módulos de contido e os aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.
Presentación	A exposición por parte do alumnado consiste na presentación dun traballo/tema incluído nos contidos de forma estruturada. O recurso principal será a linguaxe oral, aínda que tamén pode estar acompañado de texto escrito (un PowerPoint). Esta presentación expositiva permitirá extraer os puntos máis importantes dunha ampla gama de información.

Traballo tutelado	Os traballos monográficos de aula terán como cometido a iniciación á investigación. Serán realizados de xeito individual ou en pequeno grupo, mediante o uso das TICs, documentos proporcionados polo profesor, entrevistas ou reunións con profesionais ... A súa finalidade consiste na aplicación práctica de diferentes aspectos que constitúen os contidos da materia. As cuestións máis particulares que non queden plenamente resoltas para algún estudante, poderíanse tratar en horario de titoría.
Seminario	Relacionada coas actividades prácticas desta materia e a elaboración e/ou exposición voluntaria do traballo final, en grupos e seguindo as directrices expostas na plataforma dixital Faitic. Reunións organizadas e programadas ao respecto.
Resolución de problemas	O citado traballo final da materia será especificado polo profesor ao inicio do curso, unha vez feitas as propostas de varias temáticas relacionadas coa actividade física e deportiva e despois das oportunas orientacións, fontes documentais, bibliográficas e de webgrafía.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Para a súa preparación, realizarase atención personalizada -previa demanda- nas horas de titoría.
Lección maxistral	Os alumnos e alumnas teñen a posibilidade de presentar as súas dúbidas. O profesor atendendo as súas solicitudes, repasará conceptos, proporá novos exemplos ... Así mesmo, os estudantes poderán revisar a cualificación obtida na proba final escrita e demais traballos que deban presentar, comprobando que ésta se axusta aos criterios de avaliación establecidos na guía docente.
Resolución de problemas	Para a súa elaboración, realizarase atención personalizada a demandas -se procede- nas horas de titoría.
Traballo tutelado	Nestas sesións en grupos reducidos, resolveranse de forma individualizada as dúbidas formuladas polo alumnado, en especial cando sexan comúns a varios alumnos e alumnas ou ilustren un caso interesante. Se a cuestión é máis particular ou non queda resolta para algún estudante, trataríase tamén nas horas de titoría (individual ou grupal).
Seminario	Para asesorar, orientar e informar sobre temáticas a desenvolver á hora de realizar os traballos prácticos. Apoio, seguimento e evolución dos grupos de traballo. Así mesmo aproveitaranse as titorías individuais, para resolver posibles dúbidas relacionadas con aspectos concretos da materia, tanto teóricos como prácticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Avaliarase a claridade, profundidade e capacidade expositiva oral coa que se presente o traballo, diante da clase. Participación e actitude.	5	CG2 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26
Lección maxistral	As sesións maxistrais serán avaliadas mediante unha proba. Esta proba valorará as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre algún aspecto concreto do temario. Os alumnos e alumnas deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	60	CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26
Resolución de problemas	Trátase de traballos sobre contidos específicos -recensións- que aporten actualidade e reflexión crítica ás temáticas. Estes traballos deberán ter uns requisitos de calidade académica e serán abordados polo profesor ao inicio do curso.	15	CG12 CG13 CG15 CG16 CG25 CG26

Traballo tutelado	Versarán sobre aspectos relevantes da Pedagogía da Educación Física e do Deporte. Deberán ter requisitos de calidade académica e serán abordados ao inicio do cuadrimestre polo profesor. Traballos monográficos a modo de iniciación á investigación, en grupos reducidos ou a nivel individual. Avaliarase o contido e a preparación dos materiais pertinentes que aporten calidade á materia, a orixinalidade, presentación ...	17,5	CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG25 CG26
Seminario	Avaliarase a súa realización/participación/actitude en relación á elaboración dos traballos por grupos ou a nivel individual, así como a implicación dos distintos membros na realización das tarefas a desenvolver ao longo do curso.	2,5	CG11 CG13 CG16 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Tanto a cualificación dos traballos derivados da resolución de problemas, como a cualificación dos traballos de aula e as presentacións, feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes na segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria.

A cualificación final da materia resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes (teoría e prácticas) para poder obter una cualificación positiva.

O alumnado non asistente deberá contactar ao inicio do curso co profesor, para coñecer os prazos de entrega das diferentes actividades e traballos solicitados (similares aos realizados polo alumnado asistente).

Todos os alumnos e alumnas, asistan ou non ás aulas, teñen dereito a ser avaliados (mediante un exame -proba escrita- e a entrega dos traballos prácticos obrigatorios, tal e como se expuxo con anterioridade).

De non ter superada a materia na primeira convocatoria (1ª edición), as competencias non adquiridas serán avaliadas na segunda convocatoria (2ª edición de xullo).

As datas oficiais dos exames pódense consultar na Web da Facultade, na seguinte ligazón: www.fcced.uvigo.es/gl

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arias, J.L., Manual de prácticas de fundamentos pedagógicos del deporte, Guadalupe, 2013, Universidad Católica San Antonio de Murcia

Dosil Díaz, J. (ed.), Ciencias de la actividad física y del deporte, Síntexis, 2003, Madrid

Foro Mundial de Educación, Cultura y Deporte, El Deporte: diálogo universal, Consejo Superior de Deportes, 2004, Madrid

Gil Roales-Nieto, J. y Delgado Noguera, M. A. (comps.), Psicología y Pedagogía de la Actividad Física y el Deporte, Siglo XXI de España, 1994, Madrid

Paredes Ortiz, J., Teoría del deporte, Editorial Wanceulen editorial deportiva, 2003, Sevilla

Piéron, M., Pedagogía de la actividad física y el deporte, Junta de Andalucía, 1988, Sevilla

Prat Grau, Mª., Actitudes, valores y normas en la educación física y el deporte: reflexiones y propuestas didácticas, INDE Publicaciones, 2003, Barcelona

Rodríguez López, J., Deporte y Ciencia: teoría de la actividad física, INDE Publicaciones, 1995, Barcelona

Vázquez, B. (coord.), Bases Educativas de la Actividad Física y del Deporte, Editorial Síntexis, 2001, Madrid

Bibliografía Complementaria

Arnold, P. J., Educación Física, movimiento y curriculum, Morata, 1990, Madrid

Brasileiro, M. D. S., El Deporte y el turismo de litoral: entre los cambios sociales, Universidad de Granada, 2007, Granada

Carranza, M. y Mora, J. M., Educación física y valores: educando en un mundo complejo. 31 propuestas para los centros escolares, Graó, 2003, Barcelona

Castillo Algarra, J., Deporte y reinserción penitenciaria, Consejo Superior de Deportes, 2005, Madrid

Denis, D., El cuerpo enseñado, Editorial Paidós, 1980, Barcelona

Devís Devís, J., Educación Física, deporte y curriculum: investigación y desarrollo curricular, Visor, 1996, Madrid

Devís Devís, J. (coord.), La Educación Física, el Deporte y la Salud en el Siglo XXI, Marfil, 2001, Alcoy (Alicante)

Devís Devís, J. y Peiró Valert, C., Nuevas perspectivas curriculares en educación física: la salud y los juegos modificados, INDE Publicaciones, 1992, Barcelona

Giménez Fuentes-Guerra, F. J. et al., Educación Física y diversidad, Universidad, 2001, Huelva

Gorostiaga Ayestarán, E. y Ibáñez Santos, J., Deporte y Salud, Gobierno de Navarra, 1996, Pamplona

- Izquierdo Moreno, C., El profesor y su mundo: guía para maestros y profesionales de la educación, MAD, 2006, Sevilla
- Latiesa Rodríguez, M. Martos Fernández, P. y Paniza Prados, J. L., Deporte y cambio social en el umbral del siglo XXI, Librerías Deportivas Esteban Sanz, 2001, Madrid
- Mandado Vázquez, A. y Díaz, P., Deporte y Educación: pautas para hacer compatible el rendimiento y el desarrollo integral de los jóvenes deportistas, Revista de Educación Nº 335, 2004,
- McCourt, F., El profesor, Maeva, 2007, Madrid
- Olivera Beltrán, J., Bases pedagógicas para una educación deportiva, Apuntes Educación Física y Deportes Nº 66, 2001, Barcelona
- Pierón, M., Para una enseñanza eficaz de las actividades físico-deportivas, 2ª, INDE Publicaciones, 2005, Barcelona
- Ruiz Omecaña, J. V., Pedagogía de los valores en la Educación Física, Editorial CCS, 2004, Madrid
- Sicilia Camacho, A. y Fernández Balboa, J. M., La otra cara de la enseñanza: la educación física desde una perspectiva crítica, INDE Publicaciones, 2005, Barcelona
- Solar Cubillas, L. V., Pierre de Coubertin : la dimensión pedagógica : la aportación del movimiento olímpico a las pedagogías corporales, Gymnos, 2003, Madrid
- Torreadella-Flix, X., La educación física y la actividad gimnásticodeportiva de las mujeres a partir de la bibliografía especializada del siglo XIX, ARENAL Nº 18, 2011,
- Trilla, J. (coord.), El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI, Graó, 2001, Barcelona
- Vázquez, B. y Álvarez Bueno, G., Guía para una educación no sexista, Ministerio de Educación y Ciencia, 1996, Madrid
- Vicente Pedraz, M., Teoría Pedagógica de la Actividad física. Bases epistemológicas, Gymnos, S. A., 1988, Madrid
- Zagalaz Sánchez, Mª L., Corrientes y tendencias de la Educación Física, INDE Publicaciones, 2001, Barcelona

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I**

Materia	Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I			
Código	P02G050V01104			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde Didácticas especiais			
Coordinador/a	Mallo Ferrer, Federico González Matías, Lucas Carmelo			
Profesorado	Conde Sieira, Marta González Matías, Lucas Carmelo Mallo Ferrer, Federico Sánchez Lastra, Miguel Adriano Varela Martínez, Silvia			
Correo-e	fmallo@uvigo.es lucascgm@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende introducir ao alumno nos conceptos básicos da fisioloxía humana que son aplicables ao exercicio e ao deporte.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1 Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2 Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG3 Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG5 Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	• saber
CG10 Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	• saber
CG16 Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber facer
CG18 Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber facer
CG19 Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.	• saber facer
CG20 Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	CG1
Capacidade de coñecer e comprender os factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CG3
Capacidade de comprender os efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	CG5
Capacidade de coñecer e comprender os fundamentos do deporte.	CG10
Capacidade de coñecer e comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG2
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e o deporte.	CG16
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, de comportamento e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	CG18
Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.	CG19
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	CG20

Contidos

Tema

1. Fisioloxía celular e do sistema nervioso.	1) Introducción, historia e aspectos xerais. Significado da Fisioloxía. 2) Membrana plasmática. Características funcionais e transporte. Fenómenos eléctricos de membrana. 3) Fisioloxía da neurona. Organización funcional do sistema nervioso. Comunicación Neuronal: a sinapsis. Neurotransmisores e neurotransmisión 4) Control motor. Sistema nervioso autónomo ou vexetativo
2. Fisioloxía do músculo esquelético.	5) Estrutura e función do músculo estriado. 6) Mecánica da contracción muscular
3. Fisioloxía do sistema endocrino y metabolismo.	7) Sistema endocrino. Neuroendocrinoloxía. 8) Control endocrino do metabolismo
4. Sistemas enerxéticos e valoración fisiolóxica do exercicio.	9) Metabolismo enerxético 10) Valoración fisiolóxica do exercicio

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	15	30
Aprendizaxe baseado en proxectos	0	14	14
Resolución de problemas	0	18	18
Seminario	5	5	10
Lección maxistral	20	40	60
Exame de preguntas obxectivas	3	0	3
Informe de prácticas	0	15	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Aplicación práctica dos temas estudados a nivel teórico. Realizaranse diversas prácticas en grupo, para unha maior fixación dos conceptos relacionados co sistema nervioso, a contracción muscular, as vías metabólicas e o control hormonal do exercicio, así como distintas probas de valoración do exercicio.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Exercicios prácticos baseados na resolución de problemas a través das TIC.
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado cos temas teóricos vistos na aula.
Seminario	Nestas actividades orientarase e guiarase o proceso de aprendizaxe do alumnado a través da discusión en grupo dos temas teóricos explicados na clase.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Atendérase ao alumno a través da plataforma de teledocencia ou o correo electrónico, ás preguntas e dúbidas expostas durante o desenvolvemento da materia
Seminario	Entrevistas que os alumnos manteñen co profesor da materia para asesoramento/desenvolvemento da actividade da materia e do proceso de aprendizaxe

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Probas para a avaliación das competencias adquiridas, que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos, etc.). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	0-80	CG1 CG3 CG18 CG19 CG20

Prácticas de laboratorio	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia.	Aprobado o suspenso.	CG5
	Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos. realizadas, así como a análise e o tratamento de datos.	Podrá suponer un incremento de un 20 por ciento de la nota, una vez superada la teoría, con más de 5 puntos en cada un de los dos parciales	CG10
		20	CG16
			CG18
			CG19
			CG20

Outros comentarios sobre a Avaliación

A realización das prácticas é **obligatoria** e aprobalas é un requisito para aprobar a materia.

A avaliación da teoría será mediante un exame escrito, principalmente preguntas tipo test, aínda que tamén poderá conter preguntas de resposta curta ou preguntas de desenvolvemento dun tema. No caso de dividir a materia en parciais será necesario obter unha puntuación de 5 sobre 10, en cada un dos dous parciais da materia para poder aprobalas.

Na segunda e seguintes convocatorias, se gardará a nota das prácticas, no caso de que estas estivesen aprobadas e, na parte teórica manteranse os mesmos criterios que na primeira convocatoria.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado, mediante un examen teórico-práctico nas datas oficiais de examen (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Berne, Robert M.; Koeppen, Bruce M.; Stanton, Bruce A.; Levy, Matthew N., Berne y Levy, Fisiología, 6ª ed, Elsevier, 2009, Barcelona

Boron, Walter F.; Boulpaep, Emile L., FISIOLÓGÍA MÉDICA, 3ª ed., Elsevier, 2017, Barcelona

McArdle, William D.; Katch, Frank I.; Katch, Victor L., Fisiología del ejercicio : nutrición, rendimiento y salud, 8ª ed., LIPPINCOTT WILLIAMS AND WILKINS. WOLTERS KLUWER H, 2015, L'Hospitalet de Llobregat, Barcelona

Powers, Scott K.; Howley, Edward T., FISIOLÓGÍA DEL EJERCICIO. Teoría y aplicación a la forma física y al rendimiento, 1ª ed, Editorial Paidotribo, S.L, 2014,

Green, Howard J.; Wenger, Howard A; Mac Dougall, Duncan J., EVALUACIÓN FISIOLÓGICA DEL DEPORTISTA, 3ª ed, Editorial Paidotribo, S.L, 2016,

Hall, John E., GUYTON Y HALL. TRATADO DE FISIOLÓGÍA MÉDICA, 13ª ed, Elsevier, 2016, Barcelona

Bernardot, D., Nutrición deportiva avanzada, 2ª ed, Tutor, 2013, Madrid

Bibliografía Complementaria

Kenney, W. Larry; Wilmore, Jack H.; Costill, David L., Fisiología del Deporte y el Ejercicio, 5ª Ed, Panamericana, 2014,

Lopez Chicharro J.; Fernández Vaquero, FISIOLÓGÍA DEL ENTRENAMIENTO AERÓBICO, Panamericana, 2013, Madrid

Wilmore, J. y Costill, D., Fisiología del esfuerzo y del deporte, 6ª. ed., Paidotribo, 2013, Barcelona

Calderon Montero J., Fisiología Humana aplicada a la actividad física., Panamericana, 2012, Madrid

López Chicharro, José, Fisiología del ejercicio., 3ª. ed, Panamericana, 2006, Madrid

Pocock, Gillian, Fisiología humana : la base de la medicina, 2ª ed, Masson, 2005, Barcelona

BEAR, MARK F., Neurociencia : la exploración del cerebro, 3ª ed, Lippincott Williams & Wilkins., 2008, Barcelona

KANDEL, ERIC R., Principios de neurociencia:, 4ª ed, McGraw-Hill Interamericana, 2001,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II/P02G050V01401

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana/P02G050V01201

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xogo motor				
Materia	Xogo motor			
Código	P02G050V01105			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Fernández Manero, Daniel			
Profesorado	Fernández Manero, Daniel			
Correo-e	daniel24@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.	• saber
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber • saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber • saber facer
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	• saber facer
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar	• saber facer • Saber estar / ser
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas	• saber facer • Saber estar / ser
CE6	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Saber aplicar os coñecementos teórico-prácticos do xogo a diferentes situacións.	CG4 CG6 CG10 CG13 CG26 CE1
Saber identificar e seleccionar xogos en función dos obxectivos didácticos de diferentes tipos de sesións.	CG7 CG9 CG10 CG26 CE6
Ser capaz de reflexionar e desenvolver unha actitude crítica e autónoma na aprendizaxe dos contidos da materia.	CG4 CG7 CG9 CG10 CG13 CG24 CE1 CE6
Adquirir destrezas específicas do docente (animador, adestrador, profesor de E.F, etc.) na presentación de xogos motores e no liderado dun grupo de persoas.	CG4 CG6 CG13 CG24 CG25 CG26
Adquirir actitudes de preparación, anticipación, observación, análise e toma de decisións para mellorar o proceso de ensinanza-aprendizaxe en sesións de xogos motores.	CG7 CG9 CG10 CG13 CG24 CG25 CG26 CE1 CE4 CE6
Contribuír ao fomento da educación non sexista e para a paz.	CG4 CG9 CG10 CG26 CE1 CE2
Manexar adecuadamente as técnicas de traballo e as fontes documentais propias da materia.	CG4 CG7 CG9 CG10 CG12 CE1 CE2 CE6
Ser capaz de traballar en equipo e desenvolver habilidades de liderado.	CG4 CG7 CG10 CG24 CG25 CE1 CE6
Ser capaz de aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais y sociolóxicos o xogo motor.	CG4 CG6 CG7 CG18 CG25

Contidos

Tema

1. Fundamentos teórico-prácticos do xogo motor.	- Historia - Definicións - Clasificacións - Teorías - Características
2. Aspectos didácticos do xogo motor.	- Tipoloxías de sesións lúdicas. - Aspectos básicos da comunicación. - Metodoloxía de presentación e condución de xogos. - Recursos en función dos contextos.
3. Xogos e educación en valores.	- A educación en valores a través do xogo. - Xogos e xoguetes non sexistas. - Xogos e xoguetes de educación para a paz e a diversidade cultural. - Xogos tradicionais.
4. O xogo no medio natural.	- Historia e características. - Tipoloxía de xogos.
5. Xogos tradicionais sen material e con material simple.	- Historia e evolución dos xoguetes e materiais lúdicos. - O xogo motor e a sustentabilidade. - Elaboración de xoguetes e materiais lúdicos con material de refugallo

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	10	0	10
Traballo tutelado	10	0	10
Prácticas de laboratorio	20	0	20
Aprendizaxe colaborativa	5	5	10
Resolución de problemas	0	15	15
Aprendizaxe baseado en proxectos	3	5	8
Prácticas autónomas a través de TIC	0	8	8
Estudo de casos	0	5	5
Presentación	5	10	15
Exame de preguntas obxectivas	1	8	9
Traballo	5	34	39

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades de introdución da mateia e de diagnóstico inicial sobre os coñecementos do alumnado, así como presentar a materia
Lección maxistral	O profesor exporá os contidos da materia, aclarando conceptos, clasificacións, técnicas de aplicación, fundamentos, etc.
Traballo tutelado	O alumnado participará na aula mediante tarefas de resolución de problemas e propostas/análises/avaliación de actividades relacionadas coa materia.
Prácticas de laboratorio	Trátase de participar activamente nas propostas prácticas desenvolvidas nas instalacións deportivas.
Aprendizaxe colaborativa	Enfoque interactivo de organización do traballo na aula no cal os alumnos/as son responsables da súa aprendizaxe e do dos seus compañeiros/as nunha estratexia de corresponsabilidade para alcanzar metas e incentivos grupales
Resolución de problemas	Resolución de problemas teórico-prácticos
Aprendizaxe baseado en proxectos	Os estudantes levan a cabo a realización dun proxecto nun tempo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades
Prácticas autónomas a través de TIC	Mediante o servizo de teledocencia Fatic/Tema, o alumnado desenvolverá diferenes actividades concretas relacionadas coa materia obxecto de estudo (entrega de exercicios e traballos, etc.).
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución
Presentación	Presentacións e exposicións por parte do alumnado ante o docente e/ou grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto....Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Traballo tutelado	Recoméndase ao alumnado que asista ao horario de tutorías para resolver as dúbidas dos traballos propostos.
Prácticas de laboratorio	Recoméndase ao alumnado que asista ao horario de tutorías para resolver as dúbidas sobre as prácticas.
Presentación	Recoméndase ao alumnado que asista ao horario de tutorías para resolver as dúbidas sobre as presentacións/exposicións teórico-prácticas.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas tipo test	30	CG4 CG6 CG7 CG9 CG10
Traballo	Presentacións/Exposicións Proxectos Traballos de aula Resolución de problemas e/ou exercicios Prácticas de laboratorio	70	CG12 CG13 CG18 CG24 CG25 CG26 CE1 CE2 CE4 CE6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás clases, ten dereito a ser avaliado.

Para superar a materia será imprescindible ter aprobada todas as partes, teórica e práctica por separado, cun mínimo de 5 sobre 10.

1ª convocatoria:

Para os alumnos presenciais, aqueles que asistan a un mínimo de 80% de asistencias practicas B, o exame da parte teórica terá un valor de 30% e os traballos teórico-prácticos da parte práctica (exposicións, probas ...) un 70%.

Para os alumnos non presenciais, aqueles que asistan a menos dun 80% de asistencias prácticas B, o exame da parte teórica tendra un valor de 50% e os traballos teórico-prácticos da parte práctica un 50%.

2ª convocatoria:

Gardátese a cualificación das partes aprobadas da 1ª convocatoria.

Os requisitos seran os mesmos que na 1ª convocatoria.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade no enlace <http://fced.uvigo.es/é/docencia/examenes>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Camerino, O. y Castañer, M., 1001 Ejercicios y juegos de recreación, Paidotribo, 1990, Barcelona
- Palacios, J., Jugar es un derecho. Fundamentos pedagógicos del juego, Xaniño S.L., 1998, A Coruña
- Palacios, J. y Del Castillo, M., Juegos y recreación deportiva: Educación, Cultura y Derecho, FUAC y GIAAS, 2010, A Coruña
- Perez y Verdes, R. y Tabernero Balsa, A., Xogos populares en Galicia, Xunta de Galicia, 1986, A Coruña
- Trigo Aza, E., Juegos motores y creatividad, Paidotribo, 1992, Barcelona
- Trigo Aza, E., Aplicación del juego tradicional en el currículo de educación física, Paidotribo, 1994, Barcelona
- Trigo Aza, E. (Coord.), Fundamentos de la motricidad, Gymnos, 2000, Madrid

Bibliografía Complementaria

Museo virtual do xogo www.museodeljuego.org,
www.museomelga.com,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Actividades físicas de lecer/P02G050V01905

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

Outros comentarios

Es una materia de primer curso

DATOS IDENTIFICATIVOS**Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana**

Materia	Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana			
Código	P02G050V01201			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Viaño Santasmarinas, Jorge Juan Serrano Gómez, Virginia			
Profesorado	Serrano Gómez, Virginia Viaño Santasmarinas, Jorge Juan			
Correo-e	vserrano@uvigo.es jorgeviano@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.	• saber
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber facer
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber facer
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber facer
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber facer
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte	• saber facer
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O alumno debe ser capaz de coñecer a aplicación do exercicio coa finalidade de desenvolvemento das cualidades *psicofísicas.	CG11 CG13 CG14 CG18 CG20 CG23 CG26 CE3 CE4

O alumno debe ser capaz de comprender a dimensión mecánica e *fisiológica do movemento corporal analizándoo desde os puntos de vista articular e muscular.

CG3
CG7
CG8
CG18
CE3

Contidos

Tema	
Conceptos, clasificacións e tendencias do exercicio físico	Tema 1. Fundamentos e mecánica da realización motriz.
	Tema 2. O movemento corporal. Descriptores e enfoques na aplicación do exercicio.
Cinesiología Ontogénética	Tema 3. El sistema esquelético, funciones y movimientos articulares.
	Tema 4. Estructura y acción muscular en los ejercicios.
Análise mecánica do exercicio físico.	Tema 5. Perspectivas analíticas tradicionais vs globais de o corpo e de o movemento e os seus implicacións kinesiolóxicas (p. ex. cadeas musculares, vías anatómicas, etcétera)
	Tema 6. Análise de a postura e de os movementos aplicando as diferentes perspectivas de o corpo e movemento.
Cinesiología sistemática	Tema 7. As capacidades físicas básicas e as súas implicacións kinesiolóxicas.
	Tema 8. As capacidades dependentes de o aparello locomotor e os seus implicacións kinesiolóxicas.
	Tema 9. As capacidades dependentes de os procesos de obtención e utilización de enerxía e as súas implicacións kinesiolóxicas.
	Tema 10. As capacidades psicomotricies e as súas implicacións kinesiolóxicas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	28	25	53
Resolución de problemas	5	5	10
Presentación	1	1	2
Lección maxistral	16	18	34
Exame de preguntas obxectivas	0.5	30	30.5
Práctica de laboratorio	0.5	20	20.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	No horario de prácticas de laboratorios desenvolveranse tarefas e exercicios dirixidos polo profesor sobre aspectos presentados nas clases teóricas.
Resolución de problemas	Os conceptos teóricos serán acompañados nas clases teóricas con exercicios e resolución de problemas.
Presentación	Se presentarán estudos de casos para que alumno pueda tener referencias
Lección maxistral	Empregarase a exposición por parte do profesor como medio principal de ensino.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos impartidos en clase.
Prácticas de laboratorio	O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos prácticos impartidos en clase.
Resolución de problemas	O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os problemas e exercicios expostos en clase.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	É obrigatorio asistir polo menos ao 80% das prácticas para poder obter unha avaliación positiva	0	CG11 CG14 CG20 CG26 CE3
Resolución de problemas	É obrigatorio realizar todos os exercicios propostos nas clases teóricas e prácticas, e entregalos en tempo e forma. Revisaranse os exercicios entregados polo alumnado. En aqueles exercicios que non cumpran cos criterios de tempo, forma e calidade, pódese esixir, por parte do profesorado, a súa corrección ou mellora para axustarse a devanditos criterios e que computen para a nota deste apartado.	20	CG13 CG14 CG18 CG23 CG26 CE4
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase un exame tipo test de resposta única, sobre 5 posibles, tendo en conta que cada 4 erros desconta unha positiva, ou a súa parte proporcional. No exame tipo test deberá obterse unha puntuación mínima de 5 (Escala de 0-10).	80	CG3 CG7 CG8 CG20 CE3 CE4

Outros comentarios sobre a Avaliación

OUTROS COMENTARIOS:

1. Todo o alumnado asista ou non a as aulas, ten dereito a ser evaluado (mediante exame ou segundo estableza a guía docente).
2. As datas oficiais de os exames pódense consultar en a web de a facultade
3. É obrigatorio asistir polo menos a o 80% de as prácticas de laboratorio para poder obter unha avaliación positiva. En o caso de non alcanzar a asistencia mínima indicada (80%) o alumno deberá realizar un exame práctico que evaluará as competencias vinculadas a a mesma e que debe superar con un 5 sobre 10 puntos.
4. É obrigatorio realizar todos os exercicios propostos en as clases teóricas e prácticas, entregándoos en tempo e forma especificados en o seu momento para cada exercicio/tarefa/problema/práctica, etcétera.
5. Realizarase un exame tipo test de resposta única, sobre 5 posibles, tendo en conta que cada 4 respostas erróneas descontará unha positiva, ou o seu parte proporcional. En o exame tipo test deberá obterse unha puntuación mínima de 5 (Escala de 0-10).
6. De non ter superada a materia en a primeira edición ou convocatoria, as competencias non adquiridas serán evaluadas en a 2ª edición ou convocatoria.

2ª EDICIÓN Ou CONVOCATORIA (XULLO)

1. En esta convocatoria ou edición manteranse os mesmos criterios que en a 1ª edición ou convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Myers, T.W., Vías anatómicas, 3, S.A. ELSEVIER ESPAÑA, 2015,
- Wirhed, R., Athletic Ability and the Anatomy of Motion, 3, Mosby, 2006, London
- Muscolino, J.E., Kinesiology: The Skeletal System and Muscle Function, 3, Mosby, 2016,
- Luttgens, K.; Hamilton, N.; Weimar, W., Kinesiology: Scientific Basis of Human Motion, 12, McGraw-Hill Education, 2011,
- Oatis, C.A., Kinesiology : the mechanics and pathomechanics of human movement, 3, Wolters & Kluger, 2017, Philadelphia
- Enoka, R., Neuromechanics of Human Movement, 5, Human Kinetics, 2015, Champaign
- Neumann, D. A., Kinesiology of the Musculoskeletal System: Foundations for Rehabilitation, 3, Mosby, 2016,

Bibliografía Complementaria

- Ahonen, J., Lahtinen, T., Sandström, Pogliani, G. y Wirhed, R., Kinesiología y anatomía aplicada a la actividad física, 2, Paidotribo, 2014, Badalona
- Hamill, J., Knutzen, K. M., y Derrick, T., Biomecánica. Bases del movimiento humano, 4, Wolters & Kluwer, 2017, Philadelphia
- Trew, M., Everett, T, Fundamentos del movimiento humano, 5, Elsevier Masson, 2006, Barcelona

Luttgens, K and Wells, KF., Kinesiology, CBS College publishing, 1985, USA:

Alter, J.M., Los estiramientos, Paidotribo, 2004, Barcelona

Fucci, S. Benigni, M., y Fornarsari, V., Biomecánica del aparato locomotor aplicado al acondicionamiento muscular, Elsevier, 2003, Madrid

Izquierdo, M., Biomecánica y bases neuromusculares de la actividad física y el deporte., Médica-Panamericana, 2008, Madrid

Lippert, L.S., Anatomía y Cinesiología clínicas, Paidotribo, 2013, Barcelona

Nacleiro, F., Entrenamiento deportivo. Fundamentos y aplicaciones, Médica-Panamericana, 2011, Barcelona

Nitsch, JR., Neumaier, a., Marées, H. & Mester, J., Entrenamiento de la técnica. Contribuciones para un enfoque interdisciplinario, Paidotribo, 2002, Barcelona

VVAA, Kinesiología y anatomía aplicada a la actividad física, Paidotribo, 2001, Barcelona

Knudson, D.V., Qualitative analysis of human movement, 2, Human Kinetics, 2002, Champaign

Zatsiorsky, V. M.; Kraemer, W. J., Science and Practice of Strength Training, 2, Human Kinetics, 2006,

Busquet, L. & Busquet-Vanderheyden, M., Las Cadenas fisiológicas, Paidotribo, 2016, Barcelona

Kreighbaum, E. & Barthels, K., Biomechanics. A Qualitative Approach for Studying Human Movemen, 4, Allyn and Bacon, 1996,

Loudon, Janice K., Manske, Robert, Reiman, Michael, Clinical Mechanics and Kinesiology, 4, Human Kinetics, 2013, Champaign

Jenkins, D. B., Hollinshead's Functional Anatomy of the Limbs and Back, 9, Saunders Elsevier, 2009,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento/P02G050V01101

Fundamentos da motricidade/P02G050V01204

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Psicología da actividade física e o deporte**

Materia	Psicología: Psicología da actividade física e o deporte			
Código	P02G050V01202			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Dosil Díaz, Joaquín Fariña Rivera, Francisca Vázquez Figueiredo, María José			
Profesorado	Dosil Díaz, Joaquín Fariña Rivera, Francisca Vázquez Figueiredo, María José			
Correo-e	jdosil@uvigo.es figueiredo@uvigo.es francisca@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/francisca/			
Descrición xeral	Esta materia amosará, de xeito moi xeral, que é a Psicología e que lle pode achegar ao profesional da actividade física do deporte. Adicando especial atención aos procesos psicolóxicos básicos e psicossociais			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.	• saber
CG17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.	• saber
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	• saber
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo	• saber
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O estudante terá que coñecer os conceptos e teorías básicas da psicología	CG4 CE1 CE8

O estudante terá que coñecer os aspectos psicolóxicos que incidan no comportamento deportivo, para manexalos e analízalos

CG2
CG6
CG7
CG8
CG17
CG25
CG26
CE9

Contidos

Tema	
Psicoloxía aplicada á actividade física e ol deporte: Conceptos xerais	Introducción a Psicoloxía Conceptos xerais da psicoloxía procesos psicolóxicos básicos: Sensación-Percepción e percepción da dor Atención. Memoria Imaxes mentais Linguaxe e comunicación interpersonal Aprendizaxe Condicionamento clásico. Condicionamento instrumental. Aprendizaxe cognitiva.
O desenvolvemento do deportista. Desenvolvemento do control motor	Desenvolvemento humano Etapas evolutivas. Desenvolvemento cognitivo Desenvolvemento socioafectivo. Desenvolvemento da personalidade. Desenvolvemento e control motor
Análise da conduta deportiva	Variables a analizar na conduta deportiva. Métodos de análise.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	0	28
Traballo tutelado	14	0	14
Seminario	11	0	11
Resolución de problemas de forma autónoma	17	7	24
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22
Cartafol/dossier	0	20	20
Traballo	10	10	20
Informe de prácticas	9	2	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Actividades expositivas de profesor e estudantes. Exposicións, seminarios, presentación de exercicios, traballos ou proxectos a desenvolver
Traballo tutelado	Resolución de exercicios na aula baixo a dirección do profesor
Seminario	Resolución de dúbidas, consulta e seguimento do traballo, en titorías obrigatorias en pequeno grupo
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades para entregar que terán que facer de xeito individual

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá intervir a o longo das sesións maxistrais, para consultar ou aportar calquera información de interese co tema que estése a traballar.
Seminario	O alumnado presentará o traballo realizado dende a titoría anterior, e recibirá orientación para seguir avanzando. Tamén se resolverán as dúbidas que se formulen.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado poderá facer todas as consultas que considere precisas para poder desenvolver as tarefas que teña que facer na materia de xeito autónomo.

Probas	Descrición
Traballo	O alumnado recibirá unha atención personalizada, centrada en solucionar todas as dúbidas que poida ter na realización do traballo grupal e individual.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Levarase a cabo unha proba tipo test para avaliar os contidos teóricos.	50	CG4 CG6 CG7 CG8 CG17 CG26 CE1 CE8 CE9
Traballo	O alumnado terá que entregar e expoñer dous traballos, que fará en grupo	25	CG2 CG4 CG6 CG7 CG8 CG17 CG25 CG26 CE1 CE8 CE9
Informe de prácticas	O alumnado fará traballos de aula de xeito individual e en grupo, que terá que defender e entregar.	25	CG2 CG4 CG6 CG7 CG8 CG17 CG25 CG26 CE1 CE8 CE9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Outros comentarios sobre o proceso de avaliación:

1) A participación en actividades, de carácter complementario, e recomendadas polos docentes da materia serán consideradas na calificación final.

2) Na convocatoria de xullo, o alumnado só se terá que examinar dos contidos e destrezas que non chegou a superar na convocatoria de xuño, ao conservarse a calificación das competencias adquiridas.

3) A calificación final será resultado do nivel de competencia acadado, con relación aos obxectivos da materia, na convocatoria de xuño e xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Dosil, J., *Psicología de la Actividad Física y del Deporte*, Madrid, McGraw-Hill, 2008, 2008

Weinberg, R. y Gould, D., *Fundamentos en Psicología del Deporte*, Madrid, Panamericana, 2006, 2010

Bibliografía Complementaria

- Amigo, I., Fernández, C., y Pérez, M., Manual de Psicología de la Salud, Pirámide, 2003(2ª ed.)
- Bakker, A.B. y Rodríguez-Muñoz A, Introducción a la psicología de la salud ocupacional positiva, *Psicothema*, 24(1), 62-65, 2012
- Cabanach, R.G., Valle, A., Fariña, F., y Arce, R. (Eds), Calidad de vida, bienestar y salud, *Psicoeduca*, 2010
- Cecchini, J.A., González-González, C., Llamedo, R., Sánchez, B., y Rodríguez, C., The impact of cooperative learning on peer relationships, intrinsic motivation and future intentions to do sport., *Psicothema*, 31(2), 163-169., 2019
- Dosil, J. y Garcés, E.J., Ser psicólogo del deporte, Coruña, Netbiblo, 2009, 2009
- Dosil, J. (Ed), El psicólogo del deporte: asesoramiento e intervención, Madrid, Síntesis, 2002, 2005
- Echeburúa, E., y Amor, P.J., Memoria traumática: estrategias de afrontamiento adaptativas e inadaptativas., *Terapia Psicológica*, 37(1), 71-80., 2019
- Fariña, F. y Tortosa, F., Introducción a la Psicología, Promolibro, 2008
- Gantiva, C., Casas, M., Ballén, Y., Sotaquirá, M., y Romo-González, T., Modulación de las respuestas fisiológicas ante estímulos afectivos: una herramienta para investigar procesos psicológicos., *Universitas Psychologica*, 18(1), 1-12., 2019
- García-Caro, Mª, P., Cruz-Quintana, F., Schmidt Río-Valle, J., Muñoz-Vinueva, A., Montoya-Juarez, R., Influencia de las emociones en el juicio clínico de los profesionales de la salud a propósito del diagnóstico de enfermedad terminal, *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 10(1), 57-73., 2012
- Gerrig, R. y Zimbardo, P., *Psicología y Vida.*, Prentice Hall, 2005
- Larsen, R., *Psicología de la Personalidad*, McGraw Hill, 2005
- LUZÓN CUESTA, José María,, Compendio de Derecho Penal. Parte especial, Edición 2017. 20ª Ed., Dykinson, 2017, Madrid
- MANZANARES SAMANIEGO, José Luis, Comentarios al Código Penal (Tras las Leyes Orgánicas 1/2015, de 30 de marzo, y 2/2015, de 30 de marzo), *La Ley*, 2016, Madrid
- Méndez, P., y Ángulo, R., El aprendizaje de un instrumento musical como el violín mejor la atención sostenida., *Revista de Psicología*, 27(2), 1-9, 2019
- Morris, Ch., y Maisto, A., *Psicología*, Prentice-Hall, 2010 (13ª ed.)
- Nigel Holt; Andy Bremner; Ed Sutherland; Michael Vliek; Michael Passer; Ronald Smith, *Psychology. The Science Of Mind And Behaviour.*, México: MCGRAW HILL, 2012
- Pic, M.; Lavega-Burgués, P.; Muñoz-Arroyave, V.; March-Llanes, J.; Echeverri-Ramos J.A., Predictive variables of emotional intensity and motivational orientation in the sports initiation of basketball., *Cuadernos de Psicología del Deporte*, 19(1), 241-251, 2019
- Pillado, E. y Fariña, F., *Mediación Familiar. Una nueva visión de la gestión y resolución de conflictos familiares desde la justicia terapéutica*, Valencia: Tirant lo Blanch, 2015
- Puente, A., *Cognición y aprendizaje. Fundamentos psicológicos*, Pirámide, 2003
- Porflitt, F. I., y Rosas-Díaz, R. R., Behind the scene: cognitive benefits of playing a musical instrument. Executive functions, processing speed, fluid intelligence and divided attention/Detrás de la escena: beneficios cognitivos de toca, *Estudios de Psicología*, 1-27., 2019
- Vicente E. Caballo Manrique, V., *Manual para el tratamiento cognitivo-conductual de los trastornos psicológicos*, Madrid: Siglo XXI., 2012
- Ramos, V. J., y Canosa, A. F., La importancia de estimular las redes atencionales en la infancia., *Apuntes de Psicología*, 36(3), 167-172., 2019
- Serna, J., Muñoz, V, Lavega, P., March-Lanes, J., Sáez, U., y Hieleno, R., Influence of motor tasks on the players' modos in basketball., *Revista de Psicología del Deporte*, 26 (1), 37-44., 2017

Recomendaciones

Outros comentarios

Recomendase:

- 1.-Ler, con anterioridade a explicación do docente, o material do tema que se vai a tratar na sesión maxistral; de selo caso anotando as dúbidas para resolvelas na sesión maxistral.
- 2.-Participar activamente nas clases maxistrais, plantexando cuestións sobre os temas tratados.
- 3.-Plantexarlle ao profesor tódalas preguntas/consultas que considere necesarias para comprender os contidos explicados nas sesións maxistrais, así como os procedementos implicados no desenrolo dos traballos asignados polo docente.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte**

Materia	Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte			
Código	P02G050V01203			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	<p>Desde o punto de vista da historia, os obxectivos xerais que se pretenden alcanzar nesta materia consisten en achegar ao alumno/á o coñecemento dos fundamentos, conceptos, métodos, técnicas de traballo e ferramentas empregados pola ciencia histórica aplicados aos obxectos concretos que representan a actividade física e o deporte, de modo que sexan capaces de comprender que ambos constitúen unha forma específica de práctica que evoluciona ao longo do tempo e en relación coa sociedade concreta na que se desenvolve.</p> <p>A actividade física e o deporte son conceptos diferentes, pero conectados. Actualmente o deporte constitúe un "frito social total", caracterizado por unha complexa rede de relacións con outros subsistemas (cultural, económico, político, etc.). Por iso o deporte non é só unha actividade física, senón que está determinado polos significados sociais que a sociedade lle atribúe a esas prácticas. A Socioloxía, como ciencia do social, ofrece unha serie de teorías e metodoloxías útiles para explicar as relacións entre prácticas físicas, deporte e contorna sociocultural.</p>			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1 Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2 Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG4 Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG6 Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber
CG11 Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber
CG12 Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber • saber facer
CG13 Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG25 Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG26 Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principios conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas (significados, interacciónes e instituciónes).	CG1 CG2
Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.	CG1 CG4 CG12 CG25 CG26

Relacionar as sinerxias da Actividade física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica.	CG1 CG4 CG12 CG25 CG26
Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas.	CG1 CG4 CG12 CG25 CG26
Aplicar os principios básicos do razonamiento histórico á actividade física e o deporte: explicación causal e contextualizada, tempo histórico e periodización, cambio e continuidade, etc.	CG4 CG6 CG11 CG12 CG13 CG25 CG26
Discutir e implementar os coñecemento sociolóxicos en programas de actividade físico-deportiva.	CG4 CG6 CG11 CG12 CG13 CG25 CG26

Contidos

Tema	
Introdución teórica e metodolóxica	A actividade física e o deporte como obxectos de estudo da Historia e da Socioloxía. Tempo e tempo histórico. Perspectiva e metodoloxía sociolóxica.
A actividade física a través do tempo	Actividade física e cultura. Actividade física na Antigüidade Clásica. Das prácticas predeportivas ao deporte.
Xénese e desenvolvemento do deporte	Sociedade industrial e deporte. O modelo deportivo inglés. Difusión internacional do deporte.
O Movemento Olímpico	A época do positivismo. O fenómeno da mundialización e as asociacións internacionais. A obra do Barón de Coubertain. A configuración do Movemento Olímpico. Ideoloxía do movemento olímpico.
Sociedad, Cultura, Política y comunicación	Sociedade, cultura, normas e socialización. Significados socioculturais: corpo e xénero. Ideoloxías.
Institución, Estructura, Procesos e desviación	Interacción social e construción social da realidade. Cambio social: modernidade, posmodernidade e globalización. Novos valores e novas prácticas físico-deportivas
Cambio Social e novos valores na sociedade postmoderna	Cambio social. Modernidade e posmodernidade. Globalización. Novos valores e novas prácticas físico-deportivas. Apertura social das actividades físico-deportivas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	15	45
Resolución de problemas	7	14	21
Seminario	15	22.5	37.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	18	19
Informe de prácticas	0	8.5	8.5
Exame de preguntas obxectivas	1	18	19

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistrais, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan xurdir a medida que se desenvolva a elaboración do traballo. Calquera outro tipo de dúbida ou problema que poida formular o alumno/a.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame en forma de ensaio sobre os contidos da materia.	25	CG1
	Resultados do Aprendizaxe: Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principios conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas. Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica. Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas. Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.		CG2 CG4 CG12 CG25 CG26
Informe de prácticas	Informes, memorias ou exercicios realizados nas clases prácticas e seminarios. Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan. Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica. Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas. Discutir e implementar os coñecemento sociolóxicos en programas de actividade físico-deportiva. Aplicar os principios básicos do razonamiento histórico á actividade física e o deporte: explicación causal e contextualizada, tempo histórico e periodización, cambio e continuidade, etc.	50	CG4 CG6 CG11 CG12 CG13 CG25 CG26

Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test sobre os contidos da materia. Resultados do Aprendizaxe:	25	CG1 CG2 CG4 CG12 CG25 CG26
	Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principais conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas.		
	Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica.		
	Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas.		
	Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua a través do seguimento do alumnado e da exposición de traballos. Aviación global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos.

Valorarase a calidade das actividades realizadas e o grao de participación e implicación. En concreto, a precisión conceptual, o nivel de elaboración de ideas, a crítica fundamentada, a organización persoal de ideas e contidos, a coherencia no discurso, a claridade expositiva, o coidado nos aspectos formais académicos e de presentación, o emprego de recursos metodolóxicos e materias.

No caso de alumnos non asistentes, deberán xustificar adecuadamente a causa ao comezo do cuadrimestre. Deberán realizar as mesmas probas, mais de maneira individual e non se terá en conta para a súa cualificación a presencialidade e participación.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas será avaliadas na convocatoria de xullo. Para superar a materia deberá obterse como mínimo un 5 (aprobado) nas dúas partes de que consta (Historia e Socioloxía). No caso de suspender unha parte na convocatoria de xullo no seguinte curso deberá cursarse de novo a totalidade da materia.

As datas oficiais de exam poden consultarse na páxina web da Facultade, no apartado "Organización Académica".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

García Ferrando, M.; Puig Barata, N.; Lagardera Otero, F. et al, Sociología del deporte, 4ª, Alianza, 2017, Madrid

Coakley & Dunning, Handbook of Sport Studies, 1ª, Sage, 2016, London

Giulianotti, R., Sport: A critical sociology, 2ª, John Wiley & Sons, 2016, Hoboken

Mandell, R.D., Historia cultural del deporte, 1ª, Bellaterra, 2006, Barcelona

Salvador, J, El deporte en Occidente. Historia, Cultura y Política, 1ª, Cátedra, 2006, Madrid

Bibliografía Complementaria

Mason, T., El deporte en Gran Bretaña, 1ª, Aranzadi, 1994, Madrid

Elias, N. y Dunning, E., Deporte y ocio en el proceso de civilización, 1ª, Fondo de Cultura Económica, 1991, México

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos da motricidade				
Materia	Fundamentos da motricidade			
Código	P02G050V01204			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Rey Eiras, Ezequiel García Ordóñez, Enrique Novo Carballal, Antonio			
Profesorado	García Ordóñez, Enrique Novo Carballal, Antonio Rey Eiras, Ezequiel			
Correo-e	anovo@uvigo.es zequirey@uvigo.es kikewp@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Na materia Fundamentos da Motricidade analizaremos os aspectos máis relevantes da motricidade humana, tendo en conta o corpo en movemento que interacciona cos obxectos e suxeitos do espazo de acción; prestarase especial atención ás habilidades perpectivo-motrices e ás habilidades motrices básicas.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.	• saber
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber • Saber estar / ser
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber • saber facer
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Demostrar comprensión da literatura científica relacionada coas manifestacións da motricidade humana no ámbito da actividade física e o deporte.	CG2 CG8	
Ser capaz de deseñar, desenvolver e avaliar procesos de ensino □ aprendizaxe relativos aos fundamentos da motricidade con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	CG11 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26	

Contidos		
Tema		
1.- Clasificacións e/ou taxonomías dos fundamentos da motricidade.	Clasificacións e/ou taxonomías dos fundamentos da motricidade	

2.- Fundamentos, características e estrutura das capacidades perceptivo-motrices no ámbito da actividade física e o deporte: corporalidade, espacialidade, temporalidade e as súas manifestacións derivadas

3.- Fundamentos, características e estrutura das habilidades motrices no ámbito da actividade física e o deporte. Habilidades motrices básicas.

4.- Principios, tendencias e recursos prácticos en distintos ámbitos de aplicación das manifestacións da motricidade. Manifestacións da motricidade.

5.- Deseño de propostas, intervención e análise en relación coas capacidades perceptivo-motrices e as habilidades motrices. Capacidades perceptivo-motrices e habilidades motrices.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	20	30
Resolución de problemas	4	4	8
Traballo tutelado	6.6	26.4	33
Prácticas de laboratorio	30	45	75
Actividades introductorias	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos aspectos máis importantes de cada tema, explicando conceptos, clasificacións, técnicas...etc.
Resolución de problemas	O alumnado en base ás premisas expostas previamente pola docente, busca solucións, fai propostas ou resolve supostos prácticos.
Traballo tutelado	Traballos do alumnado a partir dun tema concreto relacionado cos contidos prácticos da materia. Poden ser individuais ou en grupo (innovación educativa, coreografía, etc.).
Prácticas de laboratorio	Sesións prácticas da materia que se realizan nunha instalación deportiva.
Actividades introductorias	Exposición previa de aspectos introductorios, fundamentais ou básicos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Elaboración de supostos prácticos de carácter grupal.
Traballo tutelado	Elaboración e discusión de supostos teórico-prácticos de carácter individual

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Exame tipo test e/ou pregunta curta	70	CG2 CG8
Resolución de problemas	Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer ata un 10% da nota final, o que faría que o exame valesse un 40% se a docente decide aplicar este criterio de avaliación.	0	CG11 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26
Traballo tutelado	Avaliaranse os traballos realizados mediante unha ficha de avaliación. Valoraranse distintos aspectos dependendo do traballo en cuestión, como a participación, a calidade de traballo, a progresión, etc.	20	CG2 CG8 CG11 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26

Prácticas de laboratorio	Participación activa nas clases prácticas avaliada mediante unha ficha de control	10	CG2 CG8 CG11 CG13 CG15 CG25 CG26
--------------------------	---	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia en primeira convocatoria e de maneira continua, o alumnado ha de aprobar a parte práctica (50%) tal e como se describiu no apartado de probas (traballos de aula e prácticas de laboratorio). Tamén se someterá a un exame da parte teórica (50%) o día oficial do exame. É imprescindible aprobar ambas as partes, teórica e práctica, para superar a materia. En Resolución de problemas e/ou exercicios:

Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer ata un 10% da nota final.

Quen non cumpra cos requisitos da práctica de forma continua, presentarase a segunda edición a unha avaliación consistente en:

- a) exame sobre a parte teórica da materia: 5 puntos
- b) exame sobre a parte práctica da materia: 5 puntos. É imprescindible aprobar tanto o apartado a) como o b) para superar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Batalla, A., Habilidades motrices, INDE, 2000, Barcelona

Blández, J., La asignatura de Educación Física de Base y una propuesta de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior, INDE, 2005, Barcelona

Castañer, M. y Camerino, O., Manifestaciones básicas de la motricidad, Edicions de la Universitat de Lleida, 2006, Lleida

Da Fonseca, V., Estudio y génesis de la psicomotricidad, INDE, 2000, Barcelona

Gallahue, D.L. and Cleland-Donnelly, F., Developmental physical education for all children, Human Kinetics, 2007, Champaign, IL

Graham, G. and Parker, M., Children moving, McGraw-Hill, 2013,

Le Boulch, J., El movimiento en el desarrollo de la persona, Paidotribo, 1997, Barcelona

Malina, R.M., Bouchard, C., and Bar-Or, O, Growth, maturation, and physical activity, Human Kinetics, 2004, Champaign, IL

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fundamentos das actividades de loita**

Materia	Fundamentos das actividades de loita			
Código	P02G050V01205			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Gutierrez Santiago, Alfonso			
Profesorado	Gutierrez Santiago, Alfonso			
Correo-e	ags@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia «Fundamentos das actividades de loita» impártese no segundo cuadrimestre do primeiro curso do Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte.			

Nesta materia proporciónase unha visión xeral dos deportes e actividades de loita. Desde unha perspectiva teórica, abórdanse as diferentes concepcións actuais máis significativas referentes ao ámbito dos deportes de loita desde un punto de vista xeral e, desde unha perspectiva práctica, realízase un percorrido a través dos deportes de loita con agarre, facendo especial fincapé no judo.

Así mesmo, esta materia é fundamental dentro do plan de estudos da titulación impartida na Universidade de Vigo, posto que é a única, dentro deste, onde o alumnado ten a oportunidade de obter os coñecementos necesarios sobre o ámbito dos deportes de loita, imprescindibles na formación dun Graduado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte.

Competencias

Código		Tipoloxía
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber • saber facer
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber • saber facer
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber • Saber estar / ser
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber • saber facer
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades motrices básicas das actividades de loita.	CG7
Coñecemento e comprensión dos fundamentos do judo e as actividades de loita.	CG10
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das actividades de loita.	CG12
Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma.	CG26
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG25
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos ás actividades de loita, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	CG15
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica das actividades de loita.	CG16
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao ámbito do judo e das actividades de loita.	CG18
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades de loita de forma inadecuada.	CG20
Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para as actividades de loita.	CG23
Utilización da información científica básica aplicada ao ámbito do judo e das actividades de loita.	CG14

Contidos

Tema

BREVE DESCRICIÓN DOS CONTIDOS DA MEMORIA DE VERIFICACIÓN DO GRAO:

1. Fundamentación teórica das actividades de loita.
2. Fundamentos técnico-tácticos e didácticos do judo e as actividades de loita.
3. Estrutura formal e funcional do judo e as actividades de loita.
4. O proceso de iniciación deportiva ao judo.

DESENVOLVEMENTO DOS CONTIDOS:

Son seis bloques temáticos (A, B ... F). En cada un dos seguintes bloques temáticos, ao final do mesmo e entre paréntese, sinalaremos mediante o correspondente número -1,2,3,4- a cal ou cales dos contidos da memoria de verificación fai especial referencia.

A) Evolución histórica dos deportes de loita (1).

Descrición: nesta área temática realízase un percorrido a través das diferentes etapas históricas que sufriu a loita, desde a época primitiva, pasando polas civilizacións arcaicas, o mundo clásico, a idade media, etc., ata chegar á actualidade.

Contidos:

- Breve aproximación á loita noutras civilizacións.
- A loita nas civilizacións arcaicas.
- A loita no mundo clásico I: a loita en Grecia.
- A loita no mundo clásico II: a loita en Roma.
- A loita na Idade Media e na Idade Moderna.

B) O proceso de institucionalización deportiva das actividades de loita e das artes marciais xaponesas (1-2-3-4).

Descrición: Explícase cal foi o proceso de deportización que experimentaron as loitas ata chegar á súa plena institucionalización, realizando especial fincapé en disciplinas luctatorias como o judo. Resúmese a evolución sufrida polo judo desde a súa orixe ata a actualidade. Abórdanse os inicios do judo como unha forma de defensa persoal -ju jutsu-, efectuando unha aplicación práctica das técnicas máis relevantes do judo ás situacións máis cotiás de defensa persoal. Como colofón do devandito proceso de deportización preséntase o regulamento arbitral do judo. Se conceptualizan e caracterizan as artes marciais xaponesas, analizando o cambio sufrido ata o seu deportización, é dicir, a transformación do Bujutsu en Budo.

Contidos:

- A loita na Época Contemporánea.
- O judo. A súa evolución.
- Iniciación ao Ju Jutsu.
- Regulamento arbitral de judo.
- As artes marciais: concepto e caracterización. As artes marciais xaponesas como educación espiritual: o seu cambio en occidente -a deportización-.

C) Caracterización e concepto dos deportes de loita (1-3).

Descrición: este bloque temático está destinado a efectuar unha acotación conceptual da loita, aclarando termos que, a priori, poderían parecer idénticos para, posteriormente, establecer cales son as características comúns dos diferentes deportes de loita.

Contidos:

- Acotación conceptual da loita: aclaracións terminolóxicas.
- Características comúns dos deportes de loita.

D) Clasificación dos deportes de loita e das técnicas (1-2-3-4).

Descrición: nesta área temática abórdanse a diversidade de clasificacións dos deportes de loita en función das distintas correntes doctrinais máis relevantes. Efectúase unha revisión das clasificacións técnicas máis importantes para, finalmente, realizar unha comparación entre as técnicas utilizadas en distintos deportes de loita con agarre, desde as formas de proxectar ao adversario contra o chan ata as formas de control ao adversario.

Contidos:

- Clasificación dos deportes de loita.
- As clasificacións da técnica en judo. Comparativa técnica entre diferentes deportes de loita con agarre.

E) Deportes de loita. Xeneralidades (1-2-4).

Descrición: neste bloque temático abórdanse os aspectos máis relevantes sobre o cerimonial característico dos deportes de loita. Ademais, realizaremos un achegamento ás habilidades motrices luctatorias.

Contidos:

- Deportes de loita. O seu cerimonial.
- As habilidades motrices luctatorias.

F) Fundamentos (Kihon) (1-2-3-4).

Descrición: nesta área temática abordaremos fundamentos dos deportes de loita tan relevantes como o saúdo, a postura, o agarre, as caídas e as fases da técnica.

Contidos:

- O saúdo (Rei).
- A postura (Shisei).
- As caídas (Ukemi).
- O agarre (Kumikata) e as fases da técnica.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	30	45	75
Seminario	0	15	15
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Exame de preguntas obxectivas	1	1.5	2.5
Práctica de laboratorio	0.5	0.75	1.25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (tatami).
Seminario	Consultas que o alumno mantén co profesorado da materia no tatami para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que vai realizar o estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada do alumnado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada do alumnado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de laboratorio no tatami como posteriormente no despacho.
Seminario	A atención personalizada do alumnado nas tutorías en grupo é especialmente práctica e desenvólvese a demanda do alumnado (de forma individualizada, por parellas, ou en pequenos grupos).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Prácticas de laboratorio	<p>A avaliación da docencia práctica realizarase de forma continua mediante o control da asistencia do alumnado.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades motrices básicas das actividades de loita. - Coñecemento e comprensión dos fundamentos do judo e as actividades de loita. - Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das actividades de loita. - Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma. - Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo. - Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional. - Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional. - Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos ás actividades de loita, con atención ás características individuais e contextuais das persoas. - Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica das actividades de loita. - Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, ao ámbito do judo e das actividades de loita. - Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades de loita de forma inadecuada. - Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para as actividades de loita. 	Es necesario asistir al 80 por ciento de las prácticas	<p>CG7 CG10 CG12 CG13 CG15 CG16 CG18 CG20 CG23 CG24 CG25 CG26</p>
--------------------------	--	--	---

Exame de preguntas obxectivas	<p>Exame tipo test ou verdadeiro/falso.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades motrices básicas das actividades de loita. - Coñecemento e comprensión dos fundamentos do judo e as actividades de loita. - Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das actividades de loita. - Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma. - Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo. - Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional. - Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, ao ámbito do judo e das actividades de loita. - Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para as actividades de loita. - Utilización da información científica básica aplicada ao ámbito do judo e das actividades de loita. 	42	<p>CG7 CG10 CG12 CG13 CG14 CG18 CG23 CG25 CG26</p>
Práctica de laboratorio	<p>Exame oral e práctico no tatami.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades motrices básicas das actividades de loita. - Coñecemento e comprensión dos fundamentos do judo e as actividades de loita. - Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das actividades de loita. - Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma. - Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo. - Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional. - Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional. - Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos ás actividades de loita, con atención ás características individuais e contextuais das persoas. - Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica das actividades de loita. - Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, ao ámbito do judo e das actividades de loita. - Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades de loita de forma inadecuada. - Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para as actividades de loita. 	58	<p>CG7 CG10 CG12 CG13 CG15 CG16 CG18 CG20 CG23 CG24 CG25 CG26</p>

Outros comentarios sobre a Avaliación

Probas de tipo test: obter un cinco sobre dez no exame correspondente.

A avaliación da docencia teórica realizarase mediante unha proba final escrita correspondente aos temas impartidos durante o curso: exame tipo test ou verdadeiro/falso.

Probas prácticas: obter un cinco sobre dez no exame teórico-práctico oral correspondente. Asistencia ao 80% das prácticas.

A avaliación da docencia de laboratorios realizarase de forma continua mediante o control da asistencia do alumnado (é necesario asistir ao 80% das clases prácticas), e tamén se efectuará unha proba práctica final (exame oral) correspondente aos temas impartidos durante o curso.

A **cualificación final** obterase realizando unha media ponderada dos dous exames superados. No caso de que soamente se supere un dos dous exames, a cualificación positiva (do exame superado) conservarase unicamente ata a seguinte convocatoria de xuño-xullo.

As cualificacións de cada convocatoria serán **publicadas** en FAITIC, onde se indicarán as datas de revisión dos exames.

As **datas oficiais dos exames** poden consultarse na web da facultade no espazo "Docencia. Exames. Curso 2019-2020".

Aplicaranse os mesmos criterios de avaliación para o **RESTO DE CONVOCATORIAS**. De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Taira, Shu, La esencia del judo (Tomo I), 2ª edición, Satori, 2014, Gijón

Taira, Shu, La esencia del judo (Tomo I), 1ª Edición, Satori, 2009, Gijón

Taira, Shu, Judo (I), 1ª Edición, COE, 1992, Madrid

Villamón, Miguel (dir.), Introducción al judo, 1ª Edición, Hispano-Europea, 1999, Barcelona

Kano, Jigor, Judo Kodokan, 1ª Edición, Eyra, 1989, Madrid

Kodokan Judo, Nage Waza -various techniques and their names-, 1ª Edición, Kodokan, 200-?, Tokyo

Kodokan Judo, Katame Waza -various techniques and their names-, 1ª Edición, Kodokan, 200-?, Tokyo

Bibliografía Complementaria

Adams, N., Los agarres, 1ª Edición, Paidotribo, 1992, Barcelona

Amador, F.; Castro, U. y Álamo, J.M., Luchas, deportes de combate y juegos tradicionales, 1ª Edición, Gymnos, 1997, Madrid

Burger, R., Judo, 1ª Edición, ADELEF, 1989, Madrid

Camerino, O.; Prieto, I.; Lapresa, D.; Gutiérrez-Santiago, A. y Hileño, R., Detección de T-patterns en la observación de deportes de combate, 2014, Revista de psicología del deporte, 23(1), 147-155

Castarlenas, J.LI. y Peré Molina, J., El judo en la educación física escolar. Unidades didácticas, 1ª Edición, Hispano Europea, 2002, Barcelona

Draeger, D.F., Modern Bujutsu & Budo. The martial arts and ways of Japan. Volume 3, 1ª Edición, Weatherhill, 1996, Nueva York

Durantez, C., Las Olimpiadas Griegas, 1ª Edición, Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, 1977, Pamplona

Federación Española de Lucha-Comité Nacional de Sambo, énicas de Sambo. Programa oficial hasta cinturón negro, 1ª Edición, Esteban Sanz, 1997, Madrid

Franco Sarabia, F., Cinturón negro de judo: programa oficial, 1ª Edición, Esteban Sanz Martínez, 1985, Madrid

Frederic, L., Diccionario ilustrado de las artes marciales, 1ª Edición, Eyra, 1989, Madrid

García Romero, F., Los Juegos Olímpicos y el deporte en Grecia, 1ª Edición, AUSA, 1992, Sabadell

Gutiérrez Santiago, A., La iniciación deportiva para personas con ceguera y deficiencia visual, 1ª Edición, Aljibe, 2011, Málaga

Gutiérrez Santiago, A. y Maceira Gago, A., Deportes de loita, 1ª Edición, Igapepsa, 2003, Santiago de Compostela

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., Errores en el modelo técnico deportivo en la iniciación al Judo: Morote Seoi Nague, 2006, Revista de Educación Física: Renovar la teoría y práctica, 102, 29-33

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., Ippon Seoi Nague vs. Morote Seoi Nague. Los 10 puntos básicos para su utilización en el proceso de enseñanza-aprendizaje desde la perspectiva del error, 2007, Revista de Educación Física: Renovar la teoría y práctica, 105, 19-24

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., Las claves en el proceso de enseñanza-aprendizaje de la técnica de judo desde la perspectiva del error: O Soto Gari vs. O Soto Guruma, 2007, Motricidad. European Journal of Human Movement, 18, 93-110

Gutiérrez, Alfonso y Prieto, Iván, Teoría y praxis del juego en las actividades de lucha, 1ª Edición, Wanceulen, 2008, Sevilla

Gutiérrez-Santiago, A., Prieto, I., Camerino, O. y Anguera, M.T., Sequences of errors in the judo throw Morote Seoi Nage and their relationship to the learning process, 2013, Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers (Part P): Journal of Sports Engineering and Technology, 227(1), 57-63

- Gutiérrez, A., Prieto, I., Cancela, J.M., Most frequent errors in judo Uki Goshi technique and the existing relations among them analysed through T-Patterns, 2009, *Journal of Sports Science and Medicine*, 8(CSSI 3), 36-46
- Gutiérrez-Santiago, A., Prieto, I., Cancela, J.M., Ayán, C., Análisis del error en la técnica de judo Koshi guruma mediante T-Patterns, 2014, *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y del Deporte*, 14(55), 393-407
- Huelí, J.M., *Judo: la actividad física y deportiva extraescolar en los centros educativos*, 1ª Edición, Consejo Superior de Deportes, 2000, Madrid
- Inman, R., *Judo. Las técnicas de los campeones de combate*, 1ª Edición, Madrid, 1989, Eyras
- Inogai, T. y Habersetzer, R., *Judo pratique. Du débutant à la ceinture noire*, 1ª Edición, Amphora, 2002, París
- Inokuma, I. y Sato, N., *Best Judo*, 1ª Edición, Kodansha Internacional, 1980, Tokyo
- Jazarin, J.L., *El espíritu del judo. Las enseñanzas de un maestro de artes marciales*, 1ª Edición, Eyras, 1996, Madrid
- Kawaishi, M., *Mi método de judo*, 1ª Edición, Bruguera, 1964, Barcelona
- Kimura, M., *El Judo. Conocimiento práctico y normas*, 1ª Edición, Aedos, 1976, Barcelona
- Kolychkin, A., *Judo. Nueva didáctica*, 1ª Edición, Paidotribo, 1989, Barcelona
- Kudo, K., *Judo en acción. Técnicas de proyección*, 1ª Edición, Fher, 1979, Bilbao
- Kudo, K., *Judo en acción. Técnicas de combate cuerpo a cuerpo en el suelo*, 1ª Edición, Fher, 1979, Bilbao
- Mañas, A., *Gladiadores. El gran espectáculo de Roma*, 1ª Edición, Ariel, 2013, Barcelona
- Nobuyoshi, T., *Aikido. Etiqueta y transmisión. Manual para uso de los profesores*, 1ª Edición, Paidotribo, 2002, Barcelona
- Nossov, K., *Gladiadores. El espectáculo más sanguinario de Roma*, 1ª Edición, LIBSA, 2011, Madrid
- Pous Borrás, S., *La justa, un aspecto deportivo medieval*, 1993, *Habilidad motriz*, 3, 31-37
- Prieto, I., Gutiérrez, A., Camerino, O. y Anguera, M.T., Knowledge of error in relation to the teaching and learning osoto-gari judo throw, 2013, *International Journal of Sports Science & Coaching*, 8(1), 53-61
- Prieto, I.; Gutiérrez-Santiago, A. & Prieto, M.A., Knowledge of Errors in the Teaching-Learning Process of Judo-Techniques: Osoto-Guruma as a Case Study, 2014, *Journal of Human Kinetics*, 41, 253-263
- Prieto Lage, I., Gutiérrez-Santiago, A., y Prieto Lage, M.Á., The teaching-learning process of judo techniques improved using knowledge of errors. Tai-otoshi as a case study, 2014, *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 14(3), 841-851
- Prieto Lage, I., Gutiérrez-Santiago, A., y Prieto Lage, M.Á., Determination of feedback in judo by means of T-patterns, 2014, *Motriz. Revista de Educacao Fisica*, 20(1), 47-53
- Ratti, O. y Westbrook, A., *Los secretos del samurai. Las artes marciales en el Japón feudal*, 1ª Edición, Paidotribo, 2000, Barcelona
- Rodríguez Dabauza, P., *Jiu jitsu de hoy, vol. 1 y 2: Técnica de defensa personal del samurai de ayer*, 1ª Edición, Alas, 2000, Barcelona
- Rodríguez Dabauza, P., *Judo aplicado a la defensa personal*, 1ª edición, Esteban Sanz, 2000, Madrid
- Santos Nalda, J., *Artes marciales. El Aikido*, 1ª Edición, Paidotribo, 1990, Barcelona
- Segura Mungía, S., *Los Juegos Olímpicos*, 1ª Edición, Anaya, 1992, Madrid
- Stevens, J., *hree Budo Masters. Jigoro Kano, Gichin Funakoshi y Morihei Ueshiba*, 1ª Edición, Kodansha Internacional, 1995, Tokyo
- Taira, Shu, *La esencia del judo (Tomo II)*, 2ª edición, Satori, 2014, Gijón
- Uzawa, T., *Pedagogía del judo*, 1ª Edición, Miñón, 1982, Valladolid
- Watson, N., *Father of judo: a biography of Jigoro Kano*, 1ª Edición, Kodansha Internacional, 2001, Tokyo

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Epistemoloxía das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física**

Materia	Educación: Epistemoloxía das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física			
Código	P02G050V01301			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 2	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Figueira Rodríguez, Alberto			
Profesorado	Figueira Rodríguez, Alberto			
Correo-e	afigueira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Aprendizaxe e Control Motor na Educación Física y o Deporte analiza os procesos de aprendizaxe das condutas motoras, así como todos os aspectos relacionados cos procesos de recepción da información e o seu procesamento, os mecanismos de execución e decisión, e o programa motor.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1	• saber
CG2	• saber
CG9	• saber
CG11	
CG12	• saber facer
CG13	• saber facer
CG25	• Saber estar / ser
CG26	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Diferenciar entre a realidade e os obxectos de estudo. Comprender a función da epistemoloxía.	CG1
Distinguir os diferentes tipos de obxecto de estudo que poden ser abordados polas CCAFD.	CG1
Comprender o obxecto de estudo da motricidade humana dende diferentes perspectivas formais e saber identificar as súas diferentes notas: psíquicas, somáticas, naturais, culturais, centrípetas e centrífugas.	CG9
Entender a existencia de paradigmas ou enfoques diferentes na interpretación do mundo e como afectan ao coñecemento científico.	CG1 CG2 CG26
Identificar as diferentes correntes paradigmáticas vixentes no ámbito disciplinar das Ciencias da Actividade Física e o Deporte.	CG1
Reflexionar sobre diferentes perspectivas de comprensión social e prácticas sobre o corpo e a motricidade humana, coñecidas e descoñecidas, hexemónicas e marxinais, posibles e imposibles.	
Comprender a relación entre a linguaxe, o coñecemento e as concepcións filosóficas/paradigmáticas sobre a corporeidade humana.	CG1 CG9
Coñecer, identificar, distinguir e nominar as diferentes manifestacións da motricidade humana e/ou prácticas corporais.	CG1 CG9
Identificar, seleccionar e consensuar en grupo a elección dun obxecto de estudo vencellado ás CCAFD.	CG1 CG25
Elaborar, presentar e explicar en equipo unha presentación visual sobre o obxecto de estudo.	CG12 CG25 CG26
Aplicar o paradigma sistémico ao coñecemento dos fenómenos vencellados coa actividade físico-deportiva e/ou motricidade humana.	CG1 CG26
Identificar a estrutura básica dunha memoria de investigación.	CG2

Comprender e aplicar con propiedade a linguaxe científica no ámbito académico e profesional.	CG2
Elaborar traballos académicos de forma estruturada e rigurosa. Saber referenciar a documentación.	CG2 CG13 CG26
Buscar información de calidade sobre unha cuestión que interese coñecer.	CG1 CG12 CG26
Entender un documento científico e saber extraer do mesmo a información que sexa de interese.	CG2
Saber que é unha profesión e a súa relación co contexto socio-económico.	CG1
Diferenciar a profesión da ciencia. Distinguir na titulación a dimensión profesional da científica-humanística.	CG13
Coñecer a regulación profesional do ámbito da actividade físico-deportiva.	CG11
Coñecer o Colexio Oficial de Licenciados en Educación Física e en Ciencias da Actividade Física e o Deporte.	CG13
Comprender que é a ética e a necesidade de incorporala na práctica profesional e académica-científica.	CG11
Considerar o contido dos códigos éticos e deontolóxicos existentes no ámbito das CCAFD.	CG13
Incorporar a reflexión ética na práctica académica.	
Concienciarse da relevancia da formación continua e do compromiso social co ben común.	
Ser receptivo/a e reflexionar sen prexuízos sobre as cuestións e dilemas formulados nas clases.	CG11
Ser flexíbel ante novos supostos sobre as Ciencias da Actividade Física e o Deporte.	CG13 CG26
Participar e interactuar co grupo clase nas dinámicas propostas.	CG25

Contidos

Tema	
1. Fundamentos, característica e estrutura da aprendizaxe e control motor na Educación Física	1.1. Comportamento motor: fundamentos, características, estrutura da aprendizaxe. 1.2. Evolución dos campos de estudo da aprendizaxe e control motor. 1.3. Perspectivas teóricas da aprendizaxe motora.
2. A práctica motriz como elemento de aprendizaxe na Educación Física.	2.1. Tipos de práctica. 2.2. Distribución da práctica. 2.3. Transferencia na práctica. 2.4. Variabilidade na práctica.
3. Control motor no ámbito da actividade física e o deporte.	3.1. Bases teóricas do control motor. 3.2. Fisioloxía do control motor. 3.3. Receptores e movemento.
4. Procesos de adquisición da habilidade motora.	4.1. Característica e estrutura da habilidade motriz. b. Dificultade e complexidade. 4.2. Etapas de adquisición da habilidade motriz. 4.3. Atención e aprendizaxe motora. 4.4. Memoria motriz, codificación e esquecemento. 4.5. Transferencia.
5. Mecanismos e avaliación na aprendizaxe motora.	5.1. Modelos do comportamento motor. 5.2. A información na aprendizaxe motora (FB). 5.3. Percepción. 5.4. Decisión. 5.5. Excepción. 5.6. Avaliación da aprendizaxe motora
6. O programa motor.	6.1. Estrutura da programación motora. 6.2. Programa motor e patrón neuromuscular. 6.3. A complexidade motora. 6.4. Tipos de programa motor.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	7.5	15	22.5
Prácticas de laboratorio	15	22.5	37.5
Lección maxistral	30	60	90

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Realizaranse seminarios para profundar na análise dos mecanismos de feedback, tipos de práctica e o control motor. O alumnado terá que realizar traballos sobre os temas tratados.

Prácticas de laboratorio	Análise de vídeos. Prácticas onde se analizan os mecanismos de aprendizaxe. Prácticas sobre percepción e decisión.
Lección maxistral	O profesor exporá os contidos da materia, aclarando conceptos, clasificacións, técnicas de aplicación, fundamentos, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Traballaranse temas monográficos dos contidos, para aclarar e mellorar devanditos conceptos.
Prácticas de laboratorio	Se traballarán de forma práctica os temas teóricos descritos nos contidos, para saber facer e comprender especificamente o temario proposto.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Avaliarase cun exame tipo test e/ou pregunta curta. Para superar a materia o alumnado terá que acadar unha calificación mínima de 5 sobre 10 puntos neste apartado.	75	CG1 CG2 CG12 CG13 CG25 CG26
Seminario	Avaliarase: A calidade dos traballos A participación activa	15	CG1 CG2 CG12 CG13 CG25 CG26
Prácticas de laboratorio	Avaliarase: A calidade dos traballos A participación activa	10	CG1 CG2 CG12 CG13 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Gardárase a cualificación de cada un dos apartados anteriores na convocatoria extraordinaria de xullo.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Latash, Neurophysiological Basis of movement, HK, Champaign, 2008

Schmidt & Lee, Motor Control and Learning, HK, Champaign, 2019

Magill, R.A. & Anderson, D.I., Motor Learning and Control: Concepts and Applications, McGraw-Hill, New York, 2017

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estatística: Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte**

Materia	Estatística: Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte			
Código	P02G050V01302			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 2	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Novegil Souto, José Vicente Iglesias Pérez, María Carmen			
Profesorado	Iglesias Pérez, María Carmen Novegil Souto, José Vicente			
Correo-e	mcigles@uvigo.es vnovegil@gmail.com			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	Tipoloxía
CG2 Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG11 Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber • Saber estar / ser
CG12 Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13 Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG25 Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber facer • Saber estar / ser
CG26 Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte, no relativo aos métodos estatísticos de investigación que frecuentemente aparecen na mesma.	CG2
Saber aplicar as tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte e especificamente manexar software estatístico e recursos de Internet.	CG12
Desenvolver habilidades de traballo en equipo, incidindo no compromiso co traballo de grupo e a relación interpersoal sen aproveitarse do traballo dos compañeiros.	CG25
Desenvolver habilidades para a adaptación a novas situacións, á resolución de problemas e á aprendizaxe autónoma.	CG26
Desenvolver hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Coñecer e actuar dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional, incidindo no relativo á obtención de datos, o segredo estatístico e a non manipulación de resultados.	CG11
Fomentar a sensibilidade cara aos valores propios do pensamento científico: o cuestionamento das ideas intuitivas, a análise crítica das observacións, a necesidade de verificación, a capacidade de análise e síntese, a argumentación e toma de decisións desde criterios racionais.	CG2 CG13 CG26

Contidos

Tema

Tema 1. Método de investigación científica na actividade física e o deporte. Pasos e elementos do proceso de investigación.	<p>Subtema: Introducción á investigación en actividade física e deporte</p> <p>1.1 A ciencia e o método científico de resolución de problemas.</p> <p>1.2 Partes dun artigo de investigación.</p> <p>1.3 Tipos de investigación: analítica, descritiva, experimental, cualitativa.</p> <p>1.4 Fiabilidade e validez dunha investigación científica.</p>
Tema 2. Análise de datos e estatística aplicada.	<p>Subtema: Introducción á Estatística. Análise descritiva unidimensional.</p> <p>2.1 Definición de Estatística e a súa relación coa investigación científica.</p> <p>2.2 Conceptos básicos de mostraxe e descrición de datos.</p> <p>2.3 Táboas de frecuencias e representacións gráficas.</p> <p>2.4 Medidas de posición, dispersión e forma.</p> <p>Subtema: Análise descritiva bidimensional.</p> <p>3.1 Táboas de continxencia, gráficas e medidas de asociación para atributos.</p> <p>3.2 Comparación descritiva dunha variable numérica en dúas ou máis grupos.</p> <p>3.3 Covarianza e correlación lineal.</p> <p>3.4 Regresión lineal simple.</p> <p>Subtema: Introducción á Inferencia Estatística e modelos de probabilidade.</p> <p>4.1. Introducción á Inferencia Estatística.</p> <p>4.2. Necesidade da probabilidade e as variables aleatorias: conceptos básicos.</p> <p>4.3. A distribución Normal. Aplicacións.</p> <p>4.4. Estimadores: media e proporción mostrais.</p> <p>4.5. Cálculo do tamaño da mostra.</p> <p>4.6. Intervalos de confianza para a media e proporción.</p> <p>Subtema: Contrastes de Hipóteses</p> <p>5.1 Definición e metodoloxía clásica dun contraste: tipos de hipóteses, erros asociados ao contraste, nivel de significación, rexión de rexeitamento.</p> <p>5.2 Nivel crítico ou p-valor.</p> <p>5.3 Enunciado de hipótese e interpretación dos principais contrastes: de normalidade, chi-cadrado de independencia, proba t de comparación de medias, de incorrelación.</p>
Tema 3. Introducción á informática aplicada á estatística.	<p>Subtema: Análise de datos reais con Calc e R Commander.</p> <p>6.1 Análise descritiva unidimensional.</p> <p>6.2 Análise descritiva bidimensional.</p> <p>6.3 Contrastes de hipóteses e Intervalos de confianza.</p>

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	11.25	11.25	22.5
Resolución de problemas	11.25	11.25	22.5
Aprendizaxe-servizo	1	24	25
Prácticas en aulas informáticas	26	13	39
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	15	17
Práctica de laboratorio	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos fundamentos teóricos, que deberán estudarse fóra de clase. Ao principio de cada tema proporcionarase aos alumnos apuntes e/ou material para un mellor seguimento da clase.
Resolución de problemas	Resolución de exercicios e actividades de forma individual e/ou en grupo propostas polo profesor nun boletín asociado a cada tema para reforzar os conceptos da clase maxistral.

Aprendizaxe-servizo	O alumnado contribuirá ao desenvolvemento do proxecto "Camiño verde" Seguirase unha metodoloxía de traballo grupal. Consiste en actividades en grupo co computador para a análise de datos procedentes do proxecto "Camiño verde", centrados na aplicación e interpretación dos conceptos e técnicas estatísticas da materia.
Prácticas en aulas informáticas	Traballo dirixido polo profesor. Consiste no manexo de software estatístico para a análise de datos por parte de cada alumno. Fundamentalmente usaranse EXCEL ou CALC, e R Commander. En cada tema, traballarase sobre o computador seguindo un guión para aprender a aplicación, cálculo e interpretación dos conceptos e técnicas básicas de estatística sobre arquivos de datos, a maioría reais. Respecto ao tema 1, as prácticas céntranse na análise de artigos de investigación: tipo de investigación, estrutura: hipótese, metodoloxías, resultados e conclusións.

Atención personalizada

Probas	Descrición
Práctica de laboratorio	Calquera dúbida resolverase nas titorías habituais dos profesores.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Calquera dúbida resolverase nas titorías habituais dos profesores.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Aprendizaxe-servizo	Avaliación do traballo grupal. Cada actividade de grupo terá unha nota, que se trasladará aos compoñentes do grupo segundo a súa contribución. Ao final calcularase unha nota media (ponderada, se procede) de todas as actividades.	20	CG2 CG11 CG12 CG13 CG25 CG26
Práctica de laboratorio	Os exames de computador serán, tentativamente, 2 e realizaranse na aula de informática: 1. Análise de datos. Parte descritiva. 2. Análise de datos. Parte inferencial. Avalíase a aprendizaxe das prácticas na aula de informática. En cada parte práctica, poderase conseguir até un 10% de puntos bonus para sumar á nota do exame pola realización de actividades. O máximo de cada parte práctica (exame + bonus) será 10.	40	CG2 CG12 CG13 CG26
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame de preguntas curtas e exercicios sobre os conceptos e técnicas expostos e traballados na aula de teoría. Avalíase a aprendizaxe da metodoloxía sesión maxistral e resolución de problemas e exercicios dos boletíns da aula de teoría.	40	CG13 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

En cada unha das partes prácticas (exame+bonus) necesítase un 5 para calcular o promedio final.
No exame de teoría será necesaria unha nota mínima de 4,5 para calcular o promedio final.

Si algún alumno non traballa sistemáticamente nas actividades de grupo, poderá ser expulsado do mesmo, seguindo un protocolo establecido ao principio de curso.

Na segunda convocatoria repetirase a mesma estrutura de exames que durante o curso, para que cada alumno recupere a parte que lle corresponda.

As actividades de grupo non serán recuperables na convocatoria de xullo.

Dun curso para outro, non se gardarán exames parciais superados ou partes da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Barriopedro, M.I. y Muniesa, C., Análisis de datos en las Ciencias de la Actividad Física y del Deporte, Pirámide, 2012,

Thomas, J.R. y Nelson, J.K., Métodos de investigación en actividad física, Paidotribo, 2007,

Bibliografía Complementaria

Ortega, E. et al., Manual de estadística aplicada a las ciencias de la actividad física y el deporte, Murcia: DM, 2009,

Sánchez Zuriaga, D, Estadística aplicada a la fisioterapia, las ciencias del deporte y la biomecánica, Madrid: CEU, D. L., 2011,

Peña, D. y Romo, J., Introducción a la estadística para las ciencias sociales, McGraw-Hill, 1999,

Cao, R. et al., Introducción a la estadística y sus aplicaciones, Pirámide, 2001,

Ríus, F. et al., Bioestadística: métodos y aplicaciones, Universidad de Málaga, 1999,

Namakforoosh, M., Metodología de la investigación, Limusa, 2002,

Carlberg, C.G., Análisis estadístico con Excel, Madrid: Anaya Multimedia, 2012,

Pérez López, C., Estadística Aplicada a través de Excel, Prentice Hall, 2002,

<http://knuth.uca.es/moodle/mod/resource/view.php?id=1126>,

<http://www.aulafacil.com/Excel/temario.htm>,

<https://estadisticaorquestainstrumento.wordpress.com/>,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fundamentos dos deportes colectivos I**

Materia	Fundamentos dos deportes colectivos I			
Código	P02G050V01303			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Silva Alonso, Telmo Viaño Santasmarinas, Jorge Juan			
Profesorado	Silva Alonso, Telmo Viaño Santasmarinas, Jorge Juan			
Correo-e	telmosilva@edu.xunta.es jorgeviano@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Principios para o desenvolvemento físico, técnico e táctico de xogadores/as de baloncesto e balonmán.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	• saber • saber facer
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber • saber facer
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer • Saber estar / ser
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	• saber • saber facer
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar	• saber facer • Saber estar / ser
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte	• saber • saber facer
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas	• saber • saber facer
CE6	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
APLICACIÓN DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN (Tics) Ao ÁMBITO DO BALONCESTO E O BALONMÁN	CG7 CG12 CE1 CE2 CE3 CE6
HABILIDADE DE LIDERADO, CAPACIDADE DE RELACIÓN INTERPERSOAL E TRABALLO *ENEQUIPO	CG25 CE4
ADAPTACIÓN A NOVAS SITUACIÓNS, A RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS E A APRENDIZAXE AUTÓNOMA	CG26

HÁBITOS DE EXCELENCIA E CALIDADE NO EXERCICIO PROFESIONAL	CG13 CE4
ACTUACIÓN DENTRO DOS PRINCIPIOS ÉTICOS NECESARIOS PARA O CORRECTO EXERCICIO PROFESIONAL	CG10 CG13 CG24 CE3 CE4
CAPACIDADE PARA DESEÑAR, DESENVOLVER E AVALIAR OS PROCESOS DE ENSINO - APRENDIZAXE RELATIVOS AOS DEPORTES DE BALONCESTO E BALONMÁN, CON ATENCIÓN ÁS CARACTERÍSTICAS INDIVIDUAIS E *CONTEXTUALES DAS PERSOAS.	CE1 CE2 CE4
CAPACIDADE PARA PROMOVER E AVALIAR A FORMACIÓN DE HÁBITOS *PERDURABLES E AUTÓNOMOS DE PRÁCTICA DO BALONCESTO E O BALONMÁN	CG10 CG13 CE2
CAPACIDADE PARA APLICAR OS PRINCIPIOS *FISIOLÓGICOS, *BIOMECÁNICOS, *COMPORTAMENTALES, E SOCIAIS, NO ÁMBITO DO BALONCESTO E O BALONMÁN	CG10 CG25 CE3 CE4 CE6
CAPACIDADE PARA IDENTIFICAR OS RISCOS QUE SE DERIVAN PARA A SAÚDE DA PRÁCTICA DO BALONCESTO E O BALONMÁN DE FORMA INADECUADA	CG13 CE4
CAPACIDADE PARA SELECCIONAR E SABER UTILIZAR O MATERIAL E EQUIPAMENTO DEPORTIVO ADECUADO PARA O BALONCESTO E O BALONMÁN	CE6
MANEXO DA INFORMACIÓN CIENTÍFICA BÁSICA APLICADA AO ÁMBITO DO BALONCESTO E O BALONMÁN	CG10 CG14

Contidos

Tema

CONTIDOS DE BALONMÁN (BLOQUES TEMÁTICOS) TEMAS E SUBTEMAS

1.- FUNDAMENTACIÓN TEÓRICA DO BALONMÁN	TEMA 1. ASPECTOS TEÓRICOS BÁSICOS 1.1. Orixe e evolución do balonmán. 1.2. Contextualización do balonmán nos tres ámbitos de intervención 1.3. Terminoloxía, simboloxía e representación gráfica
2.- FUNDAMENTOS TÉCNICO-TÁCTICOS E DIDÁCTICOS DO BALONMÁN.	TEMA 2. ANÁLISE DA ESTRUTURA DE XOGO DE O BALONMÁN 2.1. Análise formal 2.2. Análise funcional 2.3. Reglamente: análise desde o punto vista formal e funcional 2.3.1. Reglamente adaptado para fases de formación: Mini-balonmán 2.3.2. Reglamente non adaptado (convencional)

3. ESTRUCTURA FORMAL E FUNCIONAL DO BALONMÁN.

TEMA 3. FUNDAMENTOS INDIVIDUAIS

3.1. As intencións técnico-tácticas dos roles estratéxicos (o que)

3.1.1. Porteiro.

3.1.2. Ofensivos: ACB e ASB

3.1.3. Defensivos: DASB e DACB.

3.1.4. Metodoloxía práctica específica das intencións técnico-tácticas individuais (táctica individual)

TEMA 4. FUNDAMENTOS COLECTIVOS: TÁCTICOS GRUPAIS E DE EQUIPO (SISTEMAS)

4.1. Táctica Colectiva de Grupo (Táctica Grupal)

4.1.1. Ofensivos

- Elementais (superioridade): Situacións de

Asimetría Táctica (en superioridade)

- Simples (igualdade): Circulación do Balón / ou Circulación dos Xogadores

- Básicos: Pase e vai. Penetracións sucesivas.

Cruces. Cortinas. Permutas. Bloqueos.

Pantallas.

- Complexos: Circulacións Complexas.

Procedementos Tácticos (en Situacións

Especiais)

4.1.2. Defensivos

- Inmediatos: repartición inicial de zonas e tarefas ou distribución de responsabilidades

- Preventivos: Basculación. Cobertura.

- Reactivos: Defensa ante o Pase e Vai.

Deslizamento, a Barreira Dinámica. Dobraxe.

Cambio de Opoñente (e Contrabloqueo).

Colaboración Defensa-Porteiro

- Activos: Flotación. Ataque ao Impar. Dous

Contra Un

4.1.3. Metodoloxía práctica específica da táctica colectiva: fases de aprendizaxe

- Fase de aprendizaxe inicial globalizado

- Fase de aprendizaxe específica analítico e en postos específicos

- Fase de perfeccionamento.

4.2. Táctica Colectiva de Equipo

4.2.1. Sistemas

- Ofensivos: Ataque posicional, Contraataque

- Defensivos: Defensa ao ataque posicional, Repregamento defensivo.

4.2.2. Metodoloxía práctica específica

- Formas de xogo para o desenvolvemento dos sistemas

ou Xogo libre

ou Xogo dirixido: Xogo posicional ou en postos específicos. Xogo circulante

ou en circulación

ou Xogo prefabricado (xogadas)

4.- O PROCESO DE INICIACION DEPORTIVA NO BALONMÁN

TEMA 5. O PROCESO DE FORMACIÓN DE O DEPORTISTA DE DEPORTES DE COOPERACIÓN-OPOSICIÓN: O MODELO TÁCTICO.

- 5.1. Interpretación conductista vs cognitivista de a persoa-deportista (e a súa motricidad-conduta)
- 5.2. Perspectivas ou teorías históricas de a aprendizaxe (orixe de as metodoloxías)
 - 5.2.1. Asociacionista
 - 5.2.2. Globalizada ou de a forma.
 - 5.2.3. Fenómeno-estructuralista (modelo sistémico)
- 5.3. Metodoloxías
 - 5.3.1. Analíticas
 - 5.3.2. Globalistas
 - 5.3.3. Ecléctica: xogos modificados/reducidos aplicados a a iniciación, utilizando a procura como estratexia.
- 5.4. Etapas en o proceso de formación de o deportista
- 5.5. Categorías de competición vs etapas de formación

TEMA 6. PERCEPCIÓN E CONDUCTA TÁCTICA EN O BALONMANO

- 6.1. Aspectos básicos e bases neurofisiolóxicas
- 6.2. Percepción visual consciente e inconsciente
- 6.3. Aprendizaxe consciente e inconsciente
- 6.4. Visión central e visión periférica:
- 6.5. As estratexias visuais
- 6.6. Percepción e creatividade
- 6.7. Recomendacións metodolóxicas para a adquisición de as estratexias visuales.

TEMA 7. MODELOS DE INICIACIÓN DEPORTIVA

- 7.1. Tradicionais Técnicos vs Comprensivos
- 7.2. Verticais vs Horizontais (principio de transferencia)
- 7.3. Tipoloxías de Modelos Comprensivos
- 7.3. Outros modelos de iniciación deportiva: Educación Deportiva, Responsabilidade Persoal e Social, etcétera.
- 7.4. Idade e etapa de formación, correspondencia segundo modelos.

TEMA 8. MODELOS DE INICIACIÓN A Os DEPORTES DE COOPERACIÓN-OPOSICIÓN. ETAPAS Ou FASES DE ENSINO-APRENDIZAXE.

- 8.1. Exemplos de diversos autores.
- 8.2. Análise de vantaxes e desvantajas de cada modelo para a adquisición de diferentes aspectos individuais e colectivos de xogo
- 8.3. Elementos didácticos de cada fase de xogo.
Avaliación inicial ou identificación de o nivel de xogo: análise de comportamentos observados vs desexados
Definición de obxectivos didácticos: toma de decisións sobre a fase de o modelo a ensinar-aprender (adestrar).
Selección de contidos didácticos
Situacións prácticas (actividades)
Recomendacións metodolóxicas

TEMA 9. Profundización en os elementos didácticos para o ensino-aprendizaxe de a táctica grupal colectiva.

- 9.1. Características fundamentais de as tarefas tácticas
- 9.2. Elementos básicos de a estrutura xeral de o modelo táctico
- 9.3. Variables ou compoñentes operativos básicos de o modelo táctico.
Deseño de situacións de ensino-aprendizaxe
- 9.4. Exemplo de Teorías elaboradas para o deseño de situacións tácticas (Ej. Teoría escalonada de Roth)
- 9.5. Deseño de Sesións
 - 9.5.1. Estructura dunha sesión
 - 9.5.2. Proposta de situacións/tareas didácticas para cada fase do modelo de iniciación elixido.

TEMA 10. BALONMANO RECREATIVO PARA TODOS

- 11.1. Persoas con necesidades educativas específicas
 - 10.1.1. Discapacidade visual
 - 10.1.2. Discapacidade motriz (cadeira de rodas)
- 10.2. Outros ámbitos e obxectivos
 - 10.2.1. Recreativo en contorna natural: balonmano praia

CONTIDOS DE BALONCESTO (BLOQUES TEMÁTICOS)	TEMAS E SUBTEMAS
1. Fundamentación teórica do baloncesto	1.1 Descrición xeral de a modalidade. 1.2 Orixe e evolución de o xogo. 1.3 Contextos de práctica. 1.4 Símboloxía para a representación gráfica.
2. Fundamentos técnico-tácticos e didácticos do baloncesto.	2.1 Regras básicas FIBA e NBA. 2.2 Carga física do partido e características fisiolóxicas de xogadores/as. 2.3 Indicadores estatísticos de rendemento.
3. Estructura formal e funcional do baloncesto.	3.1 Modelos de execución das accións do xogador/a en fase ofensiva. 3.2 Modelos de execución das accións do xogador/a en fase defensiva. 3.3 Métodos para o ensino-aprendizaxe dos fundamentos técnicos. 3.4 Principios básicos da táctica individual. 3.5 Principios básicos da táctica de equipo. 3.6 Métodos para o ensino-aprendizaxe dos fundamentos tácticos. 3.7 Introducción ó adestramento de xogadores/as e equipos.
4. O Proceso de iniciación deportiva no baloncesto	4.1 Periodos críticos e sensibles. 4.2 Fases para o desenvolvemento do talento deportivo. 4.3 Fases no proceso de iniciación deportiva.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Saídas de estudo	2	0	2
Prácticas de laboratorio	38	38	76
Estudo previo	0	18	18
Traballo tutelado	0	22	22
Aprendizaxe colaborativa	0	10	10
Lección maxistral	30	45	75
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Saídas de estudo	<p>*BALONMÁN: Existe a posibilidade de desprazarse a eventos deportivos de balonmán de polo menos dúas categorías diferentes para a observación en tempo real dos fundamentos técnico-tácticos do balonmán por parte de xogadores/*as federados/*as. O alumnado deberá facer o traballo solicitado na ficha deseñada para ese efecto co *objetivo de adquirir competencias de observación, rexistro e análise sistemática do xogo.</p> <p>Outra das saídas podería consistir na experimentación dunha modalidade máis recreativa do balonmán convencional (balonmán praia, etcétera) é espazos específicos para a súa práctica.</p> <p>Ditas saídas están supeditadas á a aprobación por parte da Xunta de Centro e estar dotadas economicamente para poder realizar o traslado a través da "Convocatoria de Saídas de Campo" anual.</p>
Prácticas de laboratorio	<p>Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de habilidades básicas e/ou específicas e *procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo.</p> <p>Desenvolveranse en espazos especiais con equipamento especializado: pavillón da Facultade (campo de xogo de baloncesto e de balonmán), tamén poderán utilizarse espazos naturais adaptados convenientemente (praia, campos máis pequenos, etc.).</p>
Estudo previo	<p>BALONMANO:</p> <p>Se solicitará a los estudiantes la lectura y/o estudio PREVIO a la asistencia a las prácticas y teóricas de diferentes recursos didácticos (lecturas, visionado de videos, etcétera).</p> <p>Se solicitarán evidencias de su ejecución, paralelamente a esta lectura y/o estudio previo, que podrán consistir, p. ej., en la elaboración de resúmenes, respuestas a cuestionarios, etc.. que tendrán una asignación porcentual de la nota (se calificarán).</p>
Traballo tutelado	<p>BALONMÁN:</p> <p>Proxecto de planificación de adestramento e competición individualizada a un caso (p. ex. neno, equipo...)</p> <p>Definirase nun guión escrito a disposición na plataforma *FAITIC.</p>
Aprendizaxe colaborativa	<p>BALONMÁN: O grupo de prácticas constituirase en equipos de balonmán. Devandito equipos deberán planificar, deseñar e pór en práctica nas prácticas, as situacións e problemas que se expoñan polo profesorado de forma *colaborativa, asumindo cada un as funcións que se decidan no grupo de forma *rotatoria.</p>

Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.
-------------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Sería necesario a asistencia polo menos a unha tutoría concertada co profesorado para a súa orientación correcta, revisión previa entrega, etcétera.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	BALONMÁN: 5% sobre 100% a condición de que se alcance o requisito mínimo. Requisito mínimo: 50% de asistencia e participación activa nas actividades propostas durante devandita metodoloxía nas clases teóricas de aula.	2.5	CG10 CE1
Prácticas de laboratorio	BALONCESTO: Asistencia obrigatoria (un mínimo de 90 % de asistencia). Avaliación do esforzo e a realización de actividades de aprendizaxe. 25% da cualificación final. BALONMÁN: 5% sobre 100% a condición de que o estudante alcanza o requisito mínimo: 80% de asistencia. En caso contrario non poderá optar a este 5% e estará obrigado a presentarse ao exame práctico final. Este é un requisito imprescindible para poder ser avaliado no resto de probas con porcentaxe na nota final da avaliación continua (estudo previo 20% e traballo tutelado 30%) En caso de ausencia nalgunha práctica que desexe xustificarse, debe presentarse a documentación pertinente nun prazo máximo de 15 días despois de dita ausencia. Non se admitirán xustificantes despois deste período salvo baixa permanente xustificada. Si a asistencia final non chega ao 80% mínimo, os xustificantes constituirán evidencias a valorar polo profesorado pero en ningún caso suporá que se considere a práctica como realizada ou como asistencia.	15	CG7 CG10 CG13 CG24 CG25 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6
Estudo previo	BALONMÁN (20% sobre o 100%): Solicitarase aos estudantes a lectura e/ou estudo PREVIO á asistencia ás prácticas e teóricas de diferentes recursos didácticos (lecturas, visionado de vídeos, cubrir cuestionarios, etcétera). Requisito mínimo de 5 sobre 10 en cada evidencia presentada para a súa aprobación. Requisito mínimo de 5 sobre 10 no apartado na súa globalidade. Solicitaranse evidencias da súa execución, paralelamente a esta lectura e/ou estudo previo, que poderán consistir, p. ex., na elaboración de resumos ou presentacións, respostas a cuestionarios, etc.. que terán unha asignación porcentual da nota (cualificaranse). A súa entrega será definida polo profesorado durante as clases presenciais teóricas e prácticas, do mesmo xeito que as condicións de tempo e forma. A cualificación máxima de cada actividade (de lectura, exercicio, visionado, etcétera.) será o resultado de dividir o total asinado a este apartado (20% en balonmán) entre o número de lecturas/exercicios/visionados que se realizaron ao final do semestre. Este apartado forma parte da avaliación continua durante o semestre (iranse entregando diferentes partes ao longo do semestre de docencia). Non será posible presentar devandito traballo para ser avaliado na convocatoria de xullo senón realizouse anteriormente as entregas en tempo e forma durante o semestre.	10	CG7 CG12 CG14 CG26 CE1 CE2 CE4 CE6

Traballo tutelado	BALONMÁN 30% do 100%. Requisito mínimo: 5 sobre 10. Proxecto de adestramento e competición en grupos (equipos) dentro do grupo de clase, planificando os contidos técnico-tácticos de forma adaptada aos obxectivos de cada sesión e ás características do equipo. Este apartado forma parte da avaliación continua durante o semestre (íranse entregando diferentes partes ao longo do semestre de docencia). Non será posible presentar devandito traballo para ser avaliado na convocatoria de xullo senón realizouse anteriormente as entregas en tempo e forma durante o semestre.	15	CG12 CG25 CG26 CE1 CE3
Aprendizaxe colaborativa	BALONMÁN: 10% sobre o 100%. Deberanse cumprir en tempo e forma coa entrega, presentación ou calquera outra evidencia que o profesorado demande ao conxunto do equipo de traballo ou a calquera membro do equipo individualmente. Cada evidencia terá un valor máximo resultado de dividir o valor total deste apartado entre o número de evidencias que se soliciten.	5	CG24 CG25 CG26 CE1 CE3 CE6
Exame de preguntas obxectivas	BALONCESTO:proba escrita 75 % da cualificación final. BALONMÁN (30% sobre o 100%): Requisito mínimo de 5 sobre 10 para a súa aprobación. Proba escrita. Non se gardarán as partes aprobadas para a seguinte edición ou convocatoria salvo anuncio expreso do profesorado por anuncio ou correo electrónico a todo o alumnado.	52.5	CG7 CG14 CE1 CE2 CE4 CE6

Outros comentarios sobre a Avaliación

BALONCESTO

la) Se podrá hacer un trabajo voluntario de acuerdo previo con el profesor sobre el tema para mejorar la calificación final (ata un 10 % de la misma).

b) Los criterios para la convocatoria de julio serán los mismos (25% + 75%) que los aplicados en la primera convocatoria. Los alumnos/as que no alcanzaron el nivel mínimo de asistencia a clase (90%) tendrán que hacer un examen práctico consistente en la resolución de un supuesto práctico y la ejecución de habilidades específicas y tareas en la pista.

BALONMANO

- Se propone un sistema de evaluación continua de trabajo-evaluación durante el semestre.
- El cumplimiento de cada uno de los requisitos mínimos de cada metodología/prueba definida puede eximir de la realización del examen final teórico o práctica, según proceda.
- El incumplimiento de uno o varios de los requisitos mínimos de cada metodología/prueba definida, obligan a presentarse al examen final de dicha parte (teórica y/o práctica, según proceda).
- Para que las diferentes metodologías/pruebas definidas a continuación sean calificadas debe cumplirse con los requisitos de tiempo y forma según las condiciones establecidas a tal efecto por el profesorado durante el transcurso de las clases teórico-prácticas, pudiendo quedar excluidos de la posibilidad de calificación por este motivo.

1. EVALUACIÓN CONTINUA DE LA PARTE TEÓRICA

- Teóricas (asistencia y participación activa)(5%, requisito mínimo de 5 sobre 10 para su aprobación)
- Estudio previo y evidencias de su realización (requisito mínimo de 5 sobre 10 para su aprobación)
- Exámenes de preguntas objetivas (prueba escrita) (30%, requisito mínimo para su aprobación: 5 sobre 10)

2. EVALUACIÓN CONTINUA DE LA PARTE PRÁCTICA

- Prácticas (asistencia y participación activa)(5%, requisito mínimo de 8 sobre 10 para su aprobación)
- Estudio previo y evidencias de su realización (requisito mínimo de 5 sobre 10 para su aprobación)
- Aprendizaje colaborativo (10%, no hay requisito mínimo)

3. EVALUACIÓN CONTINUA DE LA PARTE TEÓRICA-PRÁCTICA

- Trabajo tutelado (30%, requisito mínimo para su aprobación: 5 sobre 10)

4. EVALUACIÓN FINAL

- esta evaluación será aplicable en los estudiantes que no alcancen uno o varios de requisitos mínimos tanto de la parte teórica como práctica.
- el estudiante deberá presentarse a un examen final de la parte que corresponda establecido en el calendario oficial de exámenes de la titulación publicado en la web de la facultad.
 - Examen Teórico Escrito: 30% de valor máximo, requisito mínimo de 5 sobre 10 para superarlo.
 - Examen Práctico o prueba/trabajo que determinará el profesorado en sustitución del examen práctica: 40% de valor máximo, requisito mínimo de 5 sobre 10 para superarlo.
 - El 30% restante corresponde al Trabajo Tutelado.

- 5. No se guardarán las partes aprobadas para la siguiente edición o convocatoria salvo comunicación explícita del profesorado por correo electrónico a todo el alumnado o anuncio en FAITIC.

NOTA FINAL EN La MATERIA DE FUNDAMENTOS DE Los DEPORTES COLECTIVOS I

Para realizar el cálculo de la nota final es requisito que la nota de cada cada bloque temático por separado (baloncesto y balonmano) sea como como mínimo de un 5 sobre 10.

Si la nota final de uno de los bloques (deporte) no llega al 5 sobre 10, la materia estará suspensa.

Las notas de las partes o bloques aprobados se podrán guardar para convocatorias posteriores en función del que describa el apartado "Segunda convocatoria (y/o siguientes)

SEGUNDA CONVOCATORIA (Y/O SIGUIENTES)

En 2ª convocatoria o edición los criterios de evaluación serán los mismos que en la primera.

Sólo se guardarán las notas de las diferentes partes aprobadas de la materia para la 2ª edición de curso académico presente siempre y cuando el profesorado así lo anuncie explícitamente de forma escrita mediante anuncio en FAITIC o correo electrónico.

Una vez concluido el curso académico presente el alumnado que haya suspendido deberá volver a cursar y superar dichas partes siguiendo los criterios de evaluación de la guía docente aprobada para lo/el curso/s siguiente/s.

Bibliografía. Fuentes de información

Bibliografía Básica

Pinaud, P., Díez, E., Percepción y creatividad en el proceso de aprendizaje del Balonmano, Stonberg, 2009, Barcelona
Estriga, M.L.; Moreira, I., Ensino do andebol na escola : ensinar e aprender, Porto : Universidade do Porto, Faculdade de Despor, 2014, Porto

Butler, Joy I.; Griffin, Linda L., More Teaching Games for Understanding. Move Globally, Human Kinetics, 2010,

Méndez, A. (Ed.), Modelos actuales de iniciación deportiva: Unidades didácticas sobre deportes de invasión, Wanceulen, 2009, Sevilla

Morillo, J., Balonmano Playa, Wanceulen, 2009, Wanceulen Editorial Deportiva

Bibliografía Complementaria

García López, L.M.; Gutiérrez Díaz del Campo, D., Aprendiendo a enseñar deporte : modelos de enseñanza comprensiva y educación deportiva, INDE, 2016, Barcelona

Daza, G.; González Arévalo, C., Balonmano Unidades didácticas para Secundaria IX, Inde, 1999, Barcelona

González, S.; Gil, P.; Contreras, OR; y Pastor, JC, Propuesta de formación permanente del profesorado en deportes de invasión, Nº 121, pp. 97-124., 2008, Perfiles educativos

Griffin, L. L., & Butler, J., Teaching games for understanding: Theory, research, and practice., Human Kinetics, 2005, Champaign

López-Ros, V.; Castejón-Oliva, F.J.; Bouthier, D.; Llobet-Martí, B., Modelos para una enseñanza comprensiva del deporte.

Espacios comunes para el encuentro (y algún desencuentro, Nº 17 (1), 45-60., Ágora Para La Ef Y El Deporte., 2015,

Méndez Giménez, A., Modelos de enseñanza y síntesis de las investigaciones recientes, en Modelos de enseñanza en Educación Física, Grupo G5, 2014, Madrid

Méndez, A., La Evaluación desde la perspectiva comprensiva. Dificultades y estrategias didácticas para valorar el rendimiento de juego en situaciones modificadas. , Tándem. Didáctica de la Educación Física, 37, 42-5, 2011,

Castejón Oliva, J., La investigación en iniciación deportiva válida para el profesorado de educación física en ejercicio (Research on sports initiation valid for physical education teachers in-service)., 2015, Retos, 0(28), 263-269. Recuperado de <https://recyt.fecyt.es/index.php/retos/article/view/35535>

Castejón Oliva, F.J.; Giménez Fuentes-Guerra, F.J.; Jiménez Jiménez, F.; López Ros, V. (Coords.), Investigaciones en formación deportiva, Wanceulen, 2013, Sevilla

Castejón Oliva, F.J. (Coord.), Deporte y enseñanza comprensiva, Wanceulen, 2010, Sevilla

Fernández-Río, J.; Calderón, A.; Hortigöla Alcalá, D.; Pérez-Pueyo, A.; Aznar Cebamano, M, Modelos pedagógicos en Educación Física: Consideraciones teórico-prácticas para docentes. Revisión., nº 413, 2016,

Antón García, J.L., Balonmano recreativo, para todos y en cualquier lugar., Gymnos, 2001, Madrid

Lasierra, G., 1013 ejercicios y juegos aplicados al balonmano, Paidotribo, 2001, Barcelona

Lasierra, G.; Lavega, P., 1015 juegos y formas jugadas de iniciación a los deportes de equipo, 3, Paidotribo, 2000, Barcelona

Mariot, J, Balonmano: De la escuela a las asociaciones deportivas., Agonos, 1995, Lleda

Hernández Moreno, J y otros, La iniciación a los deportes desde su estructura y dinámica, INDE, 2000, Barcelona

Antón, J., Balonmano. Táctica grupal defensiva: concepto, estructura y metodología., Grupo Editorial Universitario., 2002, Granada

Bonnefoy, G., Deportes para jugar en equipo. Enseñar balonmano para jugar en equipo, INDE, 1999, Barcelona

Antón, J., Balonmano. Táctica grupal ofensiva: concepto, estructura y metodología., Gymnos, 1998, Madrid

Ribeiro, M. & Volossovitch, A., Andebol. 1, O ensino do andebol dos 7 aos 10 anos, Faculdade de Motricidade Humana; Federação de Ande, 2004, Lisboa

Ribeiro, M. & Volossovitch, A., Andebol. 2, O ensino do jogo dos 11 aos 14 anos, Faculdade de Motricidade Humana; Federação de Ande, 2008, Lisboa

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fundamentos dos deportes colectivos II/P02G050V01403

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fundamentos da motricidade/P02G050V01204

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102

Fundamentos da motricidade/P02G050V01204

Xogo motor/P02G050V01105

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos dos deportes individuais				
Materia	Fundamentos dos deportes individuais			
Código	P02G050V01304			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Tourinho González, Carlos Francisco Martínez Patiño, María José Zarzosa Alonso, Fernando			
Profesorado	Martínez Patiño, María José Tourinho González, Carlos Francisco Zarzosa Alonso, Fernando			
Correo-e	fzarzosa@uvigo.es tourinog@gmail.com mjpatino@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análisis del proceso de enseñanza-aprendizaje de la natación y atletismo			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber • Saber estar / ser
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber • saber facer
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber • saber facer
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber • saber facer
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • Saber estar / ser
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	• saber • saber facer
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar	• saber • saber facer
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte	• saber • saber facer
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas	• saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aplicar na práctica dos coñecementos adquiridos sobre o ensino do Atletismo e Natación.	CG10 CG12 CG23 CG24 CE1 CE2 CE3

Adquirir actitudes didácticas e pedagóxicas adaptadas á metodoloxía do ensino do atletismo e natación.	CG12 CG20 CG25 CG26 CE2
Ser capaz de realizar programacións de actividades do atletismo e natación.	CG14 CG20 CE1 CE2 CE3 CE4
Localizar a información necesaria nas fontes bibliográficas específicas e xerais relacionadas co atletismo e natación.	CG10 CG14 CG24 CE4
Coñecer e utilizar con precisión a terminoloxía específica propia do noso ámbito nos deportes de atletismo e natación.	CG10 CG14 CG25 CE1 CE3
Analizar de forma crítica as exposicións de diversos autores ou teorías	CG13 CG24 CG25 CG26 CE3

Contidos

Tema

Bloque Temático 1. Fundamentación teórica de la natación y el atletismo. Os catro bloques temáticos teñen o seu desenvolvemento en 9 Unidades didácticas.

Bloque Temático 2. Fundamentos técnico-tácticos y didácticos de la natación y el atletismo. Atletismo:

Bloque Temático 3. Estructura formal y funcional de la natación y el atletismo. UD. I: As carreiras: Presentación da materia. Conceptos básicos da evolución histórica das carreiras, as saídas de tacos e de pé, as substitucións e os valos. Conceptos básicos das regras principais aplicables á iniciación das carreiras, as saídas de tacos e de pé, as substitucións e os valos. Bases estruturais fundamentais da técnica de carreira, da técnica da saída de tacos e de pé, da técnica e estratexia do cambio da testemuña e da técnica do paso do valo. Principios xerais e específicos da observación sistemática da técnica de carreira, da técnica da saída de tacos e de pé, da técnica e estratexia do cambio da testemuña e da técnica do paso do valo. Sesións prácticas de cada unha das técnicas que compoñen a UD.

Bloque Temático 4. El proceso de iniciación deportiva de la natación y el atletismo.

UD. II: Os saltos: Conceptos básicos da evolución histórica do salto de lonxitude, do triplo salto, do salto de altura e do salto con pértiga. Conceptos básicos das regras principais aplicables á iniciación do salto de lonxitude, do triplo salto, do salto de altura e do salto con pértiga. Bases estruturais fundamentais da técnica do salto de lonxitude, da técnica do triplo salto, da técnica do salto de altura e da técnica do salto con pértiga. Principios xerais e específicos da observación sistemática da técnica do salto de lonxitude, da técnica do triplo salto, da técnica do salto de altura e da técnica do salto con pértiga. Sesións prácticas de cada unha das técnicas que compoñen a UD.

UD. III: Os lanzamentos: Conceptos básicos da evolución histórica do lanzamento de peso, do lanzamento de disco, do lanzamento de xavelina e do lanzamento de martelo. Conceptos básicos das regras principais aplicables á iniciación do lanzamento de peso, do lanzamento de disco, do lanzamento de xavelina e do lanzamento de martelo. Bases estruturais fundamentais da técnica do lanzamento de peso, da técnica do lanzamento de disco, da técnica do lanzamento de xavelina e da técnica do lanzamento de martelo. Principios xerais e específicos da observación sistemática da técnica do lanzamento de peso, da técnica do lanzamento de disco, da técnica do lanzamento de xavelina e da técnica do lanzamento de martelo. Sesións prácticas de cada unha das técnicas que compoñen a UD.

UD. IV: As probas combinadas: Conceptos básicos da evolución histórica das probas combinadas. Conceptos básicos das regras principais aplicables á iniciación das probas combinadas. Conceptos básicos de xogando ao atletismo. Estructuración das prácticas. Sesións prácticas de xogando ao atletismo.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	27	0	27
Resolución de problemas	1	1	2
Seminario	2	4	6
Traballo tutelado	2	4	6
Prácticas de laboratorio	40	80	120
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Informe de prácticas	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos da materia objeto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	O profesor expoñerá os aspectos básicos da materia
Seminario	Asistencia a actividades formativas fora da uvigo, para analizar o funcionamento de programas acuáticos
Traballo tutelado	Desenvolvemento de traballo en grupo sobre a *tematica da *asignatura e *tutorizados polo docente.
Prácticas de laboratorio	Desenvolveranse os conceptos prácticos sobre os deportes individuais de *natación e *atletismo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumno recibirá atención individualizada no horario de titorías establecido a tal fin durante todo o curso académico. Para as consulta do horario de titorías e o lugar debese consultar a web da Facultade de Ciencias da Educación e do deporte. (http://fcced.uvigo.es/gl/)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	O bloque temático de ATLETISMO será avaliado cun exame de preguntas para desenvolver / cuestións de múltiple elección ou de resposta curta.	25	CG10 CG13 CG14 CG23 CE1 CE2 CE3
Prácticas de laboratorio	En el bloque temático de ATLETISMO, Se evalua en esta metodoloxía las prácticas de la asignatura que serán supervisadas en un exámen práctico de todas o alguna de las prácticas realizadas. Se evaluará con el 50% de la nota final en atletismo la parte práctica	25	CG10 CG12 CG14 CG20 CG24 CG25 CG26 CE2
Traballo tutelado	No bloque de NATACIÓN desenvolveranse traballos propostos polo docente nos cales o alumno mediante o traballo en grupo debere analizar os puntos que se determinen no temario. Se a planificación o permite estes traballos expoñeranse e defendeeran en clase.	25	CG10 CG12 CG14 CG23 CG26 CE1 CE4
Exame de preguntas obxectivas	O bloque temático de NATACIÓN será avaliado cun exame teorico	25	CG10 CG12 CG20 CG24 CG25 CG26 CE2 CE3 CE4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Será necesario superar ambos bloques: NATACIÓN Y ATLETISMO para superar la materia. Si se supera la nota de una de las partes (atletismo y natación) se guardará para otras convocatorias

Bibliografía. Fuentes de información

Bibliografía Básica

Cancela Carral, José M^a; Lorenzo Blanco, Ricardo; Camiña Fernández, Francisco; Pariente Baglietto,, Tratado de Natación. De la iniciación al perfeccionamiento (Vol1), 1^a, Paidotribo, 2008, España

Federación Española de Natación, Reglamento de natación, 1^a, Federación Española de Natación, 2005, España

Rius, J., Metodología y Técnicas del Atletismo, 1^a, Paidotribo, 1997, España

Arufe, V.; Martínez-Patiño, M.J. (eds), Tratado de Atletismo en el Siglo XXI (Vol I-II-III), 1^a, ACUGA, 2005, España

Bibliografía Complementaria

Cancela Carral, José M^a; Ramirez Farto, Emerson, La iniciación deportiva: La natación, 1^a, Wanceulen, 2003, España

Cancela Carral, José M^a; Lorenzo Blanco, Ricardo; Camiña Fernández, Francisco; Pariente Baglietto,, Tratado de Natación. De perfeccionamiento al Alto rendimiento (Vol2), 1^a, Paidotribo, 2008, España

Franco, Pedro; Navarro, Fernando, Natación. Habilidades acuáticas para todas las edades. Ed. Hispano-Europea, 1^a, Hispano-Europea, 1980, España

Hubiche, J.L. Pradet, M, Comprender el Atletismo, 1^a, Inde, 1999, España

Campos Granell, J.; Gallach, J., Técnicas de Atletismo. Manual práctico de enseñanza., 1^a, Ed. Paidotribo, 2004, España

García, J; Durán, A.; Sainz, A.,; Jugando al atletismo, 1^a, Real Federación Española de Atletismo, 2004, España

Hornillos, I., Atletismo, 1^a, Ed. Inde, 2000, España

www.sportprotube.com,

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Especialización en deportes individuales/P02G050V01907

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II				
Materia	Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II			
Código	P02G050V01401			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Silva Alonso, Telmo García Soidan, José Luís			
Profesorado	García Soidan, José Luís Silva Alonso, Telmo			
Correo-e	telmosilva@edu.xunta.es jlsoidan@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber • saber facer
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.	• saber • saber facer
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte	• saber • saber facer
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	• saber • saber facer
CE13	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde	• saber • saber facer
CE17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físico-deportivas orientada á saúde	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	CG20 CG21 CE3 CE9 CE13 CE17
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	CG20 CG21 CE9 CE13 CE17
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde	CG21 CE3 CE9 CE17
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa	CG20 CG21 CE3 CE13 CE17

Contidos
Tema

1. Adaptacións cardiocirculatorias no exercicio.	Tema 1. Modificacións e Adaptacións cardio-vasculares producidas polo esforzo e o exercicio físico. Tema 2.-Modificacións e adaptacións sanguíneas inducidas polo esforzo e o exercicio físico.
2. Modificacións respiratorias, do equilibrio acedo-base e hidroelectrolíticas no exercicio.	Tema 3. Ventilación, transporte de osíxeno e dióxido de carbono (CO2) en esforzo. Tema 4. Equilibrio ácido--base, Función Renal. Fatiga.
3. Nutrición no exercicio.	Tema 5. A alimentación no deporte. Tema 6. Hidratación, axudas ergoxénicas e dopaxe no deporte.
4. Fisioloxía ambiental e do rendemento físico.	Tema 7. Respostas fisiolóxicas ante distintas situacións ambientais e de rendemento físico.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	27.5	50
Traballo tutelado	0	35	35
Prácticas de laboratorio	30	35	65

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Traballo tutelado	Titorías obrigatorias individuais e en grupos pequenos. Resolución de exercicios, debates, seminarios, etc. Documentación dos traballos e actividades autónomas do alumno. A cada grupo asignaráselle un traballo relacionado cos contidos da materia, que deberá desenvolver ao longo do cuadrimestre, e presentar o último día de clase. No calendario están sinalados os días dos traballos tutelados.
Prácticas de laboratorio	Resolución de exercicios na aula/laboratorio, baixo a dirección do profesor. Aplicación a nivel práctico da teoría nun ámbito do coñecemento nun contexto determinado. Exercicios prácticos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención individual e en pequenos grupos para verificar os coñecementos adquiridos, vía online. Resolución de exercicios, debates, elaboración de traballos, seminarios E orientación sobre os traballos que deben presentar para a súa avaliación. Documentación para os traballos realizados de face á actividade autónoma do alumno.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	A avaliación das sesións maxistras realizarase mediante preguntas tipo test de resposta única, sobre tódolos temas recollidos nos contidos da materia. A puntuación total deste apartado será de 6 puntos.	60	CG20 CG21 CE3 CE9 CE13 CE17
Prácticas de laboratorio	* Asistencia ao 80% ou máis das prácticas.... 3 puntos	30	CG21 CE3 CE9 CE13 CE17
Traballo tutelado	**Traballos presentados (3): 1 punto desglosados en: -Traballo 1...0,33 puntos -Traballo 2...0,33 puntos -Traballo 3...0,33 puntos	10	CG20 CG21 CE3 CE13 CE17

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, independentemente de que asista a clase ou non, ten dereito a ser avaliado.

Para supera-la materia, o alumnado deberá obter 5 puntos ou máis, sumando a parte teórica, a práctica e os traballos.

Para poder realizar o exame teórico, é preciso que o alumnado asistise ó 80% das prácticas.

Cada un dos tres traballos valorarase cos seguintes criterios: a)Presentación correcta; b)Contido axeitado; c)Figuras e taboas pertinentes; d)Referencias bibliográficas dos artigos indexados (mínimo de 4).

A superación das prácticas de Laboratorio gardarase ata a terceira convocatoria. Para o resto de convocatorias rixen os mesmos criterios comentados anteriormente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

William D. Mc Ardle, Fisiología del Ejercicio: Nutrición, Rendimiento y Salud., 8, Lippincott Williams & Wilkins, 2015, USA

Marie Spano, Laura Kruskall, Nutrition for Sport, Exercise & Health., Human Kinetics, 2017, Illinois USA

W. Mc Ardle, Katch, Essentials of exercise physiology, 5, Wolters Kluwer., 2016, Amsterdam

Scott Powers & E. Howley, Fisiología del ejercicio. Teoría y aplicación a la forma física y al rendimiento., 8, Paidotribo, 2014, España

López Chicharro, Fisiología del Entrenamiento Aeróbico., Panamericana, 2013, Madrid

Bibliografía Complementaria

W. Larry Kenney, Jack Wilmore, David Costill, Physiology of Sport and Exercise, 6, Human Kinetics, 2015, Illinois USA

Calderón Montero, Fisiología Humana aplicada a la actividad física., Panamericana, 2012, Madrid

Mora Rodríguez, Ricardo, Fisiología del deporte y el ejercicio: prácticas de campo y laboratorio., Panamericana, 2009, Madrid

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I/P02G050V01104

Outros comentarios

Para aprobar a asignatura de Fisioloxía do Exercicio II, o alumnado debe ter superada a asignatura de Fisioloxía do Exercicio I.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Expresión corporal e danza				
Materia	Expresión corporal e danza			
Código	P02G050V01402			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Fernández Villarino, María de los Ángeles Freire Maceiras, Rebeca Maria			
Profesorado	Fernández Villarino, María de los Ángeles Freire Maceiras, Rebeca Maria			
Correo-e	rfreire@uvigo.es marianfv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.	• saber • saber facer
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber • saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber • Saber estar / ser
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber • saber facer
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersonal e traballo en equipo.	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
- Coñecer os fundamentos básicos da expresión corporal e da danza.	CG1 CG2 CG9
- Entender a expresión corporal e a danza como medio de comunicación interpersonal.	CG15
- Diferenciar os compoñentes da expresión corporal e a danza e o seu contido educativo.	CG9 CG15
- Ser capaz de planificar e programar actividades de Expresión Corporal e Danza	CG9 CG15
- Buscar información e recursos para actuar ante as dificultades de práctica motriz dos alumnos	CG9 CG12 CG14 CG15
- Ser capaz de planificar para avaliar	CG25
- Favorecer o traballo en equipo	CG13 CG24 CG25
- Fomentar no alumnado actitudes de respecto a diversidade e a interculturalidade	CG15 CG24

Contidos

Tema	
BLOQUE *I. Fundamentos da expresión corporal e da danza	1. A expresión corporal e a danza no contexto *educativo. 1.1. A expresión corporal e a danza nos diferentes *curriculums educativos. 1.2. Obxectivos e bloques de contidos. 1.3. Carácter global e interdisciplinar. 1.4. A expresión corporal e a danza como medio de integración.
BLOQUE *II. Linguaxe corporal e comunicación.	2. Consideracións básicas en torno ao corpo e á comunicación. 2.1. O corpo. 2.2. A linguaxe do corpo.
BLOQUE *III. Aspectos *metodoloxico-didácticos da expresión corporal e da danza.	3. Formulación didáctica da expresión corporal e da danza. 3.1. Orientacións e didáctica da expresión corporal. 3.2. Orientacións e didáctica da danza.
BLOQUE *IV. As dimensións e os compoñentes do movemento creativo.	4.1. Os preliminares. 4.2. A dimensión corporal. 4.3. A toma de conciencia do corpo expresivo. 4.4. A dimensión espacial. 4.5. A dimensión temporal. 4.6. A dimensión dinámica. 4.7. A dimensión extensiva. 4.8. A dimensión *relacional.
BLOQUE *V. Compoñentes da expresión corporal e da danza	5. Presentación e coñecemento do grupo 5.1. O grupo clase ante as actividades de expresión corporal e danza. 5.2. Presentación e coñecemento do grupo. 6. Ritmo 6.1. Ritmos internos e ritmos externos. 6.2. Compoñentes do ritmo desde o punto de vista musical. 6.3. Adaptación do movemento a diferentes ritmos musicais. 6.4. Valoración expresiva do movemento e do ritmo. 7. Espazo. 7.1. Valoración expresiva do espazo. 7.2. Análise dos compoñentes do espazo. 7.3. Tipos de espazos. 7.4. Figuras e volumes. 8. Corpo e movemento. 8.1. Conciencia corporal. 8.2. Corpo anatómico. 8.3. Corpo *comunicativo. 8.4. Corpo expresivo. 9. Os Obxectos en Expresión Corporal e Danza 9.1. Funcións dos materiais. 10. Calidade do Movemento. 10.1. Enerxía do movemento. 10.2. *Dinamoritmos. 10.3. Técnicas de relaxación.
BLOQUE *VI. Técnicas e estilos da expresión corporal e da danza.	11. Danza contemporánea. 11.1. Partes dunha sesión de danza. 11.2. Código de movemento da danza contemporánea. 12. Proceso de composición *coreográfica.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Prácticas de laboratorio	24	30	54
Resolución de problemas	6	12	18
Resolución de problemas de forma autónoma	0	11.75	11.75

Traballo tutelado	0	8	8
Resolución de problemas e/ou exercicios	0.5	0.5	1
Traballo	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Actividade expositiva por parte do profesorado
Prácticas de laboratorio	Técnicas *grupales participativas. *Vivenciación dos contidos prácticos da materia guiados polas profesoras.
Resolución de problemas	Traballo dirixido polas profesoras. Técnicas *grupales participativas. Exporanse pequenas tarefas e problemas que se resolverán virtualmente mediante a plataforma de *teleformación *Tem@. Ademais realizarase unha coreografía final e traballarase sobre artigos científicos relacionados coa materia e que proporcionarán as profesoras
Resolución de problemas de forma autónoma	Traballo de valoración artística sobre un vídeo e/ou espectáculo en directo.
Traballo tutelado	Técnicas *grupales participativas. Todos os traballos necesarios para a superación da materia serán tutelados no seu transcurso, ben de maneira presencial cando se resolvan deste xeito; ben de maneira virtual. Con esta metodoloxía tamén se resolverá a avaliación do alumnado tanto teórica coa realización dun mapa conceptual como *práctica

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	A través da plataforma Tem@ expóranse diferentes problemas e exercicios que se resolverán de maneira telemática e que serán atendidos a través dun foro de debate aberto de maneira paralela á formulación ben do problema, ben dos exercicios.
Traballo tutelado	Ao longo da materia, o alumnado realizará un mapa conceptual que terá como apoio dous tipos de accións: por unha banda sesións específicas nas que as profesoras darán feedback sobre o proceso de construción do mimo, e que serán de carácter presencial. Doutra banda, 1 tutoría específica ao mes na que en grupos reducidos tratarase o mapa conceptual.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado realizará labores de documentación para o mapa conceptual e para o libreto da representación coreográfica. En todo momento o apoio realizarase, ben vía presencial (tutorías), ben vía virtual (Tem@).

Probas

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A través da plataforma Tem@ expóranse diferentes problemas e exercicios que se resolverán de maneira telemática e que serán atendidos a través dun foro de debate aberto de maneira paralela á formulación ben do problema, ben dos exercicios.
Traballo	Á hora de elaborar a coreografía o alumnado disporá durante as sesións prácticas, das dúas profesoras da materia para poder preguntar, valorar e discutir o traballo realizado. Así mesmo, durante as tutorías dese período, a temática relacionada coas coreografías prácticas terá preferencia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Elaboración dun mapa conceptual dos contidos da materia que se elaborará ao longo do curso e que se defenderá mediante exposición oral ao finalizar os contidos	50	CG1 CG2 CG9 CG12 CG14
Resolución de problemas	Neste apartado valorarase a participación do alumnado en diferentes problemas e exercicios que se expoñan ao longo do curso. Particularmente valorarase a participación no día da danza	10	CG13 CG15 CG25

Traballo	Neste apartado valoraremos o proceso de construción *coreográfica e o resultado da mesma. Ponderarase neste apartado o proceso cun 80% e o resultado cun 20%. O proceso controlarase coa elaboración, por parte do profesorado, dun diario individualizado de cada grupo, das sesións desenvolvidas para a elaboración da coreografía. No caso de que o alumnado non participase no 80% das sesións de docencia, non poderá optar pola elaboración da coreografía e deberá realizar unha reflexión crítica dun espectáculo de Expresión Artística ou de Danza seguindo o guión proporcionado polas profesoras	40	CG13 CG15 CG24 CG25
----------	--	----	------------------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

O sistema de avaliación desenvolverase en dúas posibilidades en función da asistencia a clase. Si o alumnado agarraches a máis do 80% das sesións, a avaliación será como segue: A cualificación final da materia calcularase a partir da suma das notas parciais de cada metodoloxía de avaliación, é dicir: mapa conceptual (50%) + valoración do proceso de elaboración da coreografía (40%) + participación no día da danza (10%); a condición de que se supere o 50% de cada unha das partes. Si o alumnado non supera o 80% de asistencia ás clases, a avaliación será como segue: A cualificación final da materia calcularase a partir da suma das notas parciais de cada metodoloxía de avaliación, é dicir: mapa conceptual (50%) + participación no día da danza (10%) + realización dunha reflexión crítica dun espectáculo de Expresión Artística e/ou Danza (40%). Para poder facer o cálculo final será necesario superar o 50% de cada unha das partes. O non cumprimento da *presencialidade ao 80% das sesións non permitirá participar no proceso de construción *coreográfica. Cando o alumno necesite de máis dunha convocatoria para superar a materia, gardaranse notas parciais durante a segunda edición da convocatoria; é dicir, na convocatoria de xullo manteranse aquelas notas parciais que o alumnado teña superadas, e só presentarán aquelas que non superaron. Por tanto, para as demais convocatorias, o alumnado deberá concorrer a unha proba escrita de pregunta curta para superar a materia. No caso da resolución de problemas e/ou exercicios de ou carácter voluntario. A realización correcta dos mesmos repercutirá positivamente na cualificación final do alumnado. Isto é: unha vez superada a materia, o profesorado valorará o número de tarefas voluntarias resoltas positivamente e incrementará a cualificación final de maneira que o alumno recibirá 0.1 puntos máis por cada tarefa resolta correctamente.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

- Sefchovich, G., Expresión corporal y creatividad, 2005, Trillas. Eduforma
- Learreta Ramos, B.; Ruano Arriaga, K. y Sierra Zamorano, M.A., Didáctica de la expresión corporal: talleres monográficos, 2006, Inde
- Martínez López, E., Ritmo y expresión corporal mediante coreografías, 2006, Paidotribo
- Motos Teruel, T., Prácticas de la expresión corporal, 2007, Ñaque
- Trias, N.; Pérez, S. y Araújo, J., Juegos de música y expresión corporal, 2007, Parramón
- Chazín, S.M., Juegos de expresión corporal para niños, 2007, CCS
- Montesinos Ayala, D., La expresión corporal. Su enseñanza por el método natural evolutivo, 2004, Inde
- Markessinis, A., Historia de la Danza desde sus orígenes, 1995, Librerías Deportivas Esteban Sanz Martier, S.L.
- Castañer, M. y Camerino, O., Unidades didácticas para primaria I. Bailando en la escuela. El cuerpo expresivo. Material alternativo y percepción, 1992, Inde
- Ortiz Camacho, M.M., Expresión corporal: una propuesta didáctica para el profesorado de educación física, 2002, Granada. Grupo Editorial Universitario
- García Ruso, H., La danza en la escuela, 1997, Inde
- Motos Teruel, T., Iniciación a la expresión corporal: una propuesta didáctica para el profesorado de educación física, 1983, Editorial humanitas
- Learreta Ramos, B., Los contenidos de la expresión corporal, 2005, Inde
- Santiago Martínez, P., Expresión corporal y comunicación: teoría y práctica de un programa, 2004, Amarú
- Kalmar, D., ¿Qué es la expresión corporal?: a partir de la corriente de trabajo creada por Patricia Stokoe, 2005, Lumen
- Viti, E., la danza per i Bambini: metodologia della danza educativa, 2006, Gremese
- Recca, M., ¿Qué es la danza-movimiento terapia?: el cuerpo en danza, 2005, Lumen
- Abad Carlés, A., Historia del ballet y la danza moderna, 2004, Alianza Editorial D.L.
- Castañer, M., Expresión corporal y danza, 2000, Inde
- Castañer, M.; Grasso, A.; López Villar, C.; MATEu, M.; Motos, T.; Sánchez, R., La inteligencia COrporal en la Escuela. Análisis y Propuestas, 2006, GRAO

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos dos deportes colectivos II				
Materia	Fundamentos dos deportes colectivos II			
Código	P02G050V01403			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Tourino González, Carlos Francisco Lago Peñas, Carlos			
Profesorado	Lago Peñas, Carlos Tourino González, Carlos Francisco			
Correo-e	tourinog@gmail.com clagop@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber facer
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber facer
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• Saber estar / ser
CE5	Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar	• saber
CE6	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte	• saber
CE12	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo, adecuado para cada tipo de actividade de adestramento deportivo	• saber

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aprender a deseñar plan, exercicios e tarefas para a aprendizaxe de deporte	CG11 CG12 CG20 CG23 CG26 CE5 CE6 CE12

Dominar os fundamentos do deporte	CG1 CG3 CG15 CG16
aprender a observar o deporte e identificar os aspectos fundamentais e detectar erros e posibles melloras	CG3 CG12 CG16 CG23 CG24 CG26

Contidos

Tema	
TEMA 1. Fundamentación teórica do fútbol e o voleibol	1 Orixe e evolución do xogo do Fútbol como deporte: aproximación conceptual.
TEMA 2. Fundamentos técnico-tácticos e didácticos do fútbol e voleibol	2. O reglamento.
TEMA 3 Estructura formal e funcional do fútbol e voleibol	3. Valores educativos do deporte: o Fútbol.
TEMA 4 O proceso de iniciación deportiva ao fútbol e voleibol	4. Estructura sistémica do fútbol. Bases estruturales e funcionales do xogo. 5. O Sistema Deportista (SD) na iniciación. 6. Fases no ensino do Fútbol. 7. As estratexias metodolóxicas no ensino do Fútbol 8. A construción de tarefas no ensino do Fútbol. 9. A sesión. 10. Historia, reglamento e aspectos configuradores do Voleibol. 11. Elementos técnicos básicos. 12. Elementos técnico- tácticos. 13. Táctica Colectiva. 14. Adestramento do Voleibol. 15. Metodoloxía de ensino de Voleibol. 16. O *Voleibol no contexto escolar. 17. Outras maneiras de xogar ao voleibol

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	6	30	36
Prácticas autónomas a través de TIC	4	30	34
Resolución de problemas	10	46	56
Lección maxistral	33	0	33
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	16	20
Traballo	2	20	22
Práctica de laboratorio	12	0	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6
Exame de preguntas obxectivas	2	4	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Resolución de exercicios baixo a dirección do docente
Prácticas autónomas a través de TIC	Documentación dos traballos realizados. Preparación de avaliacións
Resolución de problemas	Resolución de exercicios
Lección maxistral	Actividades expositivas do profesor

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Respostarase ós estudantes a suas preguntas, de maneira adecuada na clase e de modo mais profundo no horario de tutoría se fose preciso

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	Fútbol: O exame consistirá na resposta a preguntas teórico-prácticas	Fútbol 80	CG1 CG12 CG15 CG23 CG24 CE5 CE6 CE12
Traballo	Fútbol: En Grupos de 4 alumnos/as elaboraránse e impartirán un total de 5 sesións prácticas sobre os contidos presentados nas clases teóricas. Voleibol: en grupos de 2-4 alumnos se elaboran 2-4 sesións e impartirse 1 sesión práctica sobre os contidos presentados nas clases teóricas o realizarase un examen práctico (escrito).	Fútbol 10 y Voleibol 40	CG15 CG16 CG23 CG26 CE5 CE6 CE12
Práctica de laboratorio	A asistencia será obrigatoria para superar a asignatura. Ademais se avaliará a participación activa do alumnado.	Voleibol 10	CG3 CG12 CG16 CG20 CG26
Resolución de problemas e/ou exercicios	Voleibol: 4 preguntas de resposta curta	Voleibol 20	CG1 CG12 CG24 CG26
Exame de preguntas obxectivas	Voleibol: 30 preguntas tipo test	Voleibol 30	CG11 CG12 CG15

Outros comentarios sobre a Avaliación

A puntuación final será a media aritmética da cualificación obtida na parte da materia de Voleibol e Fútbol. Será necesario alcanzar polo menos unha puntuación de 4 para realizar a media.

Na segunda convocatoria non se valorará a asistencia ás clases nin os traballos e proxectos. A cualificación final será no caso da parte de Fútbol a partir da avaliación do exame na aula.

Na segunda convocatoria en voleibol, se valorará do mesmo xeito que na primeira.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Wise, M., Voleibol: entrenamiento de la técnica y la táctica, Hispano-Europea, 2003

Damas Arroyo, La Enseñanza del voleibol en las escuelas deportivas de iniciación, Gymnos, 2002

Pimenov, Mikhail Pavlovich, Voleibol : aprender y progresar : (más de 500 ejercicios del servicio, pase, remate y bloqueo), Paidotribo, 2001

Varios, Reglamento de voleibol : reglamento oficial e internacional, Flash, 1995

Lucas, Jeff, El voleibol : iniciación y perfeccionamiento, Paidotribo, 1996

Bachmann, Edi, 1000 ejercicios y juegos de voleibol y minivolei, Hispano-Europea, 1995

Moras, Gerard, La Preparación integral en el voleibol : 1000 ejercicios y juegos, Paidotribo, 1994

Lago, C., La enseñanza del Fútbol en la Edad Escolar, 1ª ed., Wanceulen, 2002, Sevilla

Riera, Joan, Habilidades en el deporte, 1ª ed., INDE, 2005, Barcelona

Marí, Pep, Liderar equipos campeones, 1ª ed, Plataforma, 2017, Barcelona

Casais, Luis; Lago, Carlos y Dominguez, Eduardo, Fútbol Base. Entrenamiento en categorías de formación. Vol. 1 y 2., 1º ed, MCSports, 2009, Vigo

Durand, Marc, El niño y el deporte, 1ª ed, Paidós, 1988, Barcelona

Castelo, Jorge, Fútbol. Estructura y dinámica del juego, 1ª ed, INDE, 1999, Barcelona

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G050V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fundamentos dos deportes ximnásticos**

Materia	Fundamentos dos deportes ximnásticos			
Código	P02G050V01404			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 9	Carácter OB	Curso 2	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Gutierrez Sánchez, Águeda Fernández Villarino, María de los Ángeles			
Profesorado	Fernández Villarino, María de los Ángeles Gutierrez Sánchez, Águeda			
Correo-e	agyra@uvigo.es marianfv@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os deportes ximnásticos son aqueles incluídos na Federación Internacional de Ximnasia. Nesta materia abordarase os fundamentos técnicos e didácticos destes deportes de forma pomenorizada en dous grandes bloques: 1. Habilidades Rítmico-Expresivas. Ximnasia Aeróbica, Ximnasia Rítmica e Ximnasia para Todos. 2. Habilidades Ximnástico-Acrobáticas. Ximnasia Artística, Ximnasia Acrobática e Trampolín			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber • saber facer
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	• saber • saber facer
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber • saber facer
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber • saber facer
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber • saber facer
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber • saber facer
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber facer
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar os elementos e parámetros que configuran a estrutura das modalidades ximnásticas: aspectos regulamentarios, espazos de acción, habilidades técnicas, habilidades manipulativas, habilidades coreográficas, etc.	CG7 CG10 CG14

Saber cales son as características e demandas fundamentais para a aprendizaxe das habilidades específicas dos deportes ximnásticos.	CG7 CG10 CG14 CG26
Comprender os diferentes ámbitos de aplicación dos deportes ximnásticos e coñecer os obxectivos e metodoloxías adecuadas a cada contexto.	CG15 CG24
Dispor dos fundamentos e contidos didácticos que permitan desenvolver proceso de ensino-aprendizaxe relacionados coas habilidades ximnásticas.	CG10 CG15 CG18
Utilizar os principios técnicos e os recursos metodolóxicos que permitan ao alumnado intervir, desde a perspectiva educativa ou deportiva, en relación ás habilidades ximnásticas.	CG10 CG14 CG15 CG18 CG20 CG23
Adquirir os coñecementos de desenvolvemento da condición física específica, adaptada ás actividades ximnástico-acrobáticas, así como asociar estas con o desenvolvemento das capacidades psicomotoras.	CG10 CG12 CG16 CG18 CG20
Dominar as técnicas ximnásticas para a súa correcta aplicación, así como os aspectos de seguridade na execución (axuda e colocación do material).	CG10 CG13 CG20 CG23
Aplicar adecuadamente diferentes recursos didácticos (establecemento de obxectivos, feedback, reforzos, etc.) para mellorar movementos técnicos destes deportes.	CG13 CG15 CG16 CG24 CG25
Aceptar as actividades ximnástico-acrobáticas para que os futuros docentes transmítanas e desenvolvan no uso da súa liberdade profesional.	CG13 CG24
Deseñar e aplicar instrumentos de observación sistemática para identificar ou corrixir modelos de execución propios destes deportes	CG10 CG12 CG15 CG16
Experimentar e desenvolver habilidades de carácter coreográfico, tanto de tipo individual como colectivas, favorecendo a capacidade do alumnado para a elaboración de producións creativas mediante o encadenamento das habilidades desenvolvidas na materia.	CG10 CG25 CG26

Contidos

Tema	
Bloque 1. Fundamentación teórica dos deportes ximnásticos	Tema 1. Os deportes ximnásticos no contexto das Ciencias da Actividade Física e do Deporte. 1.1. Características esenciais das actividades ximnásticas desde diferentes campos de aplicación. 1.2. Clasificación das actividades e deportes ximnásticos. Tema 2. Antecedentes históricos e organismos que regulan os deportes ximnásticos. 2.1. Orixe e antecedentes históricos da actividade ximnástica. Tema 3. Valoración e xuízo dos concursos ximnásticos.

<p>Bloque 2. Fundamentos técnicos, artísticos e didácticos dos deportes ximnásticos: Habilidades rítmico-expresivas e Habilidades ximnástico-acrobáticas.</p>	<p>BLOQUE RÍTMICO-EXPRESIVO. XIMNASIA RÍTMICA Tema 1. As habilidades da Ximnasia Rítmica no contexto das Ciencias da Actividade Física e do Deporte. 1.1. Concepto e preliminares. 1.2. Habilidades técnicas corporais. 1.3. Habilidades técnicas manipulativas.</p> <p>BLOQUE XIMNÁSTICO-ACROBÁTICO. Tema 1. Dominio técnico e metodolóxico dos elementos ximnásticos de nivel escolar (pre-acrobáticos). 1.1. Rodamientos. 1.2. Equilibrios ximnásticos. 1.3. Saltos de plinto. 1.4. Familiarización co minitramp.</p> <p>Tema 2. Dominio técnico e metodolóxico dos elementos ximnásticos acrobáticos de chan. 2.1. Saltos adiante e laterais con impulso dunha perna e apoio intermedio. 2.2. Saltos de volteo libre completo con impulso de ambas as pernas. 2.3. Saltos atrás con impulso de ambas as pernas e apoio de mans intermedio.</p>
<p>Bloque 3. Estrutura formal e funcional dos deportes ximnásticos</p>	<p>BLOQUE RÍTMICO-EXPRESIVO. A. XIMNASIA AERÓBICA Tema 1. Taxonomía das accións motrices da Ximnasia Aeróbica 1.1. Habilidades de Forza Dinámica 1.2. Habilidades de Forza Estática 1.3. Habilidades de Saltos 1.4. Habilidades de Flexibilidade e Equilibrio.</p> <p>B. XIMNASIA RÍTMICA. Tema 1. Elementos definitorios da Ximnasia Rítmica. 1.1. Continuidade das accións. 1.2. Globalidad das accións. 1.3. Diálogo cos aparellos. 1.4. Ritmo. 1.5. Espazo. 1.6. Expresividade. 1.7. Creatividade. 1.8. Variedade.</p> <p>Tema 2. Principios manipulativos dos aparellos.</p> <p>BLOQUE XIMNÁSTICO-ACROBÁTICO Tema 3. Estrutura espacial dos movementos ximnásticos. 3.1. Organización espacial. 3.2. As traxectorias. 3.3. Rodamientos. 3.4. Grupos estruturais.</p> <p>Tema 4. Características dinámicas dos movementos ximnásticos. 4.1. Características de inercia. 4.2. Características de forzas. 4.3. Características de enerxía</p> <p>Tema 5. Equilibrio corporal. 5.1. Tipos de equilibrio. 5.2. Factores que interveñen no equilibrio. 5.3. A defensa do equilibrio ximnástico.</p> <p>Tema 6. As capacidades físicas nos deportes ximnásticos. 6.1. Capacidades perceptivo-motrices. 6.2. Capacidades condicionais. 6.3. Elección de ximnastas.</p>

Bloque 4.
 Proceso de iniciación deportiva dos deportes ximnásticos: rítmico-expresivos e acrobáticos

BLOQUE RÍTMICO-EXPRESIVO.

A. XIMNASIA AERÓBICA

Tema 1. A música e os Pasos Básicos de Ximnasia Aeróbica.

- 1.1. Elementos craves da música
- 1.2. A iniciación a través do xogo da Ximnasia Aeróbica.
- 1.3. Os pasos básicos como soporte dos deseños coreográficos.
- 1.4. As opcións coreográficas en Ximnasia Aeróbica.

BLOQUE RÍTMICO-EXPRESIVO.

B. XIMNASIA RÍTMICA.

Tema 1. A danza como a base das habilidades técnicas corporais.

- 1.1. Posición corporal básica.
- 1.2. Elementos da danza: pliés, jettes, relevés.

Tema 2. As habilidades corporais de equilibrio.

- 2.1. Descrición.
- 2.2. Aspectos técnicos fundamentais.
- 2.3. Erros típicos.
- 2.4. Progresión metodolóxica.

Tema 3. As habilidades corporais de xiro.

- 3.1. Descrición.
- 3.2. Aspectos técnicos fundamentais.
- 3.3. Erros típicos.
- 3.4. Progresión metodolóxica.

Tema 4. As habilidades corporais de salto.

- 4.1. Descrición.
- 4.2. Aspectos técnicos fundamentais.
- 4.3. Erros típicos.
- 4.4. Progresión metodolóxica.

Tema 5. As habilidades manipulativas dos aparellos de ximnasia rítmica.

- 5.1. Habilidades manipulativas comúns.
- 5.2. Habilidades manipulativas específicas.

Tema 6. O compoñente artístico da ximnasia rítmica.

- 6.1. Música.
- 6.2. Coreografía.

Tema 7. Os elementos coreográficos da Ximnasia Rítmica.

- 7.1. Os intercambios.
- 7.2. As colaboracións
- 7.3. A organización do traballo colectivo.

Tema 8. O proceso compositivo nos deportes ximnásticos.

- 8.1. Fases do proceso compositivo
- 8.2. Exposición do exercicio ximnástico creado
- 8.3. Avaliación do exercicio ximnástico.

BLOQUE XIMNÁSTICO-ACROBÁTICO.

Tema 7. A Ximnasia Acrobática no ámbito educativo.

- 7.1. As presas de mans.
- 7.2. Diferentes roles do alumnado.
- 7.3. As asistencias e axudas manuais
- 7.4. Organización e medidas metódicas nas fases estruturais das formacións grupais (figuras e pirámides).

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Prácticas de laboratorio	41	41	82
Resolución de problemas de forma autónoma	4	8	12
Traballo tutelado	0	10	10
Presentación	0	2	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	2	2
Exame de preguntas obxectivas	0	2	2

Práctica de laboratorio	0	3	3
Traballo	0	22	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	As sesións maxistrais utilizaranse para a explicación dos contidos teóricos e aclaración dos contidos prácticos da materia. Constitúe unha actividade presencial na aula mediante a utilización de medios persoais e audiovisuais. Realizaranse con todo o grupo.
Prácticas de laboratorio	Vivenciación dos contidos teórico-prácticos guiados polo profesorado, onde se terá en conta os procesos metodolóxicos de ensino-aprendizaxe, facendo especial fincapé nos aspectos técnicos e de execución dos deportes ximnásticos. As prácticas teñen como obxectivo traballar formalmente o saber facer (competencia procedimental). No entanto, é preciso ter en conta que tamén traballan o saber, o saber ser e o saber estar.
Resolución de problemas de forma autónoma	- Exporase o desenvolvemento dunha coreografía que terá por referencia as modalidades ximnásticas tratadas no desenvolvemento da materia. - Traballarán a execución técnica dos elementos ximnásticos durante o proceso metodolóxico de ensino-aprendizaxe levada a cabo na materia. - Traballarase a avaliación técnica e a composición dos deportes ximnásticos mediante a análise de exercicios en vídeo.
Traballo tutelado	Os traballos tutelados realizaranse en grupo
Presentación	- Execución e exposición da coreografía elaborada en colaboración cos compañeiros. - Execución dun exercicio ximnástico proposto pola profesora. - Exposición con soporte audiovisual dun elemento ximnástico mediante a metodoloxía traballada.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Orientación ao alumno/a sobre os traballos a realizar. Resolución de dúbidas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	A avaliación farase de forma continua mediante o control de asistencia do alumnado. Desenvolvemento e posta en práctica dunha progresión metodolóxica dos elementos ximnásticos traballados ao longo das sesións.	Unha avaliación deste apartado levará a cabo polas persoas que non asistan ao 80 por cento de ditas prácticas. Será esencial para facer media coas outras partes avaliadas.	CG10 CG12 CG15 CG16 CG20 CG24
Resolución de problemas de forma autónoma	Elaboración dunha coreografía final, presentación e exposición das sesións traballadas na práctica.	15	CG13 CG24 CG25
Resolución de problemas e/ou exercicios	Recompilación dos coñecementos adquiridos relacionados cos contidos teórico-prácticos da materia.	40	CG10 CG14 CG15
Práctica de laboratorio	- Realización dunha coreografía de forma grupal. - Execución técnica dos elementos ximnásticos traballados nas sesións prácticas.	20	CG18 CG20 CG25
Exame de preguntas obxectivas	Recompilación dos coñecementos adquiridos relacionados cos contidos teórico-prácticos da materia.	10	CG10 CG14
Traballo	Traballo en grupo sobre un elemento ximnástico asignado.	15	CG10 CG12 CG13 CG14 CG25

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación tentará recoller e valorar todos aqueles aspectos relacionados co alumnado respecto ao campo conceptual, procedimental, actitudinal e relacional. Está deseñada en función das seguintes características: formativa, continua, integral e final. Por tanto, afecta a todo o proceso de ensino-aprendizaxe.

A CUALIFICACIÓN FINAL da materia resultará da integración das distintas notas das actividades realizadas tanto nos contidos de Habilidades Rítmico-Expresivas como nos contidos de Habilidades Ximnástico-Acrobáticas. Deberán ter superadas todas as partes para obter unha cualificación positiva. Os alumnos/as que non realicen todas as actividades de avaliación obterán a cualificación final de suspenso, aínda que algunhas actividades estean aprobadas. Si o alumno/a realiza só algunhas das actividades do curso terán a cualificación de suspenso, xa que se realiza unha avaliación continua de todas as actividades propostas.

Cando o alumno necesite de máis dunha convocatoria para superar a materia, gardaranse notas parciais durante a segunda convocatoria; é dicir, na convocatoria extraordinaria de xullo manteranse aquelas notas parciais que o alumnado teña superadas, e só se presentarán a aquelas que non superaron.

Para as demais convocatorias, o alumno/a deberá concorrer da mesma maneira a unha proba escrita de pregunta curta, tipo test ou de desenvolvemento e dunha proba practica de execución metolóxica dos contidos traballados para superar a materia. Igualmente deberá presentar o traballo co seu soporte audiovisual do elemento ximnástico asignado pola profesora e elaborado segundo o desenvolvemento dos contidos traballados durante o curso.

A revisión de exames será no despacho das profesoras unha vez concluída a corrección.

OBSERVACIÓNS:

A PARTICIPACIÓN ACTIVA DO ALUMNADO NAS SESIÓNS PRESENCIAIS É UN FACTOR QUE DETERMINA O PROCESO DE AVALIACIÓN:

- A asistencia ás sesións prácticas será OBRIGATORIA (80% das horas totais da materia, non sesións) Aplicarase de forma individualiza a cada un dos 2 Bloques da materia (Bloque Rítmico-Expresiva e Bloque Ximnástico-Acrobática).

- Os alumnos que participen activamente, como mínimo, ao 80% das sesións deben obter o 50% da máxima puntuación posible na proba teórica e nas probas prácticas para consideralas superadas.

- Os alumnos que NON participen activamente (meros observadores), como mínimo ao 80% das sesións, deben obter o 65% da máxima puntuación posible na proba teórica e nas probas prácticas para consideralas superadas. Este aspecto é tido en conta igualmente para os que non asisten ao mínimo esixido das sesións prácticas.

O alumnado discapacitado para a práctica motriz, poderá solicitar a adaptación das tarefas motrices a realizar nas sesións e nas probas de avaliación, no grao que as competencias da materia permítano. Aos incapacitados temporalmente para a práctica deportiva, a avaliación das probas prácticas de execución ximnástica realizaráselle cando a súa incapacidade temporal permítallo e no caso do bloque de habilidades rítmico-expresivas realizarase a través do visionado de vídeos.

BLOQUE: HABILIDADES XIMNÁSTICO-ACROBÁTICAS

- A falta de asistencia a máis de dúas prácticas de laboratorio deste bloque (independentemente da súa xustificación), supón ademais a realización dun exame práctico de ensino metodolóxico dos elementos acrobáticos aos que non se asistiu.

BLOQUE: HABILIDADES RÍTMICO-EXPRESIVAS

-Debido ao carácter de avaliación continua, a NON asistencia ás sesións prácticas non dará dereito a realizar a coreografía en grupo. En caso de que isto suceda, a avaliación dos contidos prácticos realizarase mediante a avaliación de exercicios ximnásticos en vídeo. Do consinto modo, si unha persoa atópase incapacitada temporalmente para a realización das probas prácticas, poderá examinarse mediante a avaliación de exercicios ximnásticos en vídeo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Knirsch, K, Manual de Gimnasia Artística, Ed. Esteban Sanz, Madrid, 1974,

SÁEZ PASTOR, F., Gimnasia Artística. Los Fundamentos de la Técnica., Ed. Biblioteca Nueva. Madrid, 2003,

SAEZ PASTOR, F., Habilidades Gimnástico-Acrobáticas. Método de Enseñanza., Ed. Esteban Sanz, Madrid., 2015,

SMITH, T., Biomecánica y gimnasia., Ed. Paidotribo. Barcelona, 1984,

ESTAPÉ, E., LÓPEZ, M. y GRANDE, I., Las Habilidades Gimnásticas y Acrobáticas en el Ámbito Escolar., Ed. Inde. Barcelona, 1999,

JUNYENT, V. y MONTILLA, M, 1023 ejercicios y juegos de equilibrios y acrobacias gimnásticas., Ed. Paidotribo. Barcelona, 2000,

Bibliografía Complementaria

Albadalejo, L, Aerobic para Todos, 1996, Gymnos

Canalda, A., Gimnasia rítmica Deportiva. teoría y práctica, 1998, Paidotribo

Cassagne, M., Gymnastique Rythmique Sportive, 1990, Amphora

Ereño, C., Iniciación a la gimnasia rítmica deportiva: principios metodológicos y formas de desarrollo de la creatividad motriz, 1993, Perspectivas de la Actividad Física y el Deporte:

Fernández, A., Gimnasia RítmicaDeportiva. Fundamentos, 1989, Federación Española de Gimnasia

Fernández, A., Gimnasia Rítmica, 1991, Comité Olímpico Español

Gaio, R., Ginástica Rítmica Desportiva "Popular": Uma proposta educacional, 1996, Robe Editorial

Gutiérrez, A. y Vernetta, M, Gimnasia Aeróbica Deportiva: propuesta de U.D. a través del juego, 2007, Kronos VI, Nº 11, 39-52

Liarte, T. y Nonell, R., Diver-Fit. Aaerobic y fitness para niños y adolescentes, 1998, Inde

Lisitskaya, T., Gimnasia Rítmica. Deporte y entrenamiento, 1995, Paidotribo

Martínez, A., La gimnasia rítmica. Un planteamiento educativo motriz, 1992, Diputación de Ourense

Martínez, A., La gimnasia rítmica. Metodología, 1992, Federación Galega de Ximnasia

Martínez, A., Dimensión Artística de la Gimnasia Rítmica, 1997, No publicada

Martínez, A., Fundamentación coreográfica de la gimnasia rítmica deportiva: calidad técnica y expresiva del movimiento y su estrecha relación con la música, 1998, Revista de Entrenamiento Deportivo, (12)3, 27-32

Martínez, A., Aproxiamción al deporte a través de los principios artísticos: ceatividad, expresión y estética, 1999, Apunts de Educación Física y deportes, 58, 88-92

Martínez, A. y Díaz, M.P., Las actividades gimnásticas como recurso para el desarrollo de la creatividad motriz, 2002, Deporte y creatividad. Fundamentación, evaluación

Mendizábal, S. y Mendizábal, I., Iniciación a la Gimnasia Rítmica I, 1985, Gymnos

Quintana, A., Ritmo Y Educación Física, 1997, Gymnos

Sierra, E., Actividades Gimnásticas: Gimnasia Rítmica Deportiva, 1993, Cuadernos Técnico Pedagógicos. INEF Galicia. Unive

Sánchez, D., Bases para la enseñanza del Aeróbic, 1999, Gymnos

Vernetta, M.; López, J. y Panadero, F., Unidades Didacticas para secundaria XI. Aprendizaje de las habilidades gimnásticas. Una propuesta a través de minicircuitos., 2000, Inde

Vernetta, M.;López, J. y Panadero, F., El Acrosport en la escuela., 2001, Inde

Vernetta, M.; Gutiérrez, A. y López, J., El Aeróbic Deportivo en la Educación Física. Iniciación a través del juego., 2003, Educación Física y Deportes. Revista digital www.e

Viciana, V. y Arteaga, M., Las actividades coreográficas en la escuela. Barcelona. Ed. Inde., 1997, Inde

MANONI, A, Biomecánica e dividione strutturale della ginnasia artística., Ed. Societá Stampa Sportica.Roma, 1993,

SÁNCHEZ BAÑUELOS, F., Bases para una didáctica de la Educación Física, Ed. Gymnos. Madrid, 1989,

SMLEUSKIY y GASVERDOUSKIY, ratado General de Gimnasia Artística Deportiva, Ed. Paidotribo. Barcelona, 1993,

STILL, C., Manual de gimnasia artística femenina., Ed. Paidotribo. Barcelona, 1993,

AGUADO JODAR, J, Eficacia y técnica deportiva., Ed. Inde. Barcelona, 1993,

AGOSTI, L, Gimnasia Educativa., Ed. Edisa S.A. Madrid, 1974,

ANDERSON, B., Stretching., Ed. Integral. Barcelona, 1984,

BÄUMLER y SCHNEIDER, Biomecánica deportiva., Ed. Martínez Roca. Barcelona., 1989,

BOURGEOIS, M., Didáctica de la Gimnasia, Ed. Biblioteca Nueva. Madrid, 1999,

BRIDOUX, A., Gymnastisque Sportive. Son enseignement en milieu scolaire., Ed. Amphora. Paris, 1991,

CARRASCO, R., Cahiers techniques de l´entraîneur., Ed. Vigot. París, 1981,

CARTONI, A. C. y PUTZU, D., Ginnastica Artistica Femminile., Edi. Ermes. Milan, 1990,

GINES SIU, J., Cama elástica, Ed.Alhambra, 1987,

HINAUL, K., Introducción a la biomecánica, Ed. Jims., Barcelona, 1982,

LANGLADE, A y REY de L., N., Teoría general de la gimnasia., Ed.: Stadium. Buenos Aires, 1986,

LEGUET, J., ctions motrices en gymnastique sportive., Ed. Vigot. Paris, 1985,

LLOYD R., Manual de entrenamiento de gimnasia deportiva., Ed. Paidotribo, Barcelona, 1993,

LÓPEZ BEDOYA, J., VERNETTA, M. Y MORENILLA, L., Indicadores para la detección de talentos deportivos., MEC/CSD. Madrid, 1995,

MOSSTON, M. y ASHWORTH, S., La Enseñanza de la Educación Física., Ed.: Hispano Europea. Barcelona, 1993,

MONTICELLI, M., Il mini trampolino elástico in ginnasia artística, Ed. Societá Stampa Sportiva. Roma, 1984,

PILA TELEÑA, A, Educación Físico Deportiva, enseñanza-aprendizaje., Ed. Pila Teleña. Madrid, 1983,

SPNING y otros., Stretching., Ed. Hispano Europea, 1992,

SÖLVEBORN, Even-A., Stretching., Ed. Martínez Roca. Barcelona, 1989,

UKRAN, M.L., Gimnasia Deportiva., Ed. Acribia, Zaragoza, 1978,

Sáez, P. y Gutiérrez, A., La génesis de las rotaciones gimnásticas I, VI,12(4-11), 2007, Revista kronos

Sáez, P. y Gutiérrez, A., La genesis de las rotaciones gimnásticas II. Rotaciones generadas en vuelo., VII,13(52-62), 2008, Revista Kronos

Fernández Rodríguez, R, Efecto comparativo de diferentes minicircuitos en el aprendizaje de habilidades gimnásticas aeróbicas, 2012, Universidade Vigo

Abeal Filgueira, R., Influencia del feedback audiovisual en la autoevaluación de la gimnasia acrobática en el ámbito escolar, 2015, Universidade Vigo

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Expresión corporal e danza/P02G050V01402

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I**

Materia	Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I			
Código	P02G050V01501			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Rey Cao, Ana Isabel			
Profesorado	Rey Cao, Ana Isabel			
Correo-e	anacao@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>A didáctica é o ramo das Ciencias da Educación que ten por obxecto a optimización do proceso ensino-aprendizaxe (E-A).</p> <p>O obxectivo fundamental desta materia é facilitar ao alumnado os coñecementos básicos para desenvolver con rigor didáctico a programación dun proceso de ensino-aprendizaxe a través das prácticas corporais. A Didáctica é un contido transversal indispensable para a práctica profesional das graduadas e graduados en Ciencias da Actividade Física e o Deporte. Está presente en todo proceso de E-A, con independencia do ámbito onde se desenvolva: rendemento deportivo, ocio, educación ou saúde.</p> <p>Nesta aproximación inicial (no segundo cuadrimestre do mesmo curso impártese Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II) abórdanse os principais elementos do sistema que constitúe unha programación educativa. A materia aporta as ferramentas coas que posteriormente poder adaptarse a calquer proceso de ensino-aprendizaxe en contextos non formais (docencia en actividades extraescolares, escolas deportivas, asociacións, centros socioculturais, academias, etc.) e formais (educación física escolar).</p> <p>A materia céntrase na dimensión máis instructiva dos procesos de E-A, no deseño e orquestración das tarefas de E-A para a optimización da presentación dos contidos en coherencia coas competencias, obxectivos; e os métodos de control da disciplina, espazo e comunicación.</p>			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber facer
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber facer
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber facer
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber facer
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.	• saber facer
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber facer
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar os diferentes elementos do acto didáctico, como se articula a súa presenza na programación e entender a relación entre eles.	CG15

Conceptualizar que é unha programación sistémica, os modelos didácticos fundamentais e os elementos que constitúen a ecoloxía dos procesos de ensino-aprendizaxe.	CG1 CG2
Utilizar a plataforma de teledocencia para supervisar a guía docente, o guiión do traballo e realizar a inscrición para o traballo por proxectos/microensino.	CG12
Empregar a web 2.0 para avaliar os procesos de E-A desenvolvidos na aula.	
Asimilar que a realización dunha boa programación é un factor fundamental para unha boa práctica profesional vencellada á actividade física e o deporte.	CG11 CG13
Comprender que a reflexión durante a programación e práctica docente responde a un aspecto básico da deontoloxía profesional.	CG11 CG13
Seleccionar, secuenciar e explicitar obxectivos para unha programación de forma sistémica e articulada en niveis de concreción.	CG15 CG21
Seleccionar, secuenciar e explicitar contidos para unha programación sistémica e articulada en niveis de análise epistemolóxico e psicopedagóxico.	CG15 CG16 CG21
Seleccionar e aplicar os métodos e técnicas didácticas máis acordes aos obxectivos, contidos, modelo didáctico e estratexia seleccionada na programación.	CG13 CG15 CG16 CG18 CG20 CG21 CG23
Deseñar sesións a través da motricidade realizando unha elección e ordenación idónea dos elementos didácticos.	CG15 CG16 CG18 CG20 CG21 CG23 CG26
Deseñar tarefas acordes aos obxectivos e contidos.	CG15 CG18 CG20 CG23 CG26
Realizar en equipo unha programación didáctica completa para unha intervención concreta.	CG2
Desenvolver unha intervención didáctica nun contexto facilitado, prestando especial atención ás habilidades comunicativas.	CG12 CG13
Aceptar as avaliacións externas e empregarlas como eixos de reflexión sobre a propia competencia didáctica.	CG25 CG26
Ser autocrítico/a coas habilidades didácticas.	
Desenvolver a capacidade de avaliación didáctica observando o desenvolvemento dos elementos do acto comunicativo na praxis dos procesos de ensino-aprendizaxe.	
Analizar sistémicamente a programación desenvolvida avaliando a súa coherencia estratéxica.	

Contidos

Tema	
1. Fundamentación teórica da Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte.	<p>Bloque temático I. Aspectos conceptuais da didáctica dos procesos de E-A na actividade física e o deporte.</p> <p>1. A didáctica.</p> <p>1.1. Contextualización histórica.</p> <p>1.2. Definición.</p> <p>1.3. Obxecto, funcións e clases de didáctica.</p> <p>1.4. Didáctica e currículo.</p> <p>2. Os procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte.</p> <p>2.1. Delimitación e epistemoloxía do concepto.</p>
2. Elementos básicos na programación dos procesos de ensino aprendizaxe a través da actividade física e o deporte.	Bloque temático II. A programación nos procesos de E-A na actividade física e o deporte.
3. A coherencia na programación didáctica.	3. Concepción ecolóxica dos procesos de E-A na actividade física e o deporte.
4. Programación dos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte no terceiro nivel de concreción ou programación a corto prazo. As unidades de programación.	<p>4. A programación didáctica.</p> <p>4.1. Concepto de programación.</p> <p>4.2. Modelos de programación.</p> <p>4.3. Características da programación.</p> <p>4.4. Componentes da programación.</p>

5. Modelos para a intervención a través da actividade física e o deporte nos elementos presentes no terceiro nivel de concreción ou programación a curto prazo.

Bloque temático III. Principios, finalidades, competencias e obxectivos nos procesos de E-A a través das expresións motrices.

5. Tipos de obxectivos.

6. Tarefas do profesorado vencelladas aos obxectivos.

7. Taxonomías de obxectivos.

Bloque temático IV. Contidos nos procesos de E-A na actividade física e do deporte.

8. Os contidos. Tipos de contidos.

8.1. Os contidos na educación a través da motricidade.

8.2. Contidos abstractos ou epistemolóxicos. Taxonomías.

8.3. Contidos psicopedagóxicos. Taxonomías.

9. Tarefas do profesorado vencelladas aos contidos.

Bloque temático V. Metodoloxía dos procesos de E-A na actividade física e o deporte.

10. Conceptos e elementos.

11. Métodos de práctica.

12. Métodos para a organización da sesión.

13. Métodos para a organización espacial e material.

14. Métodos para a formación e distribución de grupos.

15. Métodos para a xestión da disciplina.

6. A tarefa didáctica.

16. Actividades de ensino-aprendizaxe.

16.1. A tarefa didáctica.

16.2. Método de presentación da tarefa.

16.3. Formulación de tarefas.

16.4. Análise didáctico das tarefas motrices.

7. Habilidades do/a docente nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte.

Bloque temático VI. Habilidades do profesorado nos procesos de E-A na actividade física e o deporte.

17. Métodos para a comunicación.

17.1. Habilidades de comunicación.

17.2. Feedback.

18. Estratexias para unha comunicación sen prexuízos de xénero e non sexista.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	30	40
Resolución de problemas	10	10	20
Traballo tutelado	1	15	16
Seminario	3	21	24
Estudo de casos	12	0	12
Prácticas de laboratorio	13	13	26
Práctica de laboratorio	2	6	8
Estudo de casos	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Clases Maxistrais nas que se explican os fundamentos teóricos. O alumnado asimila e toma apuntes. Expón dúbidas e cuestións complementarias.

Resolución de problemas	Traballo individual e grupal de resolución de tarefas nas clases C. A profesora presenta e exemplifica a tarefa e o alumnado resolve e expón dúbidas. O alumnado diseña, imparte e analiza diferentes métodos e tarefas didácticas.
Traballo tutelado	- Diseño e desenvolvemento dunha intervención didáctica a través da actividade física e o deporte. Aplicación de microensino. Cada grupo de tres persoas (ou dúas, se así o indica a profesora) desenvolverá unha sesión según as características básicas determinadas na opción que lle sexa asignada. En cada unha delas abórdase especificamente un método didáctico. Tomando como base ese elemento didáctico o grupo deberá deseñar o resto de elementos didácticos para constituíla súa sesión. Esta sesión deberá ser impartida aos seus compañeiros e compañeiras nas aulas prácticas. É obrigación do alumnado manterse informado das posibles modificacións no calendario de prácticas. É obrigatorio realizar un mínimo de dúas titorías antes da realización da sesión. Unha delas será en hora de clase.
Seminario	O alumnado presenta o desenvolvemento do seu traballo tutelado nun mínimo de dúas titorías grupais.
Estudo de casos	Análise didáctica e discusión da sesión práctica realizada na clase laboratorio realizada na práctica B. O alumnado deberá participar activamente e realizar as tarefas encomendadas na clase A correspondente.
Prácticas de laboratorio	Nas aulas de laboratorio experimentaranse as tarefas motrices propostas e a realización dunha intervención docente. Participación nun microensino. Os métodos desenvolvidos serán mando directo, asignación de tarefas, ensino recíproco-pequenos grupos, ensino modular, resolución de problemas, descubrimento guiado e grupais participativas (para a reflexión-análise do final da sesión).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Supervisión, discusión e corrección do traballo tutelado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	Control da participación nas clase de laboratorio. -Asistir e participar activa e criticamente no microensino cun mínimo do 80% das prácticas das horas dos grupos B e C. - Realizar correctamente a observación de habilidades de comunicación e máis a gravación audiovisual. -A asistencia a máis de un 80% da docencia de aula de créditos B e C eximirá da realización do exame práctico final. -Este criterio non é de obrigado cumprimento para superar a materia, posto que o alumnado que supere o 20% de faltas poderá acceder á avaliación final mediante una proba dos créditos de laboratorio. Calificación de apto/a ou non apto/a	5	CG13 CG15 CG16 CG18 CG20 CG21 CG23 CG25
Traballo tutelado	Microensino: Programación e desenvolvemento dunha intervención didáctica a través da actividade física e o deporte. Os criterios son: - Entregar o borrador da sesión e a memoria final no prazo establecido. - Desenvolver o traballo cumprindo os requisitos formais e de contido esixidos. - Levar á práctica a sesión deseñada. - Asistir a dúas titorías para a revisión previa da sesión e a clase onde explicase o método correspondente a esa sesión. - Diseñar e explicitar tarefas cumprindo os criterios solicitados (aplicación de métodos específicos). - Obrigatorio para todo o alumnado.	30	CG1 CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG18 CG20 CG21 CG23 CG25 CG26
Seminario	Asistencia en grupo as titorías para a supervisión e discusión do traballo tutelado. - O alumnado debe asistir as titorías coas tarefas de control realizadas que se explicitan no guión do traballo. - Só se cualificará ao alumnado que asista.	10	CG2 CG11 CG12 CG25 CG26

Estudo de casos	Asistencia e participación activa na reflexión e análise didáctica que se realizará na clase A da sesión práctica desenvolvida na clase B. Execución e entrega das tarefas propostas.	5	
Práctica de laboratorio	Desenvolvemento dunha intervención didáctica en grupo. O alumnado asumirá a docencia dun mínimo dunha actividade de ensino-aprendizaxe. Os criterios son: - Organizar a fase pre-activa. - Xestionar axeitadamente os recursos materiais e espaciais durante o desenvolvemento da sesión. - Implementar estratexias de disciplina e participación pasiva. - Desenvolver a fase reflexiva con criterios didácticos. - Adoptar unha actitude docente positiva. - Organizar e desenvolver a fase post-activa xunto co alumnado en horas A (reflexión e análise da sesión).	5	CG11 CG23 CG26
Estudo de casos	Defensa oral do traballo escrito. O alumnado respostará as cuestións realizadas pola profesora sobre á programación da sesión desenvolvida no traballo tutelado. En casos específicos, mediante negociación previa coa profesora, esta ferramenta de avaliación poderá ser substituída por un exame escrito de desenvolvemento.	45	CG1 CG2

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a asignatura é imprescindible:

- Acadar unha cualificación mínima de 5 puntos e realizar a metodoloxía de traballo tutelado.
- Realizar a práctica de laboratorio.
- Obter unha cualificación mínima de 2 puntos no estudo de casos/análise de situacións. Cando esta cualificación mínima non se consiga, non se sumarán o resto de probas á cualificación final.
- Os traballos deberán ser entregados nas datas determinadas pola profesora. A entrega dos traballos será en formato papel, a excepción daqueles casos nos que se especifique o contrario. Cando o traballo non se entregue persoalmente á profesora, deberá adxuntarse unha copia por correo electrónico simultaneamente a súa entrega na caixa de correos da facultade.
- De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño/xullo. Nas convocatorias correspondentes a un mesmo curso académico, consérvanse as cualificacións obtidas polo alumnado. Será necesario repetir as metodoloxías necesarias para conseguir un mínimo de 5 puntos.
- As titorías son presenciais. Non se realizará atención titorial por correo electrónico. O alumnado "Non asistente"deberá realizar unha intervención didáctica que cumpla as condicións especificadas no traballo tutelado e superar as metodoloxías de: Traballo tutelado; Estudo de casos/análise de situacións; Prácticas de laboratorios.
- As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón <http://fcced.uvigo.es/es/docencia/exámenes>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Florence, J., Brunelle, J. & Carlier, G., Enseñar Educación Física en Secundaria. Motivación, organización y control., 1ª ed., Inde, 2000, Barcelona

Galera, A., Manual de didáctica de la Educación Física I. Una perspectiva constructivista moderada. Funciones de impartición., 1ª ed., Paidós, 2001, Barcelona

Galera, A., Manual de didáctica de la Educación Física II. Una perspectiva constructivista moderada. Funciones de programación., 1ª ed., Paidós, 2001, Barcelona

Rey Cao, Ana, Didáctica de los procesos de enseñanza-aprendizaje en la actividad física y el deporte I. Apuntes de la asignatura., Pontevedra, 2017, <https://faitic.uvigo.es/index.php/es/>

Seners, P., La lección de Educación Física., 1ª ed., Barcelona, 2001, Inde

Tandem. Didáctica de la Educación Física

Bibliografía Complementaria

Blández Ángel, Julia, Programación de unidades didácticas según Ambientes de aprendizaje., 1ª ed., Inde, 2000, Barcelona

Palao Andrés, J. M. y Ortega Toro, E., Formas de organización en educación física., 1ª ed., Diego Marín, 2009, Murcia

Contreras, Onofre, Didáctica de la Educación Física. Un enfoque constructivista., 1ª ed., Inde, 1998, Barcelona

Devís Devís, J. & Peiró Velert, C., Nuevas perspectivas curriculares en Educación Física: la salud y los juegos modificados., 1ª ed., Inde, 1992, Barcelona

Famose, J.P., Aprendizaje motor y dificultad de la tarea., 1ª ed., Paidotribo, 1992, Barcelona

Fraile Aranda, A. (coord.), Didáctica de la educación física: una perspectiva crítica y transversal., 1ª ed., Biblioteca Nueva, 2004, Madrid

Gallego, J.L. y Salvador, F., Metodología de la acción didáctica en Medina y Salvador (coord), Didáctica General (pp.157-181)., 1ª ed., Pearson, 2005, Madrid

González Arévalo, C., I proceso de programación en la enseñanza de la actividad física y el deporte., 2005, Apunts. Educación Física y Deporte, 80, 20-26.

González Arévalo, C. & Lleixà Arribas, T. (coords.), Didáctica de la Educación física. Ministerio de Educación, Instituto de Formación del Profesorado, Investigación e Innovación Educativa, 1ª ed., Graó, 2010, Barcelona

López Pastor, V.(Coord.), La sesión en Educación Física: los diferentes modelos y los planteamientos educativos que subyacen., 2001, Revista digital Educación física y deportes, año 7, 43 . Recuperado de <http://www.efdeportes.com/efd43/sesion.htm>

Mosston, M., y Ashworth, S., La enseñanza de la educación física. La reforma de los estilos de enseñanza., 1ª ed., Barcelona, 1993, Hispano Europea

Sicilia Camacho, A., La investigación de los estilos de enseñanza en la educación física. Un viejo tema para un nuevo siglo., 1ª ed., Cádiz, 2001, Wanceulen

Sicilia, A.; Sáenz-López, P.; Manzano, J.I. y Delgado, M.A., El desarrollo curricular de la Educación Física en Primaria y Secundaria: un análisis desde la perspectiva del profesorado., 2009, Apunts. Educación Física y Deportes, 98, 23-32.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102

Educación: Pedagogía da educación física e o deporte/P02G050V01103

Fundamentos da motricidade/P02G050V01204

Xogo motor/P02G050V01105

Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte/P02G050V01203

Educación: Epistemoloxía das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física/P02G050V01301

Expresión corporal e danza/P02G050V01402

Outros comentarios

Recoméndase:

A asistencia de forma continua ás clases presenciais.

A realización das actividades de avaliación continua.

Prestar atención á temporalización das actividades e traballos do curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I**

Materia	Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I			
Código	P02G050V01502			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter OB	Curso 3	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	García García, Óscar Carballo López, Javier			
Profesorado	Carballo López, Javier García García, Óscar			
Correo-e	oscargarcia@uvigo.es j.carballo.l@gmail.com			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	• saber
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.	• saber
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber • Saber estar / ser
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber • saber facer
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• Saber estar / ser
CE7	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis	• saber • saber facer
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo	• saber • saber facer
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	• saber facer
CE10	Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo	• saber • saber facer
CE11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo	• saber • saber facer
CE12	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo, adecuado para cada tipo de actividade de adestramento deportivo	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O estudante será capaz de propoñer o desenvolvemento de as diferentes capacidades condicionais adecuándoas a as necesidades de o deportista, e establecer o control de a carga dentro de o proceso de adestramento para conseguir un efecto concreto	CG5 CG8 CG14 CE7 CE11

O estudante será capaz de aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, para xustificar o efecto que provoca o adestramento deportivo	CG2 CG5 CG8 CG14 CE8
O estudante será capaz de identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica inadecuada de exercicios e métodos de adestramento deportivo	CG5 CG8 CG14 CG26 CE7 CE9 CE10
O estudante será capaz de seleccionar e saber utilizar o material e equipamiento deportivo adecuado para desenvolver cada capacidade condicional dentro de o proceso adestramento deportivo	CG2 CG5 CG26 CE12
O estudante será capaz de propor e executar exercicios ou tarefas cos seus indicadores de control da carga dentro de cada capacidade condicional para garantir nos deportistas un determinado efecto do adestramento	CG5 CG14 CG26 CE7 CE11
O estudante será capaz de actuar dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional	CG1 CG11 CG13

Contidos

Tema

FUNDAMENTOS DO ADESTRAMENTO DEPORTIVO	<p>Tema 1. A adaptación no deporte: O efecto do adestramento deportivo Concepto de adestramento deportivo Concepto de adaptación no deporte El proceso de adaptación deportiva Mecanismo xeral de adaptación Síndrome xeneral de adaptación Dinámica do proceso de adestramento deportivo: estímulo, fatiga, recuperación, supercompensación, adaptación Fases sensibles na adaptación</p> <p>Tema 2. A carga de adestramento Concepto de carga de adestramento Tipoloxía de cargas de adestramento Aspectos que determinan a carga de adestramento: contido, magnitude, organización da carga Adestramento concorrente e interferencias no adestramento</p> <p>Tema 3. A forma deportiva Concepto de forma factores que determinan o rendemento deportivo características da forma deportiva Tipos de forma deportiva Fases do estado de forma Síntomas do estado de forma Avaliación da forma deportiva</p> <p>Tema 4. Os principios do Adestramento Deportivo Concepto e clasificación Principios biolóxicos principios pedagóxicos principios de planificación e organización</p>
---------------------------------------	---

FUNDAMENTOS, ESTRUCTURA E MÉTODOS DO ADESTRAMENTO DAS CAPACIDADES CONDICIONAIS

Tema 5. Fundamentos, Estructura e Métodos do Adestramento de Forza
 Concepto
 factores que determinan a produción de forza
 procesos de adaptación no adestramento da forza: estruturais, neuromusculares mecánicas
 Manifestacións da forza: activa e reactiva.
 Métodos de adestramento das manifestacións de forza
 Fases sensibles para o desenvolvemento da forza

Tema 6. Fundamentos, Estructura e Métodos do Adestramento da Velocidade
 Conceptos
 factores dos que depende a velocidade
 manifestacións da velocidade: reacción, aceleración e deceleración, velocidade dun movemento illado, velocidade dun movemento continuo cíclico, velocidade dun movemento continuo acíclico.
 A resistencia á velocidade
 A resistencia á máxima velocidade
 Métodos de adestramento das manifestacións da velocidade
 Desenvolvo do potencial de velocidade
 A barreira de velocidade
 a axilidade

Tema 7. Fundamentos, Estructura e Métodos do Adestramento da Resistencia
 Concepto
 Factores que determinan a resistencia
 Procesos de adaptación ao adestramento de resistencia aeróbica
 Procesos de adaptación ao adestramento de resistencia anaeróbica
 Manifestacións da resistencia
 Métodos do adestramento da resistencia

Tema 8. Fundamentos, Estructura e Métodos do Adestramento da Flexibilidade
 Concepto
 factores que determinan a mobilidade articular
 Tipoloxía de mobilidade articular
 Beneficios do adestramento da flexibilidade respecto doutras capacidades condicionais
 Métodos do adestramento da flexibilidade

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	4	9	13
Prácticas de laboratorio	22.5	45	67.5
Aprendizaxe baseado en proxectos	4	9	13
Lección maxistral	22	33	55
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Práctica de laboratorio	0.25	0	0.25
Exame de preguntas obxectivas	0.25	0	0.25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Análise de casos relacionados co adestramento deportivo para coñecerlos, interpretalos, reflexionar sobre eles e propoñer solucións alternativa.
Prácticas de laboratorio	Adquisición de habilidades básicas e de procedementos relacionados co adestramento deportivo. desenvólvense en espazos con equipamento especializado (pista de atletismo. pabellón deportivo, recta de velocidade, sala de fitness)
Aprendizaxe baseado en proxectos	Formularanse problemas ou exercicios concretos relacionados con a selección de capacidades condicionais, os seus métodos para desenvovelas así como o efecto previsto en cada caso. O alumno debe desenvolver as solución máis adecuada e xustificala
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e coñecemento científico actualizado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	No horario de tutorías resolveranse dúbidas concretas sobre os exercicios, casos e explicacións realizadas durante as clases prácticas.
Aprendizaxe baseado en proxectos	En tutorías colectivas abordáense as solucións máis adecuadas a os problemas suscitados para que os alumnos poidan contrastar e discutir as súas solucións con as propostas por o profesor

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	Consistira no desenvolvemento de 5 preguntas referentes aos contidos teóricos e prácticos desenvolvidos na materia. sera necesario aprobalo para poder superar a materia	50	CG1 CG2 CG5 CG8 CG11 CG14 CG26 CE7 CE8 CE9 CE11
Práctica de laboratorio	A proba consistira na resolución e execución práctica de exercicios de adestramento vinculados aos contidos realizados nas prácticas da materia. Sera necesario aprobalo para poder superar a materia	30	CG5 CG8 CG11 CG13 CG14 CG26 CE7 CE10 CE12
Exame de preguntas obxectivas	Consistirá nunha batería de 20 preguntas tipo test de resposta única sobre 5 posibles. Será necesario aprobalo para poder superar a materia	20	CG1 CG2 CG5 CG8 CG14 CE7 CE9 CE10 CE11

Outros comentarios sobre a Avaliación

El no realizar la evaluación de práctica de laboratorio o la parte de exámenes supondrá una calificación final de no presentado (NP). En caso de no tener superada la asignatura en la primera convocatoria, las competencias serán evaluadas de nuevo en la convocatoria de julio de igual forma. La evaluación en sucesivas convocatorias se realizará de nuevo de igual forma que la planteada inicialmente con pruebas teóricas y prueba práctica siendo necesaria la superación de todas las partes. Las fechas oficiales de los exámenes se pueden consultar en la página web de la facultad de Ciencias de la Educación y del Deporte <http://fceded.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- García-García, O y Serrano-Gómez, V, Entrenamiento personal: Guía para el desarrollo profesional, 1, Medica panamericana, 2017, Madrid
- Gonzalez Ravé, J.M., Pablos Abellá, C. y Navarro Valdivielso, F., Entrenamiento Deportivo: Teoría y práctica, 1, Medica panamericana, 2014, Madrid
- Nacleiro, F., Entrenamiento deportivo. Fundamentos y aplicaciones, 1, Medica panamericana, 2011, Madrid
- Legaz Arrese, A., Manual de Entrenamiento Deportivo, 1, Paidotribo, 2012, Barcelona
- Weineck, J., Entrenamiento total, 2, Paidotribo, 2016, Barcelona

Bibliografía Complementaria

García Manso, JM., La Resistencia desde la óptica de las ciencias aplicadas al entrenamiento deportivo, 1, GRADA Sport Books, 2006, Madrid

Roozen, M y Dawes, J, desarrollo de la agilidad y de la velocidad, 1, Paidotribo, 2017, Barcelona

García Manso, JM., Alto rendimiento: la adaptación y la excelencia deportiva, 1, Gymnos, 1999, Madrid

Verkhoshansky, Y., Teoría y metodología del entrenamiento deportivo, 2, Paidotribo, 2016, Barcelona

Cometti, Gilles., El Entrenamiento de la velocidad, 2, Paidotribo, 2016, Barcelona

Verkhosansky, Y., Todo sobre el método pliométrico, 2, Paidotribo, 2016, Barcelona

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Metodología e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Especialización en deportes colectivos/P02G050V01906

Especialización en deportes individuais/P02G050V01907

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento/P02G050V01101

Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana/P02G050V01201

Fisiología: Fisiología do exercicio I/P02G050V01104

Fisiología: Fisiología do exercicio II/P02G050V01401

DATOS IDENTIFICATIVOS**Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde**

Materia	Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde			
Código	P02G050V01503			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ramírez Farto, Emerson			
Profesorado	Ramírez Farto, Emerson			
Correo-e	emerson@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber • Saber estar / ser
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber facer
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber • Saber estar / ser
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo	• saber • saber facer
CE13	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde	• saber • saber facer
CE15	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde	• saber • saber facer
CE17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físico-deportivas orientada á saúde	
CE18	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e identificar o obxecto de estudo das Ciencias da Actividad Física e do Deporte.	CG1
Saber buscar e interpretar a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG2 CG13 CG14
Coñecer e utilizar os principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG11 CG13
Ser capaz de elaborar propostas para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	CG16
Ser capaz de avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde en diferentes poboacións.	CG16 CE13 CE17
Coñecer e saber aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde.	CE8 CE13 CE17

Saber identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde.	CG13 CE15 CE17 CE18
---	------------------------------

Ser capaz de seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados.

Contidos

Tema

I. Beneficios e riscos asociados ao exercicio: relación entre actividade física, saúde, lonxevidade e calidade de vida.	I. Mercado laboral en el área de la actividad física; Diferentes conceptos y factores que determinan la actividad física.
II. Prescripción de exercicio físico: xestión de adestramento para a saúde.	II. Evaluación en el contexto de la salud, Efectividad de los testes y etapas de la programación de la actividad física.
III. Deseño dun proxecto de adestramento para a saúde: a planificación da actividade física.	III. Principios del entrenamiento en el ámbito de la salud, Metodología cardiovascular y neuromuscular
IV. Avaliación da condición física no contexto da práctica da actividade física para a saúde.	IV. Evaluación Antropométrica, Evaluación Postural, Evaluación cardiovascular y neuromuscular (Protocolos de campo)
V. Prescripción da actividade física para a prevención e o tratamento de enfermidades crónicas e de lesións derivadas da práctica deportiva.	V. Actividad física y grupos especiales

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	0	18
Traballo tutelado	2.5	0	2.5
Prácticas de laboratorio	30	15	45
Informe de prácticas	0	15	15
Traballo	1	30	31
Exame de preguntas obxectivas	1	37.5	38.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Ensinanza baseada en proxectos de aprendizaxe. Aprendizaxe baseada en problemas (ABP). Metodoloxías baseadas en investigación. Aprendizaxe colaboradora.
Traballo tutelado	Supostos prácticos para resolver en grupos reducidos.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas, etc).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Atenderase as peculiaridades do alumnado, adaptando a metodoloxía empregada en función das súas necesidades ou características.
Lección maxistral	A pesar de que se tratan de sesións maxistrais, o alumnado participará activamente nas clases, xa que se lle fará partícipe continuamente, ben mediante preguntas, ben mediante a resolución de problemas de forma persoal ou en grupos pequenos, o que permitirá unha atención máis persoal.
Traballo tutelado	Propónse traballos en grupos reducidos que facilita de por si a atención individualizada.
Probos	Descrición
Traballo	A través das tirorías, e por medio do correo electrónico.
Informe de prácticas	Inicialmente mediante indicacións específicas de como elaborar o informe, e despois a través das titorías e o correo electrónico.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	Traballo e implicación do alumnado durante a realización das clases prácticas e teóricas.	10	CG1 CG2 CG11 CG13 CG14 CG16 CE8 CE13 CE15 CE17 CE18
Traballo tutelado	Participación do alumnado durante a realización dos supostos prácticos	20	CG1 CG2 CG11 CG13 CG14 CG16 CE8 CE13 CE15 CE17 CE18
Traballo	Realizar todos los trabajos planteados por el profesor, sea escritos o en forma de presentación, vinculados con el desarrollo de los contenidos	10	CG1 CG2 CG11 CG13 CG14 CG16 CE8 CE13 CE15 CE17 CE18
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba teórico-práctica: test, resposta curta e/ou resolución de supostos prácticos.	50	CG1 CG2 CG11 CG13 CG14 CG16 CE8 CE13 CE15 CE17 CE18

Informe de prácticas	Consistirá na elaboración dun informe cos datos das situacións prácticas conforme aos obxectivos en cada sesión.	10	CG1 CG2 CG11 CG13 CG14 CG16 CE8 CE13 CE15 CE17 CE18
----------------------	--	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

Requisitos básicos a cumprir para la superación de la materia:

- Realizar todos los trabajos planteados por el profesor, sea escritos o en forma de presentación, vinculados con el desarrollo de los contenidos.
- Obtener una calificación de al menos 5 puntos en la sumatoria de todos los trabajos y examen.

Proporción de incidencia en la calificación de los diferentes tipos de valoración.

- Calificación obtenida por la realización de los trabajos: 40%
- Calificación obtenida en el examen: 50%
- La asistencia y la participación activa a las sesiones prácticas y teóricas: 10% (Obs: La hoja de asistencia estará a disposición de los alumnos/as para su firma hasta 10 minutos del inicio de la clase, a partir de este momento, los alumnos/as que no han firmado, tendrán falta en dicha clase.

Trabajos a realizar por los alumnos: 40%

1. Realizar un trabajo teórica de cualquier tema relacionado con la asignatura. Revisar por lo menos 10 artículos científicos del mismo tema encontrados en revistas científicas (se llevará en consideración en la nota final de dicho trabajo ARTÍCULOS PUBLICADOS EN LOS ÚLTIMOS 5 AÑOS) y presentar el resumen del mismo de cada artículo con una extensión de 1 página. El trabajo será individual y tendrá un 10% de la nota final.
2. Realizar una presentación de 20 minutos máximo en formato Power Point con todos los apartados de la asignatura.

Proporción de incidencia en la calificación para este trabajo:

- Revisión de los artículos: 10%
- Calidad de la presentación: 10%
- Anexos (Word, Excel y etc):

En 2ª convocatoria, se mantendrán las notas de los trabajos así como la nota de participación en clases teóricas y prácticas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ACSM, anual ACSM para la valoración y prescripción del ejercicio, Paidotribo, 2005, Barcelona
 Vivian H. Heyward, Evaluación de la aptitud física y prescripción del ejercicio, Panamericana, 2008, Madrid.

Bibliografía Complementaria

ACSM, Manual de consulta para el control y la prescripción de ejercicio., Paidotribo, 2000, España
 López, E.J.M., Pruebas de aptitud física, Paidotribo., 2002, Barcelona
 George, Fisher, Vehrs, Test y Pruebas Físicas, Paidotribo, 2001, Barcelona
 Baechle, T & Earle, R., Essentials of strength training and conditioning., Human Kinetics., 2000, Illinois USA
 Sharkey, B.J., Fitness and Health., Human Kinetics, 2002, Illinois USA

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Actividades físicas de lecer/P02G050V01905

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento/P02G050V01101

Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

Exercicio físico para persoas maiores/P02G050V01908

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión e organización dos sistemas deportivos I**

Materia	Xestión e organización dos sistemas deportivos I			
Código	P02G050V01504			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter OB	Curso 3	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Correo-e	ivanmartinez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• Saber estar / ser
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber facer
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.	• saber facer
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer
CE19	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas	• saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo	CG25
Adaptación a novas situacións, á resolución de problemas e á aprendizaxe autónoma	CG26
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas	CE19
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG2
Coñecemento e comprensión dos factores *comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CG4
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	CG12
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte na súa diferentes manifestación	CG14
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades *físicodeportivas.	CG21 CG23

Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade.

Contidos

Tema	
1. O Sistema deportivo	Introducción O modelo Escandinavo O modelo do Norte de Europa O modelo Centroeuropeo O modelo de Europa do Leste O modelo do Sur de Europa
2. O Servizo deportivo	Concepto global de servizo deportivo Análisis de costes Fijación de precios Financiación Viabilidad
3. Modelos de xestión deportiva	Xestión Público/Privada Xestión Directa/Indirecta/Mixta O rol do Xestor Deportivo Funcións do Xestor Deportivo
4. Xestión e organización no deporte	Organización Administrativa (Pública) Estrutura Asociativa (Privada) Deporte Profesional (Privado) Xestión de entidades deportivas SAL (Privado)
5. Ordenamento xurídico do deporte	Introducción ao Ordenamento Jurídico Unión Europea y Deporte. Base jurídica. Lexislación Nacional e Autonómica Estatutos e Regulamentos Federativos Configuración xurídica do deporte no medio natural

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Traballo tutelado	1.5	2.25	3.75
Resolución de problemas	22.5	33.75	56.25
Exame de preguntas obxectivas	0	15	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Resolución de problemas	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Enténdese por atención personalizada o tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado. Nestas actividades o/a docente ten como función orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Grupos-C: O estudante resolverá na aula os exercicios propostos que poderá completar de maneira autónoma e terá que entregar de xeito INDIVIDUAL no prazo acordado a través de FAITIC. (35%)	55	CG4
			CG12
Resolución de problemas	Grupos-B: Os estudante resolverá en pequeno grupo (max. 3 persoas) na aula os exercicios propostos que poderá completar de maneira autónoma e terá que entregar de xeito GRUPAL no prazo acordado a través de FAITIC (20%)		CG13
			CG14
			CG21
			CG23
			CG26
			CE19

Traballo tutelado	O estudante completará de xeito INDIVIDUAL unha auditoria a un evento deportivo xa celebrado, seguindo un modelo predefinido. Ata un máximo de 10 alumnos (por riguroso orden de inscrición) poderán expoñer o seu traballo en público.	20	CG2 CG4 CG12 CG13 CG14 CG21 CG23 CE19
Exame de preguntas obxectivas	Proba tipo test de preguntas pechadas na que os alumnos seleccionan unha única resposta verdadeira de varias opcións. A fórmula de corrección para anular o efecto do azar será: $[C=A - E/(k-1)]$. Sendo C(cualificación), A (acertos), E(errores), K(número de opcións de resposta).	25	CG2 CG4 CG12 CG13 CG14 CG21 CG23 CG24 CG25 CG26 CE19

Outros comentarios sobre a Avaliación

A) Avaliación para o alumnado que complete polo menos o 85% de asistencia aos grupos *B e *C:

A cualificación final da materia resultará da ponderación das probas de avaliación (resolución de problemas, traballo tutelado e examen).

Será requisito imprescindible para aprobar a materia :

- Presentar dentro do prazo estipulado TODOS os exercicios correspondentes os grupos *B e *C propostos.
- Obter un 60% de preguntas acertadas, tras aplicar a fórmula de corrección.

B) Avaliación para o alumnado que NON complete o 85% de asistencia os grupos *B e *C e para aqueles que non superen a materia na primeira convocatoria:

A cualificación final da materia resultará unicamente do resultado de proba tipo test (100%). Para superar a materia será preciso obter un 65% de preguntas acertadas , tras aplicar a fórmula de corrección.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Añó Sanz, V., Organización de eventos deportivos y competiciones deportivas, Universidad de Valencia, 2011, Valencia
- Blanco,E.;Burriel,J.C.;Camps,A.;J.L.; Landaberea,J.A.;Montes,V., Manual de la Organización Institucional del Deporte, Paidotribo, 1999, Barcelona
- Desbordes, M & Falgoux, J., Gestión y organización de un evento deportivo, Inde, 2006, Barcelona
- Llopis-Goig, R., Participación Deportiva en Europa. Políticas, culturas y prácticas, UOC, 2016, Barcelona
- Celma, J., ABC del Gestor Deportivo, INDE, 2004, Barcelona
- Millán Garrido, A, Legislación Deportiva, Reus, 2016, Barcelona
- Llopis-Goig,R., Megaeventos deportivos. Perspectivas científicas y estudio de casos, UOC, 2012, Barcelona
- www.csd.gob.es, Consejo Superior de Deportes,
- <http://deporte.xunta.gal/>, Deporte Galego. Xunta de Galicia,
- <http://www.munideporte.com>, Portal del Deporte Municipal en España,

Bibliografía Complementaria

- www.iusport.com, Portal Jurídico del Deporte,
- <https://www.fagde.org>, Federación de Asociaciones de Gestores del Deporte de España,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

- Actividades físicas de lecer/P02G050V01905
- Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702

Outros comentarios

Para un mellor aproveitamento recoméndase ler previamente os textos correspondentes aos temas a tratar na aula, así como ampliar a información acudindo á biblioteca e consultando outras fontes, (bases de datos, artigos científicos, actas de congresos, manuais, etc.).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Actividade física e deporte adaptado**

Materia	Actividade física e deporte adaptado			
Código	P02G050V01601			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ayan Perez, Carlos Luis Vila Suarez, Maria Elena			
Profesorado	Ayan Perez, Carlos Luis Sánchez Lastra, Miguel Adriano Vila Suarez, Maria Elena			
Correo-e	cayan@uvigo.es evila@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	• saber
CG6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber facer
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber facer
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber facer
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber facer
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	• saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG2 CG4 CG20
Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e do deporte.	CG4 CG10
Manexo de la información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	CG14
Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.	CG3
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos *perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación adulta, maiores e discapacitados.	CG10 CG26 CE9

Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde.	CG20
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde.	CG18
Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados.	CG23
Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica de actividade física e deporte adaptado sobre a estrutura e función do corpo humano.	CG5
Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica de actividade física e deporte adaptado sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	CG6
Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte adaptado	CG2 CG3 CG5 CG15 CG18 CE9
Adaptación ás novas situacións, á resolución de problemas e o aprendizaxe autónomo.	CG26
Capacidade para deseñar, desenrolar e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e o deporte adaptado con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	CG15

Contidos

Tema	
1. MARCO HISTÓRICO CONTEXTUAL DA AFA	1.1 AFA Evolución Histórica e Contextualización 1.2 A Discapacidade, Orixe, Evolución e Situación Actual
2. CONCEPTUALIZACIÓN DA AFA	2.1 A lexislación educativa e o alumno con discapacidade. 2.2. EFA e ACNEE: Posibilidades e aplicacións na Educación Física e no tempo libre.
3. AFA E PERSOAS CON DIVERSIDADE FUNCIONAL	3.1. AFA e Rehabilitación Cardiovascular. 3.2. AFA e Trastornos del Sistema Respiratorio. 3.3. AFA e Cancro. 3.4. AFA e Alteracións Metabólicas. 3.5. AFA e Trastornos do Sistema Nervioso. 3.6. AFA e Patoloxías Neuromusculares. 3.7. AFA e Patoloxías Autoinmunes. 3.8. AFA como medio de Inclusión Social.
4. O DEPORTE ADAPTADO	4.1. O Deporte Adaptado: Orixen, Evolución e Situación Actual 4.2. Aspectos técnicos, tácticos e regulamentarios do deporte adaptado

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Resolución de problemas	0	7.5	7.5
Resolución de problemas de forma autónoma	0	7.5	7.5
Traballo tutelado	29	43.5	72.5
Exame de preguntas obxectivas	1	1.5	2.5
Traballo	1	2.75	3.75

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Resolución de problemas	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento dos traballos propostos.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma
Traballo tutelado	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Sesións desenroladas no aula e no pavillón deportivo na que se porán en práctica os contidos relacionados co deporte adaptado.

Lección maxistral	Sesións teóricas desenroladas no aula co apoio das novas tecnoloxías.
Resolución de problemas	Actividades de petición voluntaria a desenrolar no despacho 230 en horario de tutoría adicadas a supervisar o traballo a realizar nas sesión prácticas.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Examen de opción múltiple con resposta única.	70	CG3 CG4 CG5 CG6 CG10 CG15 CG18 CG20 CE9
Traballo	Traballo práctico sobre os contidos teóricos da materia, propostos polo profesor. Deberá ser exposto durante as prácticas de laboratorio	30	CG2 CG5 CG14 CG15 CG18 CG20 CG23 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario obter unha cualificación positiva en ambas as probas de avaliación (proba tipo test e traballo).

No tipo test, haberá que obter polo menos 3.5 ptos de 7 posibles, e no traballo, deberase alcanzar polo menos 1.5 ptos de 3 posibles.

A nota final da materia obterase mediante a suma aritmética das puntuacións alcanzadas en ambas as partes, sempre e cando se cumpran os criterios de cualificación anteriormente expostos.

Aqueles alumnos/as que non asistisen polo menos ao 80% das sesións prácticas da materia, deberán realizar un exame práctico sobre os aspectos técnicos, tácticos e regulamentarios descritos no Tema 4 e obter unha cualificación de "Apto" no mesmo, para poder superar a parte práctica da materia.

Todas aquelas probas que non fosen superadas na primeira convocatoria, deberán repetirse na segunda convocatoria. A cualificación obtida nas probas superadas realizadas durante a primeira convocatoria manterase de modo único e exclusivo na segunda convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cañizares, J., y Carbonero, C., Discapacidad y Actividad Física Escolar, Primera, Wanceulen, 2017, Sevilla

Izquierdo, M., Ibañez, J., Antón, M., Cebollero, P., Cadore, E., et al., Ejercicio físico es salud: prevención y tratamiento de enfermedades mediante la prescripción de ejercicio, Primera, Exercycle S.L. BH Group, 2013, Navarra

Pedersen, B., y Saltin, B., Exercise as medicine □ evidence for prescribing exercise as therapy in 26 different chronic diseases, 2015, Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sport

Sanz, D., y Reina, R., Actividad Física y Deportes Adaptados para Personas con Discapacidad, Primera, Paidotribo, 2015, Barcelona

Sirmard, C., Caron, F., y Skrotzky, K., Actividad Física Adaptada, Primera, Inde, 2003, Barcelona

Bibliografía Complementaria

Ayán, C., Esclerosis Múltiple y Ejercicio Físico, Primera, Wanceulen, 2004, Sevilla

Ayán, C., Fibromialgia: Diagnóstico y Estrategias para su Rehabilitación, Primera, Paidotribo, 2010, Madrid

Bassedas, E., Alumnado con Discapacidad Intelectual y Retraso del Desarrollo, Primera, Graó, 2010, Madrid

Bernal, J., El profesor de Educación Física y el Alumno Sordo, Primera, Wanceulen, 2001, Sevilla

Campagnolle, S., La Silla de Ruedas y la Actividad Física, Primera, Paidotribo, 1998, Barcelona

Climent, J., Historia de la Rehabilitación Médica, Primera, Edika Med, 2001, Barcelona

Escribá, A., Síndrome de Down: Propuestas de Intervención, Primera, Gymnos, 2002, Madrid

FEDC, Deportes para Personas Ciegas y Deficientes Visuales, Primera, Federación Española de Deportes para Ciegos, 2002, Madrid

Font, M., Baloncesto en Silla de Ruedas: manual para el entrenador, Primera, Consejo Superior de Deportes, 2004, Madrid

Garel, J., Educación Física y Discapacidades Motrices, Primera, Inde, 2007, Madrid

Garrison, S., Manual de Medicina Física y Rehabilitación, Primera, McGraw Hill, 2003, Madrid

Gutiérrez, A., La Iniciación Deportiva para Personas con Ceguera y Deficiencia Visual, Primera, Aljibe, 2011, Málaga

Hardman, A., y Stensel, D., Physical Activity and Health, Primera, Routledge, 2003, Londres

Ríos, M., Blanco, A., Bonany, T., y Carol, N., El Juego y los Alumnos con Discapacidad., Primera, Paidotribo, 2004, Barcelona

Sanz, D., El Tenis en Silla de Ruedas, Primera, Paidotribo, 2003, Barcelona

Torralba, M., Atletismo Adaptado: para personas ciegas y deficientes visuales, Primera, Paidotribo, 2003, Barcelona

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Xerontoloxía e actividade física/P02G050V01902

Outros comentarios

Desaconséllase matricularse nesta materia sen teres superado os dous primeiros cursos da titulación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Actividade física e deporte recreativo**

Materia	Actividade física e deporte recreativo			
Código	P02G050V01602			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Gutierrez Santiago, Alfonso Prieto Lage, Iván			
Profesorado	Gutierrez Santiago, Alfonso Prieto Lage, Iván			
Correo-e	ivanprieto@uvigo.es ags@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber
CG17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.	• saber
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber
CE28	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, nas actividades físico-deportivas recreativas	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físicodeportivas recreativas.	CG17 CG21
Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico- deportiva recreativa.	CG23
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica das actividades físico-deportivas recreativas para toda a poboación.	CG16
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, nas actividades físico-deportivas recreativas.	CG13 CG16 CG23 CG24
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa.	CG10 CG23 CG25
Coñecemento e comprensión dos fundamentos das actividades físicas e deportes recreativos.	CG7 CG10

Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das actividades físicas e deportes recreativos.	CG12
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG25
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, nas actividades físico-deportivas recreativas	CE28

Contidos

Tema	
Fundamentos teóricos do lecer, o tempo libre e a recreación.	Fundamentos teóricos do lecer, o tempo libre e a recreación.
Fundamentos técnico-tácticos e didácticos das actividades físico-recreativas.	Frisbee Badminton Tenis de mesa Floorball Intercrosse Mazaball Ballnetto Kinball Outras actividades físicas e deportes recreativos
Organización e planificación de actividades de lecer e tempo libre.	Organización e planificación de actividades de lecer e tempo libre.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	16	24	40
Resolución de problemas	6	12	18
Estudo de casos	4	8	12
Prácticas de laboratorio	26	52	78
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición teórica dos contidos por parte do profesor.
Resolución de problemas	Actividades prácticas nas que os alumnos encontran solucións a problemas diversos e reais.
Estudo de casos	Exposición e análise de casos concretos e de interese.
Prácticas de laboratorio	Práctica, experiencia e experimentación de situacións de aplicación.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Sesión magistral
Resolución de problemas	Resolución de problemas e/ou exercicios
Estudo de casos	Estudo de casos/análises de situacións
Prácticas de laboratorio	Prácticas de laboratorio

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	Asistencia e implicación do/da alumno/a.	30	CG10 CG13 CG16 CG21 CG25 CE28

Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame teórico. Tipo test e/ou resposta curta.	70	CG7 CG10 CG12 CG13 CG16 CG21 CG23 CG24 CG25 CG26 CE28
---	--	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo establece a guía docente).

a) Na convocatoria do segundo cuadrimestre (maio-xuño) o exame terá unha valoración do 70% e a participación activa nas sesións prácticas un 30% (deberán asistir como mínimo ao 80% das sesións prácticas). O alumnado que non cumpra o 80% de asistencia práctica, deberán realizar un exame práctico e/ou se incluírá unha ou varias preguntas extras de desenvolvemento no exame de preguntas curtas. É indispensable superar o exame teórico e o práctico (se fose o caso) cunha cualificación mínima de 5 puntos para aprobar a materia.

b) De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo. Nesta convocatoria (xuño-xullo) e na de fin de carreira (setembro) o exame teórico terá unha valoración do 70% e o práctico un 30% (se ten superada a parte práctica na convocatoria anterior no será preciso facer este exame). O examen práctico consistirá en preguntas extras de desenvolvemento no exame de preguntas curtas.

c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Camerino Foguet, Oleguer, Deporte recreativo, 2ª, 2000

Ortí Ferreres, Joan, La animación deportiva, el juego y los deportes alternativos, 1ª, 2004

Camerino e Castañer, 1001 ejercicios y juegos de recreación, 1º, 2003

Jardi e Rius, 1000 ejercicios y juegos con material alternativo, 1º, 1990

varios, Recursos de la web referentes a las distintas actividades recreativas,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Actividades físicas de lecer/P02G050V01905

DATOS IDENTIFICATIVOS**Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II**

Materia	Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II			
Código	P02G050V01603			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Rey Cao, Ana Isabel Vicente Vila, Pedro			
Profesorado	Rey Cao, Ana Isabel Vicente Vila, Pedro			
Correo-e	anacao@uvigo.es pvicente@uvigo.es			
Web	http://www.portaleducacionfisica.es			
Descrición xeral	Materia que aborda a planificación, programación execución, posta en práctica e avaliación de procesos de ensino - aprendizaxe no eido das actividades físicas e deportivas			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber • saber facer
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber facer
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer • Saber estar / ser
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas	• saber • saber facer
CE6	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Conceptualización e identificación do obxecto de estudo da Didáctica dos procesos de ensino aprendizaxe na Actividade Física e do Deporte.	CG1 CG2 CG15
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da Didáctica dos procesos de ensino aprendizaxe na Actividade Física e do Deporte.	CG2 CG13 CG15
Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG11 CG13

Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e o Deporte.	CG12 CG26
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13 CG25 CG26
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e *contextuales das persoas.	CG11 CG15 CG16 CG20
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e deporte entre a poboación escolar.	CG13 CG25
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	CG18 CE4
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas.	CG13 CG20
Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar.	CG15 CG16 CG25 CG26
Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte.	CE6
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG13 CG25 CG26
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26

Contidos

Tema

Bloque 1. Planificación dos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte.	☐ Evolución e conceptos de planificación e programación. Fases do proceso programador: análise previa, elaboración, execución e avaliación ☐ O proceso de ensino-aprendizaxe no marco dunha planificación. ☐ Os procesos didácticos na planificación do ensino deportivo no marco formativo do deporte escolar ou do club de base.
Bloque 2. Niveis de concreción e unidades de programación na planificación a medio e longo prazo.	☐ Lexislación educativa na educación física. Análise e aplicación. ☐ Os niveis de concreción curricular e os seus elementos constituíntes. ☐ A programación. Finalidades, tipos e deseño.
Bloque 3. Avaliación e control nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte.	☐ A avaliación: conceptos e definicións. ☐ Clases de avaliación. ☐ Instrumentos de avaliación. ☐ Referentes legislativos para a avaliación curricular en educación física.
Bloque 4. A dimensión investigadora do profesorado. A indagación reflexiva, base da formación do profesorado.	☐ O profesorado de educación física como investigador. ☐ A investigación-acción. ☐ Ferramentas para a investigación educativa.
Bloque 5. Recursos e materiais didácticos na actividade física e o deporte. Análise e *rentabilización educativa.	☐ Recursos didácticos para o ensino da educación física e o deporte. ☐ Materiais didácticos para o ensino da educación física e o deporte. ☐ Contorna educativa e organización do espazo deportivo educativo. ☐ Contorna educativa e adaptación á diversidade.
Bloque 6. Educación en valores e a súa didáctica nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte.	☐ Os valores e principios éticos na educación física e o deporte. ☐ Educación para o consumo. ☐ Educación física sustentábel. ☐ Educación física desde a perspectiva intercultural. ☐ Educación física e saúde. ☐ A perspectiva de xénero a través da actividade física e do deporte

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	0	20	20
Presentación	2	7.5	9.5
Seminario	0	5	5
Saídas de estudo	6.5	0	6.5
Aprendizaxe-servizo	4	8	12
Lección maxistral	26	26	52
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Práctica de laboratorio	3	20	23
Traballo	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Realizaranse diversas prácticas vinculadas aos contidos e competencias do proceso de planificación didáctica do ensino da educación física e do deporte.
Presentación	O alumnado presenciara e realizará dunha forma activa presentacións e/ou exposicións relacionadas cos contidos da materia e defensa dos mesmos en pequeno e gran grupo.
Seminario	A titoría en grupo será unha condición fundamental para o entendemento e correcta orientación das presentacións e exposicións, así como para clarificar diversos aspectos do ensino/aprendizaxe dos procesos de planificación didáctica.
Saídas de estudo	Poderanse desenvolver saídas para a observación ou deseño e dirección de sesións de intervención práctica vinculadas aos bloques de contidos do currículo oficial de educación física na educación secundaria obrigatoria en Galiza.
Aprendizaxe-servizo	O alumnado experimentará e deseñará actividades didácticas para a educación medioambiental destinadas ao proxecto ApS "Camiño Verde".
Lección maxistral	A lección maxistral pretende dotar ao alumno das ferramentas conceptuais dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Presentación/exposición individual ou grupal das unidades didácticas os proxectos educativos deseñados e desenvolvidos polo alumnado no proceso de intervención didáctica.
Seminario	Tutela e asesoramento sobre o deseño e elaboración das unidades didácticas, proxectos educativos ou programación didáctica a entregar. Nestas titorías oriéntase ó alumnado sobre o proceso de elaboración dos devanditos documentos. En ningún caso estas titorías son parte do proceso de avaliación destes documentos.
Saídas de estudo	Establécese a posibilidade de observación, ou deseño e dirección de procesos de intervención didáctica noutros espazos diferentes a propia Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Exposición pública e presentación por escrito dunha Unidade Didáctica ou Proxecto Educativo vencellado ás sesións prácticas aleatorias deseñadas e dirixidas seguindo os principios da didáctica.	20	CG1 CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG20 CG25 CG26
Aprendizaxe-servizo	Deseño e programación de tarefas didácticas vencelladas coa educación medioambiental e a corporeidade susceptíbeis de ser realizadas por diferentes colectivos (proxecto Camiño Verde). Asistencia aos seminarios específicos.	5	CG13 CG15 CG16 CG18 CG20 CG26

Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita tipo test sobre os contidos teóricos da materia	35	CG1 CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG20 CG25 CG26
Práctica de laboratorio	Seguimento do desenvolvemento da dirección e deseño das sesións prácticas e a implicación do alumnado nas prácticas, a participación na discusión das tarefas e os tópicos propostos en clase B e C.	10	CG2
Traballo	Presentación escrita dunha programación anual de educación física ou dunha planificación didáctica	30	CG1 CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG20 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Será necesario aprobar todas as ferramentas de avaliación para supera-la materia. Manteranse os mesmos criterios para aprobar nas sucesivas convocatorias. Calquera alumno ou alumna matriculado na materia ten a obriga do cumprimento destes requisitos para a obtención dunha cualificación positiva na mesma. Non existe ningunha posibilidade de manter partes da materia aprobadas procedentes de anteriores cursos académicos.

As datas de exame poden ser consultadas na xeb da facultade www.fcced.uvigo.es

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Annicchiarico Ramos, Rubén, Manual de Didáctica de la Educación Física, 1ª, Annichiarico R.J., 2005, A Coruña

Blández, J., Programación de unidades didácticas según ambientes de aprendizaje., INDE, 2000, Barcelona

Contreras, O., Didáctica de la E.F., INDE, 1998, Barcelona

Fernández, J., Ruiz, M., Fuster, M., Los materiales didácticos de Educación Física, Wanceulen, 1997, Sevilla

Galera, A., Manual de Didáctica de la E.F., Paidós, 2001, Barcelona

Rey-Cao, A. e González-Palomares, A., El género en los ojos. Lectura crítica de fotografías en educación física, Tándem. Didáctica de la Educación Física, 60, 2018, Barcelona

Sánchez Bañuelos, F., Didáctica de la E.F., Prentice Hall, 2002, Madrid

Zagalaz, M., Corrientes y tendencias en la E.F., INDE, 2001, Barcelona

Bibliografía Complementaria

SCOPUS,

Senners, P., La Lección de Educación Física., INDE, 2001, Barcelona

SPORTDISCUS,

Torres, J., El currículum oculto, Morata, 1996, Madrid

Vázquez, B., Baes educativas de la Actividad Física y el Deporte, Síntesis, 2001, Madrid

Zagalaz, M., Los enfoques curriculares en la enseñanza de la Educación Física., Prentice Hall, 2002, Madrid

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Pedagogía da educación física e o deporte/P02G050V01103

Educación: Epistemoloxía das ciencias da actividade física, o deporte e a educación física/P02G050V01301

DATOS IDENTIFICATIVOS**Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II**

Materia	Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II			
Código	P02G050V01604			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Ramírez Farto, Emerson			
Profesorado	Ramírez Farto, Emerson			
Correo-e	emerson@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	• saber • saber facer
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber • saber facer
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer
CE7	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis	• saber • saber facer
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo	• saber
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	• saber
CE10	Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo	• saber
CE11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo	• saber
CE18	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

- Conocer el obxeto de estudio CG1
- Ser capaz de analizar a estrutura técnica, táctica e condicional das disciplinas deportivas CG2
- Ser capaz de deseñar tarefas de adestramento aplicadas á mellora de factores craves do rendemento deportivo. CG5
- Ser capaz de deseñar e organizar programas de adestramento específicos atendendo ás prioridades de rendemento en competición. CG7
- Saber utilizar os medios tecnolóxicos básicos para o desenvolvemento do adestramento e a avaliación do rendemento. CG11
- Saber diagnosticar e controlar o rendemento deportivo, así como utilizar unha metodoloxía científica para o adecuado uso deses datos. CG13
- Saber utilizar os medios tecnolóxicos básicos para o desenvolvemento do adestramento e a avaliación do rendemento. CG14
- Saber diagnosticar e controlar o rendemento deportivo, así como utilizar unha metodoloxía científica para o adecuado uso deses datos. CG26
- Manexar operativamente as medidas de prevención de lesións relacionadas coa actividade física e ser capaz de deseñar programas preventivos específicos para cada deportista e modalidade. CE7
- Comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte. CE8
- Coñecer e comprender os efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano. CE9
- Comprender e coñecer os fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana. CE10
- Coñecemento e comprensión os principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional. CE11
- Adquirir hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional. CE18
- Manexar información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.
- Adaptar a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.

Contidos

Tema	
TEMA 1 Fundamentos, estrutura y métodos de las capacidades coordinativas.	- Entrenamiento deportivo como proceso sistémico. - Capacidades coordinativas generales y especiales
TEMA 2. Fundamentos, estrutura e métodos do adestramento da técnica.	- A análise da técnica deportiva - Análise da táctica deportiva.
TEMA 3. Fundamentos e estrutura do entrenamiento integrado.	- Definición de entrenamiento integrado. - Microestructura como elemento básico da planificación.
TEMA 4. Planificación y organización del entrenamiento deportivo.	- As estruturas temporais na periodización do adestramento. - Modelos de planificación do adestramento. - O deseño do plan de adestramento-competición.
TEMA 5: Medios y métodos de control do adestramento	- Prevención de lesións. - O ciclo da prevención. - Factores e medidas de prevención de lesions.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	8	0	8
Prácticas de laboratorio	18	0	18
Lección maxistral	22	28	50
Traballo	5	40	45
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Presentación	1	24	25
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Seguemento dos traballos dos alumnos en grupos reducidos.
Prácticas de laboratorio	No horario de prácticas de laboratorios desenvolveranse tarefas e exercicios dirixidos polo profesor sobre aspectos presentados nas clases teóricas.
Lección maxistral	Empregarase a exposición por parte do profesor como medio principal de ensino.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Aclararanse as dúbidas no horario de docencia e de no ser suficiente no horario de tutoría
Probas	Descrición
Traballo	Aclararanse as dúbidas no horario de docencia e de no ser suficiente no horario de tutoría

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Realización dun traballo de planificación dunha tempada do deporte elixido. Desenrolo de vida deportiva previa a dita planificación.	30	CG1 CG2 CG5 CG7 CG11 CG13 CG14 CG26 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE18
Prácticas de laboratorio	Participación activa dos alumnos nas prácticas realizadas o longo do curso.	10	CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE18
Exame de preguntas de desenvolvemento	(*Se realizará una prueba teórico-práctica: test, respuesta corta y/o resolución de supuestos prácticos.	50	CG2 CG14 CG26 CE7 CE8 CE9 CE11 CE18
Presentación	(*Exposición por parte del alumnado ante el/la docente y/o un grupo de estudiantes de un tema sobre contenidos de la materia o de los resultados de un trabajo, ejercicio, proyecto... Se puede llevar a cabo de manera individual o en grupo.	10	CG1 CG2 CG11 CG14 CE9 CE11 CE18

Outros comentarios sobre a Avaliación

As notas conquistadas na primeira convocatoria mantendránse para a segunda.

Para superala materia será necesario ter al menos un 40% en cada unha das partes metodolóxicas da avaliación e un 50% del total de las suma das notas

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

De la Rosa, A, F; Ramirez, E.F., Teoría, metodoloxía y planificación del entrenamiento deportivo (del ortodoxo al contemporáneo)., 1, Editorial Wanceulen, 2005, Sevilla

Ramirez, E.F, Bases metodológicas del entrenamiento en natación: Teoría y práctica., 1, Editorial Wanceulen, 2008, Sevilla

Forteza, Armando de la Rosa, Entrenamiento deportivo Alta metodoloxía, 1, Ed. Komekt, 1999, Cuba

García Manso, M, Bases Teóricas del Entrenamiento deportivo, 1, Ed. Gymnos, 1996, Madrid

Bompa, T, Periodização: Teoria e Metodoloxía do Treinamento, 1, Ed. Phorte, 2001, São Paulo

Platonov, V., El entrenamiento deportivo, teoría, metodoloxía, 1, Paidotribo, 1988, Barcelona

□ Siff, M, y Verkhoshansky, I., Super Entrenamiento, 1, Paidotribo, 2000, Barcelona

Platonov, V.N., Teoría General del entrenamiento deportivo olímpico, 1, Paidotribo, 2001, Barcelona

Grosser, M; P. Bruggemann; Zintl, F., Alto Rendimiento deportivo. Planificación y desarrollo, 1, Ed. Mtez. Roca., 1990, Barcelona

Antonio Carlos Gomes, Carga de Treinamento nos Esportes, 1, Sport Training, 2010, Londrina

Abdallah Achour Junior; Antonio Carlos Gomes, ESPORTE: PREPARAÇÃO DE JOVENS ATLETAS, 1, Sport Training, 2014, Londrina

Antonio Carlos Gomes, La Carga de Entrenamiento en el Deporte, 1, Sport Training, 2016, Londrina

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Especialización en deportes colectivos/P02G050V01906

Especialización en deportes individuais/P02G050V01907

Psicología do adestramento deportivo/P02G050V01911

Materias que se recomenda cursar simultáneamente

Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I/P02G050V01104

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II/P02G050V01401

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lecer e turismo deportivo**

Materia	Lecer e turismo deportivo			
Código	P02G050V01701			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Rial Fernández, Ramón Benigno			
Profesorado	Rial Fernández, Ramón Benigno Varela Lorenzo, Raúl			
Correo-e	rrial@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	España está entre os principais destinos turísticos mundiais. Ademais, o sector turístico é un dos recursos económicos máis importantes do país. Aspectos como o desenvolvemento económico e tecnolóxico dos últimos cincuenta anos, a mellora na calidade de vida e esperanza en países desenvolvidos ou o aumento do tempo libre, xerou unha cultura de lecer onde o turismo, xunto coa actividade física e o deporte, xogan un papel fundamental. Dentro do turismo, atopamos hoxe en día unha tendencia xeral á búsqueda de vacacións activas ou un entretemento programado para encher o tempo de lecer. Neste senso, o ámbito da actividade física e o deporte, convertéronse nun marco ideal para cubrir esta demanda. Con esta materia, se pretende dar a coñecer ó alumnado outra posible área profesional dando a coñecer as bases que definen a estrutura e funcionamento do turismo en xeral, e as aportacións que dende a actividade físico-deportiva podemos ofrecer ó mesmo en particular.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber • saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.	• saber • saber facer
CG22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.	• saber • saber facer
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber • saber facer
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersonal e traballo en equipo.	• saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer
CE21	Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado	• saber • saber facer
CE22	Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CG4

Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	CG6
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	CG12
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	CG20
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.	CG21
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.	CG22
Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	CG23
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG25
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26
Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado	CE21
Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional	CE22
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG2

Contidos

Tema	
TEMA 1: Fundamentos teóricos do lecer e o turismo deportivo	<ul style="list-style-type: none"> - Interrelación entre deporte e turismo - Achegas do deporte ao turismo e viceversa - Creatividade na xestión turística-deportiva - Deporte, turismo e medio ambiente
TEMA 2: Actividades de lecer e deporte no sector turístico	<ul style="list-style-type: none"> - Actividades físico-deportivas de baixo impacto económico: turismo rural, actividades en espazos naturais e turismo, actividades de aventura e turismo, actividades de neve e turismo (perfil do turista ou practicante, xestión e organización, impacto ambiental) - Actividades físico-deportivas de alto impacto económico: caza e turismo, golf e turismo, actividades náuticas e turismo, eventos deportivos e turismo (perfil do practicante, xestión e organización, impacto ambiental)
TEMA 3: A organización e dirección de actividades de lecer e deporte no sector turístico: turismo rural, turismo náutico, turismo deportivo, turismo de aventura e turismo en complexos hoteleiros	<ul style="list-style-type: none"> - Ordenación e regulamentación turística: <ul style="list-style-type: none"> .Decretos .Leis .Subvencións - Guía para o desenvolvemento dun proxecto de actividades de lecer e deporte no sector turístico: <ul style="list-style-type: none"> .Iniciación .Planificación .Execución .Seguemento e control .Peche - Xestión de instalacións deportivo-turísticas - Xestión de eventos deportivos - Creación de empresas de servizos deportivos - Creación de departamentos de turismo deportivo nas axencias de viaxe - Etc.
TEMA 4: Animación deportiva no sector turístico	<ul style="list-style-type: none"> - Funcións. - Ferramentas - Condicións de traballo - Ocupacións de traballo - Etc.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	17	4	21
Resolución de problemas	6	23	29
Seminario	0	10	10
Traballo tutelado	2	24	26
Prácticas autónomas a través de TIC	18	34	52
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	1	2
Informe de prácticas	2	1	3
Traballo	7	0	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que vai a realizar o estudante.
Resolución de problemas	O alumnado, en base as premisas plantexadas previamente polo profesor, busca solucións, fai propostas ou resolve exercicios. Estas actividades se desenvolverán no seminario 3 de informática.
Seminario	Consultas que o alumnado mantén co profesor para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	O alumno, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou investigacións, memorias, resúmenes de lecturas, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/dos estudantes que inclúe a búsqueda e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Desenvólvense a través das TIC de xeito autónomo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumno recibirá atención individualizada no horario de titorías establecido a tal fin durante o curso académico. Para a consulta do seu horario de titorías e lugar das mesmas deberá consultarse a web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.
Resolución de problemas	O alumno recibirá atención individualizada no horario de titorías establecido a tal fin durante o curso académico. Para a consulta do seu horario de titorías e lugar das mesmas deberá consultarse a web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.
Prácticas autónomas a través de TIC	O alumno recibirá atención individualizada no horario de titorías establecido a tal fin durante o curso académico. Para a consulta do seu horario de titorías e lugar das mesmas deberá consultarse a web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.
Traballo tutelado	O alumno recibirá atención individualizada no horario de titorías establecido a tal fin durante o curso académico. Para a consulta do seu horario de titorías e lugar das mesmas deberá consultarse a web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	40	CG2 CG4 CG6 CG13 CG20 CG21 CG22 CG23 CG24 CE22
Informe de prácticas	10	CG2 CG4 CG6 CG12 CG20 CG21 CG22 CG23 CG26 CE21

Traballo	Actividade de aplicación dos coñecementos e situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Desenvólvese a través das TIC de maneira autónoma tanto presencialmente como fora da aula. Os alumnos deberán aportar a documentación dos traballos realizados. Os alumnos, en grupos de 4, deberán presentar un traballo final. As pautas e directrices deste traballo serán facilitadas polos profesores da materia. Haberá que chegar a unha puntuación mínima de 5 puntos sobre 10.	50	CG12 CG13 CG20 CG21 CG22 CG23 CG24 CG25 CG26 CE21 CE22
----------	---	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Será necesario asistir polo menos ó 80% das prácticas nas horas de aula (traballos tutelados e prácticas autónomas a través das TIC) como requisito previo para poder superar a materia. Rexistrárase a participación activa nestas sesións prácticas mediante una planilla de control de asistencia.

A calificación final da materia resultará da ponderación dos 3 apartados da avaliación, e será requisito imprescindible para superar a materia ter aprobadas as tres partes (chegar a unha puntuación mínima de 5 puntos sobre un máximo de dez). O alumno que non supere algún dos apartados da avaliación obterá unha calificación final de suspenso; en todo caso a nota das partes que teña superadas se lle gardará na convocatoria seguinte de xullo.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Os alumnos que non cumpran o requisito de asistir polo menos ó 80% de asistencia as prácticas de aula deberán presentar os traballos tutelados e o proxecto final da materia de xeito individual na convocatoria de xullo, así como facer o exámen teórico tipo test

Recoméndase a asistencia as clases teóricas.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Jiménez Martín, Pedro J., Deporte y turismo, Síntesis, 2011, Madrid

VV.AA., 50 años de turismo español, Centro de estudios Ramón Areces, 1999,

Bibliografía Complementaria

Rebollo, S. y Latiesa, M., Salidas profesionales en el campo del turismo deportivo, Instituto Andaluz del Deporte, 2002,

Del Alcázar Martínez, B., Los canales de distribución en el sector turístico, Esic, 2002,

Rebollo, S., Curso sobre deporte, turismo y medio ambiente, Instituto Andaluz del Deporte, 2002,

Soria, M.A. Y cañellas, A., La animación deportiva, Inde, 1991,

VV.AA., Enciclopedia del turismo, Síntesis, 2002,

Puertas, X. y Font, S., Juegos y actividades deportivas para la animación turística, Síntesis, 2002,

Reguero, M., Ecoturismo, Bosch, 1994,

VV.AA., Deporte y naturaleza, Talasa, 2001,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702

Mercadotecnia e dirección de empresas deportivas/P02G050V01909

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Actividades físicas de lecer/P02G050V01905

Actividades físicas e de aventura no medio natural/P02G050V01801

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102

Xogo motor/P02G050V01105

Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G050V01303

Fundamentos dos deportes colectivos II/P02G050V01403

Fundamentos dos deportes individuais/P02G050V01304

Actividade física e deporte adaptado/P02G050V01601

Actividade física e deporte recreativo/P02G050V01602

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501
Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604
Valoración e prescrición do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión e organización dos sistemas deportivos II**

Materia	Xestión e organización dos sistemas deportivos II			
Código	P02G050V01702			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lago Filgueira, José Ángel			
Profesorado	Lago Filgueira, José Ángel			
Correo-e	jal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer • Saber estar / ser
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer • Saber estar / ser
CG22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer • Saber estar / ser
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer • Saber estar / ser
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	<ul style="list-style-type: none"> • saber facer • Saber estar / ser
CE26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa	<ul style="list-style-type: none"> • saber • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CG2 CG4 CG12 CG14 CG21 CG22 CG24 CG25

2. Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG14 CG21 CG22 CG25
3.- Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte	CG12 CG13 CG14 CG26 CE26

Contidos

Tema	
1. Planificación e organización no deporte	Políticas deportivas, financiamento, contratación, normativa, lexislación, planificación, xestión, programación, RR.HH, subvencións, convenios.
2. Planificación dos espazos deportivos	Contextualización, familiarización cos conceptos fundamentais e a súa planificación.
3. Os espazos e equipamentos deportivos	Concepto e tipos, normativa aplicable, censos, pavimentos, mantemento.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Traballo tutelado	10	0	10
Resolución de problemas de forma autónoma	26	39	65
Exame de preguntas obxectivas	0.3	0	0.3
Exame de preguntas de desenvolvemento	1.5	7.5	9
Informe de prácticas	9.5	0	9.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante, as cales serán contrastadas na aula co conxunto dos alumnos ou soamente polo profesor.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Enténdese por atención personalizada o tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado. Nestas actividades o/a docente ten como función orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumnado.
Traballo tutelado	Enténdese por atención personalizada o tempo reservado por cada docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado. Nestas actividades o/a docente ten como función orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumnado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas de forma autónoma	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	25	CG2 CG4 CG12 CG13 CG14 CG21 CG22 CG24 CG25 CG26

Traballo tutelado	Probas de resolución que expón o profesor para a aprendizaxe de contidos.	10	CG12 CG13 CG14 CG21 CG22 CG24 CG25 CG26 CE26
Exame de preguntas obxectivas	Proba para avaliación das competencias adquiridas que constará preguntas pechadas na que os alumnos seleccionan unha única resposta verdadeira de entre varias opcións.	15	CG12 CG13 CG14 CG21 CG22 CG24 CG25 CG26
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40	CG12 CG13 CG14 CG21 CG22 CG24 CG25 CG26 CE26
Informe de prácticas	Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos. Deseño de construcións que elabora o alumno sobre cuestións expostas na aula.	10	CG2 CG4 CG14 CG21 CG22 CG24 CG25 CG26 CE26

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da materia resultará da ponderación do tres probas de avaliación, (test, Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma e probas de resposta longa, de desenvolvemento). Será requisito imprescindible para aprobar a materia ter superadas as tres partes. O alumno/a que non realice algunha das tres probas de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. En xullo e no resto das convocatorias extraordinarias avaliarase mediante un exame tipo test (60%) e probas de desenvolvemento e prácticas de contidos teóricos (60%), ou test sobre o (100%).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mestre,J.; García,E., La gestión del deporte municipal, Primera edición, INDE, 1997, Barcelona

Mestre,J., La planificación deportiva. Teoría y Práctica, Segunda edición, INDE, 1997, Barcelona

Mestre,J.; Brotons,J., La gestión deportiva: clubes y federaciones, Primera edición, INDE, 2002, Barcelona

www.csd.mec.es, Portal del Consejo Superior de Deportes (CSD),

Paris,F., La planificación estratégica en las organizaciones deportivas, Primera edición, Paidotribo, 1998, Barcelona

Paramio, J.L. y otros, Manual de Equipamientos e instalaciones deportivas, Primera edición, Síntesis, 2010, Madrid

Bibliografía Complementaria

<http://www.rbi.es/info-profesional/publicaciones-construccion/instalaciones-deportivas-xxi/>, Instalaciones Deportivas XXII, Editor Iñaki Lasa,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Xestión e organización dos sistemas deportivos I/P02G050V01504

DATOS IDENTIFICATIVOS**Actividades físicas e de aventura no medio natural**

Materia	Actividades físicas e de aventura no medio natural			
Código	P02G050V01801			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter OB	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Prieto Lage, Iván Alonso Fernández, Diego			
Profesorado	Alonso Fernández, Diego Gutierrez Santiago, Alfonso Prieto Lage, Iván			
Correo-e	diego_alonso@uvigo.es ivanprieto@uvigo.es			
Web	http://http://fcced.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.	• saber
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber • saber facer
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	
CE22	Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional	• saber
CE25	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físico-deportivas recreativas	• saber • saber facer
CE26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa	• saber • saber facer
CE29	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O alumnado será capaz de coñecer e comprender os factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CG18
O alumnado será capaz de coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional das actividades no medio natural	CG13 CE22
O alumnado será capaz identificar e valorar os riscos que poidan derivarse do uso dos equipamentos e instalacións deportivas das actividades no medio natural	CE25 CE26
O alumnado será capaz de coñecer e comprender os fundamentos das actividades na natureza	CG26 CE1
O alumnado será capaz de identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas na contorna natural	CE26 CE29

O alumnado será capaz de deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas	CG15 CE25
O alumnado será capaz de seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade no medio natural	CG9 CE26 CE29
O alumnado será capaz de actuar dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24
O alumnado será capaz de mostrar habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo	CG25
O alumnado será capaz de adaptarse as novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma	CG26

Contidos

Tema	
1. Fundamentos teóricos das actividades físicas no medio natural: orientación e bases cartográficas, planificación de itinerarios, seguridade, e outros fundamentos teóricos relacionados.	1.1. Fundamentos teóricos 1.1.1. Concepto de Actividades Físicas no medio Natural 1.1.2. Xeneralidades 1.1.2.1. Que son as AFMN 1.1.2.2. Organización e regulación das AFMN

2. Actividades físico deportivas no medio natural: actividades de permanencia, sendeirismo, deporte de orientación, escalada e outros deportes de aventura.
- 2.1. Sendeirismo e montañismo
 - 2.1.1. Montañismo e trekking: concepto e lugar na evolución dos deportes de montaña
 - 2.1.2. Medio ambiente de montaña
 - 2.1.3. Metereoloxía
 - 2.1.4. Formación técnica
 - 2.1.5. Preparación e desenvolvemento dunha actividade
 - 2.1.6. Orientación e cartografía
 - 2.1.7. Técnicas de acampada e vivac
 - 2.1.8. Seguridade
 - 2.1.9. Desenvolvemento profesional
 - 2.2. Orientación
 - 2.2.1. Introducción á orientación: xeneralidades
 - 2.2.2. Representación gráfica e interpretación de debuxos ou esquemas
 - 2.2.3. Cartografía. Introducción á interpretación de mapas elaborados (topográficos e/ou de orientación).
 - 2.2.4. Utilización do compás
 - 2.2.5. Orientación.
 - 2.2.6. Aplicación no ámbito educativo
 - 2.2.7. Organización de actividades de orientación e seguridade.
 - 2.3. Técnicas de aire libre
 - 2.3.1. Actividades Físicas no Medio Natural. Xeneralidades
 - 2.3.2. Ámbitos de aplicación das Actividades ao aire libre
 - 2.3.3. Aplicación ao ámbito escolar
 - 2.3.4. AFMN. Contorna profesional
 - 2.3.5. Organización de actividades e seguridade
 - 2.4. Escalada e técnicas con cordas
 - 2.4.1. Introducción á escalada: xeneralidades (tipos)
 - 2.4.2. Aspectos técnicos da escalada
 - 2.4.3. Cabuxería.
 - 2.4.4. Seguridade: normas básicas
 - 2.4.5. Aplicación no ámbito escolar
 - 2.5. Organización de actividades
 - 2.5.1. Organización dun proxecto de actividades no medio natural
 - 2.5.2. Organización dunha ruta de sendeirismo. Seguridade
 - 2.5.3. Organización de AFAMN na educación non formal
 - 2.5.4. Organización de AFAMN na educación formal
 - 2.6. Bicicleta de montaña
 - 2.6.1. A bicicleta e o ciclismo
 - 2.6.2. Conducir e circular en bicicleta. Normas de seguridade
 - 2.6.3. Axuste e mantemento da bicicleta
 - 2.6.4. Mecánica da bicicleta
 - 2.6.5. Rutas en bicicleta de montaña. Seguridade
 - 2.6.6. Actividades recreativas en bicicleta de montaña. Organización e seguridade
 - 2.7. Outras actividades de aventura no medio natural
 - 2.7.1. Introducción ao tiro con arco
 - 2.7.2. Introducción ao surf
 - 2.7.3. Seguridade: normas básicas

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	25	50	75
Traballo tutelado	4	2	6
Resolución de problemas de forma autónoma	4	4	8
Seminario	1	2	3
Estudo de casos	4	4	8
Aprendizaxe-servizo	4	2	6
Lección maxistral	10	10	20
Exame de preguntas obxectivas	1	8	9
Traballo	1	9	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	O carácter da materia fai necesario que o alumno/a asista, polo menos, ao 80% das prácticas de laboratorio para poder puntuar as mesmas.
Traballo tutelado	Registro e análise dunha ruta por Galicia. Exportación das rutas a wikiloc, análise MIDE e valoración dos requerimentos energéticos e condicionais. Elaboración dun informe da ruta
Resolución de problemas de forma autónoma	Realización e análise de rutas polo Campus de Pontevedra seguindo un calendario continuo. Elaboración dun informe físico-condicional da ruta.
Seminario	Asistencia e participación activa nos dous seminarios da materia.
Estudo de casos	Resolución de estudos de caso na aula/laboratorio baixo a dirección do profesor
Aprendizaxe-servizo	Densenrolar actividades de concienciación mediambiental e modificación da realidade no contexto próximo.
Lección maxistral	O carácter da materia fai necesario combinar varios tipos de metodoloxías, dependendo da natureza dos obxectivos a alcanzar e os contidos a tratar. Avogarase por unha metodoloxía activa, alternando exposicións maxistras e traballo en pequeno grupo nas sesións teóricas e vivencia das diferentes propostas de tarefas (do profesor e dos propios alumnos) nas sesións practicas. Ademais, o alumno disporá dun soporte virtual de apoio á docencia, a través da plataforma TEMA (http://www.uvigo.es/faitic), co que poderá realizar un seguimento parcialmente on-line da materia. - Organización da docencia: As sesións de carácter teórico e práctico desenvolveranse en horario e localización fixadas polo centro.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Resolución de dúbidas individuais na aula de clase.
Prácticas de laboratorio	Resolución de dúbidas individuais ou en pequenos grupos nas instalacións e na contorna da Facultade
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas individuais ou en pequenos grupos na aula de clase ou en titorías.
Resolución de problemas de forma autónoma	Resolución de dúbidas individuais no propio medio natural onde se fagan ditas prácticas.
Seminario	Resolución de dúbidas individuais na sala de informática.
Estudo de casos	Resolución de dúbidas individuais ou en pequenos grupos na aula de clase ou en titorías.
Aprendizaxe-servizo	Resolución de dúbidas individuais ou en pequenos grupos na aula de clase ou en titorías.
Probas	
	Descrición
Traballo	Resolución de dúbidas individuais ou en pequenos grupos na aula de clase ou en titorías.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	É necesario asistir, polo menos, ao 80% das prácticas para poder puntuar esta parte da avaliación. Como son 12 prácticas haberá que asistir a un mínimo de 10.	15	CG9 CG13 CG15 CG24 CG25 CG26 CE1 CE22 CE25 CE26 CE29

Seminario	Asistencia e participación activa.	5	CG9 CG15 CG25 CG26 CE1
Aprendizaxe-servizo	Rexistros e análise por parellas dunha ruta por Galicia. Exportación das rutas a wikiloc, análise MIDE e valoración de requerimentos enerxéticos e condicionais. Elaboración dun informe da ruta. Realización e análise de rutas polo Campus de Pontevedra seguindo un calendario continuo.	30	CG15 CG24 CG25 CG26 CE1 CE25
Exame de preguntas obxectivas	Hai que ter superado o exame teórico para aprobar a materia.	50	CG9 CG13 CG15 CG24 CG25 CG26 CE1 CE22 CE25 CE26 CE29

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo establece a guía docente).

a) Na convocatoria do segundo semestre (maio) o exame terá unha valoración do 50%, a metodoloxía "aprendizaxe-servizo" un 30%, os seminarios un 5% e a participación activa nas sesións prácticas un 15% (deberán asistir como mínimo ao 80% das sesións prácticas). Os alumnos que non cumpran o 80% de asistencia práctica, deberán realizar un exame práctico e/ou se incluírá unha pregunta/s extras de desenvolvemento no exame tipo test. É indispensable superar o exame teórico, o práctico (se fora o caso) e o traballo da materia cunha cualificación mínima de 5 puntos en cada un para aprobar a materia.

b) De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo. Nesta convocatoria (xuño-xullo) e na de fin de carreira (setembro) o exame terá unha valoración do 65% e a metodoloxía "aprendizaxe-servizo" un 35%. Gardaranse as notas do exame e traballo da convocatoria de maio se fose o caso.

c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: <http://fced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BERNAL RUIZ, J., Organización de campamentos en la escuela, Wanceulen, 2002, Sevilla

COLORADO, J, Montañismo y Trekking. Manual completo, Manuales Desnivel, 2010, Madrid

EEAM, Escuela Española de alta montaña. Certificado de iniciación al montañismo, Barrabés editorial, 2001, Huesca

Granero Gallegos, A., Baena Extremera, A., Actividades físicas en el medio natural: Teoría y práctica para la Educación Física, Wanceulen, 2010, Sevilla

MILSON, F., El libro de la bicicleta de montaña: mantenimiento y reparación, OMEGA, 2009, Barcelona

MURCIA, M., Prevención, seguridad y autorescate, Desnivel editorial, 2001, Madrid

SANTOS PASTOR, M. L., Las actividades en el medio natural en la educación física escolar, Wanceulen, 2002, Sevilla

VARIOS, Señalización de Senderos, FEDME, 2009,

VIGO, M., Manual para dirigentes de campamentos organizados, Stadium, 2005, Buenos Aires

Bibliografía Complementaria

Rojas Pedregosa, P., La bicicleta y su desarrollo práctico en Educación Secundaria, Wanceulen, 2016, Sevilla

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Actividades de fitness**

Materia	Actividades de fitness			
Código	P02G050V01901			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Alonso Fernández, Diego			
Profesorado	Alonso Fernández, Diego			
Correo-e	diego_alonso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	(*)La asignatura pretende ofrecer al alumno/a una visión general de una de las principales opciones profesionales de la titulación: las actividades de fitness.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber • saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	• saber • saber facer
CE24	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade físico-deportiva recreativa, con atención ás características individuais e contextuais das persoas	• saber • saber facer
CE26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa	• saber • saber facer
CE28	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, nas actividades físico-deportivas recreativas	• saber • saber facer
CE29	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Os estudantes serán capaces de coñecer e comprender fundamentos das actividades de fitness.	CG2 CG5 CG12 CG13 CG24
Os estudantes serán capaces de deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de E-A relativos as actividades de fitness, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	CG5 CG25 CE9 CE24 CE26 CE28 CE29
Os estudantes serán capaces de comprender a literatura científica do ámbito das actividades de fitness.	CG2 CG5

Os estudantes serán capaces de promover a formación de hábitos perdurables e autónomos de practica de actividade de fitness.	CG13 CG24 CG25 CE9 CE28 CE29
Os estudantes serán capaces de identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica das actividades de fitness.	CG24 CE9 CE26 CE28 CE29
Os estudantes serán capaces de seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para as actividades de fitness.	CG26 CE24 CE26 CE29
Os estudantes serán capaces de aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao ámbito das actividades de fitness.	CG5 CG24 CE28

Contidos

Tema	
Breve descrición dos Contidos	1. Teoría e práctica do exercicio físico e benestar en clases colectivas 2. Tendencias do fitness e análise física en clases colectivas (Actividades de sala, aeróbic, step, actividades acuáticas, etc.) 3. Aspectos didácticos e metodolóxicos do exercicio físico con soporte musical.
TEMA 1. Teoría e práctica do exercicio físico e benestar en clases colectivas	SUBTEMA I: Concepto e evolución do fitness Subtema I.1. Concepto e evolución do fitness Subtema I.2. O fitness na actualidade Subtema I.3. O sector dos services de fitness Subtema I.4. Os usuarios/as do fitness SUBTEMA II: O técnico polivalente de fitness Subtema II.1. Características e formación Subtema II.2. Habilidades persoais e sociais Subtema II.3. Pautas para o seu desenvolvemento profesional
TEMA 2. Tendencias do fitness e análise física en clases colectivas	SUBTEMA III: Actividades de fitness: a sala [cardio-fitness] Subtema III.1. Equipamento e funcionamento dunha sala [cardio-fitness] actual. Subtema III.2. Pautas básicas de adestramento en sala Subtema III.3. Seguridade e prevención de lesións Subtema III.4. O adestramento funcional na sala cardio-fitness SUBTEMA IV: Actividades de fitness: tendencias actuais Subtema IV.1. H.I.I.T. Subtema IV.2. Tonificación con soporte musical Subtema IV.3. Running Subtema IV.4. Cros fit Subtema IV.5. Adestramento excéntrico Subtema IV.6. Adestramento en suspensión: TRX Subtema IV.7. Core training Subtema IV.8. Adestramento propioceptivo Subtema IV.9. Stretching Global Activo Subtema IV.10. F.N.P. Subtema IV.11. Método Pilates
TEMA 3. Aspectos didácticos e metodolóxicos do exercicio físico con soporte musical.	SUBTEMA IV: Actividades de fitness: tendencias actuais Subtema IV.2. Tonificación con soporte musical

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	25	10	35
Traballo tutelado	4	12	16
Seminario	4	10	14
Presentación	15	13	28
Resolución de problemas de forma autónoma	5	10	15

Exame de preguntas obxectivas	2	4	6
Informe de prácticas	2	8	10
Traballo	6	20	26

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Actividades expositivas de profesor e estudante. Exposicións, seminarios, presentación de exercicios, traballos ou proxectos a desenvolver.
Traballo tutelado	Resolución de exercicios na aula/laboratorio baixo a dirección do profesor
Seminario	Tutorías obrigatorias individualmente ou en pequeno grupo.
Presentación	Actividade práctica onde o alumno debe ser responsable do seu deseño, planificación e abordaxe.
Resolución de problemas de forma autónoma	Procura de información con base dunha posterior abordaxe práctica dos contidos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Na aula teórica
Traballo tutelado	Na aula práctica ou en horario de tutorías.
Presentación	Na aula teórica e sesións prácticas
Seminario	Nas sesións teóricas, prácticas e en horario de tutoría
Resolución de problemas de forma autónoma	Nas sesións teóricas, prácticas e en horario de tutoría

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Os alumnos desenvolverán unha sesión de fitness completa como monitores responsables.	25	CG2 CG5 CG12 CG13 CG25 CG26 CE9 CE24 CE26 CE28 CE29
Exame de preguntas obxectivas	Avaliación global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos: O exame teórico poderá constar de preguntas curtas e/ou tipo test dos diversos contidos da materia.	50	CG2 CG5 CG12 CG13 CG25 CG26 CE9 CE24 CE26 CE28 CE29

Informe de prácticas	O alumno debe recompilar as sesións (contidos, obxectivos e tarefas) das clases prácticas analizando críticamente cada unha delas.	15	CG5 CG13 CG24 CG26 CE9 CE26 CE28 CE29
Traballo	Os alumnos desenvolverán un traballo de natureza teórico-práctica vinculado á actividade de fitness que desenvolverán de forma práctica na súa presentación.	10	CG2 CG5 CG12 CG13 CG25 CG26 CE9 CE24 CE26 CE28 CE29

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás clases, ten dereito a ser avaliado (mediante un exame ou no modo en que se estableza na guía docente).

a) Avaliación alumnado asistente:

- É indispensable superar o exame teórico cunha calificación mínima de 5 puntos para aprobar a materia. De non ser así, o resto de cualificacións gardaranse para posteriores convocatorias.

- De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas avaliaranse na convocatoria de xullo.

- Na convocatoria extraordinaria do mesmo curso académico manteranse as cualificacións da primeira convocatoria.

b) Avaliación alumnado non asistente:

- En todo caso manteráanse os criterios de avaliación e serán consultados previamente co docente da materia cando os alumnos non asistan de maneira regular durante o curso.

- As competencias da materia serán avaliadas nunha proba única de natureza teórica e práctica.

c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte:

http://feduc.webs.uvigo.es/*index.*php?ide=60,0,0,1,0,0

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

American College of Sports Medicine, ACSM's Guidelines for Exercise Testing and Prescription, 7a, Lippincott, Williams & Wilkins., 2006, Baltimore

Colado Sánchez, J.C., Fitness en las salas de musculación, INDE, 1996, Zaragoza

Dwyer, G.B., & Davis, S.E., ACSM's health-related physical fitness assessment manual., Lippincott, Williams & Wilkins., 2008, Baltimore

Earle, R.W. y Baechle, T.R., Manual NSCA. Fundamentos del entrenamiento personal., Paidotribo, 2008, Barcelona

Hoeger, W.W.K. y Hoeger, S.A., Fitness and wellness, 9a, Wadsworth, Cengage Learning., 2009, Belmont

Isidro, F., Heredia, J.R., Pinsach, P. y Costa, M.R., Manual del entrenador personal. Del fitness al wellness., Paidotribo, 2007, Barcelona

Salinas, N., Manual para el técnico de sala de fitness., Paidotribo, 2005, Barcelona

Thompson, W.R., ACSM's guidelines to exercise testing and prescription., Lippincott, Williams & Wilkins., 2009, Baltimore

S A Costigan, N Eather, R C Plotnikoff, D R Taaffe, D R Lubans, High-intensity interval training for improving health-related fitness in adolescents: a systematic review and meta-analysis, Br J Sports Med, 2015,
Lieberman et al., Foot strike patterns and collision forces in habitually barefoot versus shod runners, Nature, 2010,
Thijs et al., Gait-related intrinsic risk factors for patellofemoral pain in novice recreational runners, Br J Sports Med, 2008,
Klika B. & Jordan C., HIGH INTENSITY CIRCUIT TRAINING USING BODY WEIGHT: Maximum Results With Minimal Investment, ACSM'S Health & Fitness Journal, 2013,
Alonso-Fernandez et al., Changes in muscle architecture of biceps femoris induced by eccentric strength training with nordic hamstring exercise, Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sp, 2018,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Programas de exercicio físico e benestar/P02G050V01910

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento/P02G050V01101

Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana/P02G050V01201

Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903

Outros comentarios

Para afrontar a asignatura e importante ter unha boa base teórica de:

- Anatomía e kinesiología humana.
 - Fisiología do exercicio.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xerontoloxía e actividade física				
Materia	Xerontoloxía e actividade física			
Código	P02G050V01902			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vila Suarez, Maria Elena			
Profesorado	Vila Suarez, Maria Elena			
Correo-e	evila@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer
CG3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer • Saber estar / ser
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber • saber facer
CG22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.	• saber
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Ser capaz de comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte nas persoas maiores.	CG2
Coñecer e ser capaz de identificar os efectos que a práctica da actividade física e deporte en persoas maiores provocan en aspectos *fisiolóxicos e *biomecánicos.	CG3
Ser capaz de identificar os efectos que a práctica da actividade física e deporte en persoas maiores provocan en aspectos *comportamentais e sociais.	CG4
Ser capaz de identificar os efectos que a práctica da actividade física e deporte provocan sobre a *estructura de diferentes manifestacións da *motricidade humana en persoas maiores.	CG7
Coñecer e ser capaz de aplicar os principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional no ámbito das persoas maiores.	CG11
Saber utilizar as tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte no ámbito das persoas maiores.	CG12
Ser capaz de identificar e aplicar hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional en lle ámbito das persoas maiores.	CG13
Coñecer e ser capaz de promover e avaliar a formación de hábitos *perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte nas persoas maiores.	CG16
Ser capaz de identificar habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo no ámbito das persoas maiores.	CG25

Ser capaz de identificar e adaptarse a novas situacións, aplicar a resolución de problemas e a aprendizaxe CG26 autónoma no ámbito das persoas maiores.

Adquirir coñecementos básicos para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas para persoas maiores.	CG3 CG4 CG22
---	--------------------

Contidos

Tema	
Bloque temático 1. Xerontoloxía e actividade física: aspectos físicos, biolóxicos, sociais e psíquicos relacionados coa actividade física e a corporeidade das persoas maiores.	Tema 1. Cambios na anatomía e fisioloxía dos órganos e sistemas durante o envellecemento. Tema 2. Aspectos psicolóxicos e sociais do envellecemento.
Bloque temático 2. Epidemioloxía e demografía do envellecemento	Tema 3. Definicións e conceptos. Tema 4. Epidemioloxía e demografía do envellecemento. Tema 5. Teorías do envellecemento no ser humano.
Bloque temático 3. Características da motricidade humana en idade avanzada. O corpo e a vellez.	Tema 6. Autonomía funcional e valoración. Tema 7. Capacidades físicas e coordinativas.
Bloque Temático 4. Políticas de promoción da saúde e calidade de vida	Tema 8. Políticas de promoción da saúde e calidade de vida
Bloque temático 5. O lecer activo nas persoas maiores. Características, necesidades e demandas de actividades das persoas maiores.	Tema 9. O lecer activo nas persoas maiores.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	0	19	19
Traballo tutelado	30	15	45
Lección maxistral	22	22	44
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Informe de prácticas	0	29	29
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Nas clases presenciais expóranse diferentes situacións que esixan capacidade de reflexión, relación de contidos, contraste de datos, realizar diagnósticos.
Traballo tutelado	Nas clases prácticas fundamentalmente expóranse situacións que deberán resolver coa axuda do profesor ou con traballo autónomo. Realizáense de individual ou colectiva, segundo a actividade. Será necesario realizar procura bibliográfica e manexarase bibliografía actual sobre temáticas relacionadas cos contidos da materia.
Lección maxistral	Nas clases presenciais desenvolveranse os aspectos conceptuais da materia, que deberán ser complementados polo alumno con estudo autónomo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Nas clases presenciais desenvolveranse os aspectos conceptuais da materia, que deberán ser complementados polo alumno con estudo autónomo.
Estudo de casos	Nas clases presenciais expóranse diferentes situacións que esixan capacidade de reflexión, relación de contidos, contraste de datos, realizar diagnósticos.
Traballo tutelado	Nas clases prácticas fundamentalmente expóranse situacións que deberán resolver coa axuda do profesor ou con traballo autónomo. Realizáense de individual ou colectiva, segundo a actividade. Será necesario realizar procura bibliográfica e manexarase bibliografía actual sobre temáticas relacionadas cos contidos da materia.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividades de apoio en horario de titoría destinadas a orientar e/ou supervisar as tarefas da materia.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Lección maxistral	Exame de contidos	40	CG2 CG3 CG4 CG7 CG16 CG22 CG26
Estudo de casos	Traballo temático e memoria de prácticas	40	CG2 CG11 CG12 CG13 CG16 CG22 CG25 CG26
Traballo tutelado	Proposta de sesión	10	CG3 CG7 CG16 CG25 CG26
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución e entrega de traballos prácticos	10	CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

É necesario alcanzar un 5 no exame e no traballo temático para poder acceder ás notas dos outros dous apartados da avaliación e calcular a media da materia.

As notas dos diferentes apartados gardaranse para a segunda convocatoria.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas ten dereito a ser avaliado.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/calendario-*academico

Para a convocatoria extraordinaria realizarase un único exame que terá o valor do 100% da nota. O exame constará de preguntas curtas, tema e suposto práctico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

BELSKY, J.K., Psicología del envejecimiento. Teoría, investigaciones e intervencións, Ed. Masson. Barcelona, 1996

BERMEJO GARCÍA, L., Envejecimiento activo y actividades socioeducativas con personas maiores: Guía de buenas prácticas., Panamericana: Madrid, 2010

BUENDÍA, J., Gerontología y salud. Perspectivas actuales, Ed. Biblioteca Nueva. Madrid., 1997

JONES, C. & ROSE, D., Physical activity instruction of older adults, Human Kinetics. Champaign, IL, EEUU., 2005

MELÉNDEZ ORTEGA, A., Actividad física para personas maiores: las razones para hacer ejercicio, Ed. Gymnos. Madrid, 2000

MORROW, J. R.; JACKSON, A. W.; DISCH, J. G. & MOOD, D. P., Measurement and evaluation in human performance, Human Kinetics. Champaign, IL, EEUU., 1995

SPIRDUSO, W. W. & ECKERT, H. M., Physical activity and aging. Human Kinetics, Champaign, IL, EEUU., 1989

SPIRDUSO, W., Physical dimensions of aging., Human Kinetics. Champaign, IL, EEUU., 1995

VELLAS, B.; LAFONT, C.; ALLARD, M. y ALBAREDE, J.L., Transtornos de la postura y riesgo de caída. Del envejecimiento satisfactorio a la pérdida de autonomía., Ed. Glosa. Barcelona, 1995

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento/P02G050V01101

Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana/P02G050V01201

Fisiología: Fisiología do exercicio I/P02G050V01104

Fisiología: Fisiología do exercicio II/P02G050V01401

DATOS IDENTIFICATIVOS**Biomecánica da técnica deportiva**

Materia	Biomecánica da técnica deportiva			
Código	P02G050V01903			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais Física aplicada			
Coordinador/a	Mato Corzón, Marta María Serrano Gómez, Virginia			
Profesorado	Mato Corzón, Marta María Serrano Gómez, Virginia Zarzosa Alonso, Fernando			
Correo-e	fammmc@uvigo.es vserrano@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Coñecemento e aplicación das leis da mecánica para a análise da técnica deportiva coa intención de mellorar o rendemento e reducir a incidencia de lesións.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber facer
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber facer
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte	
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo	
CE16	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde	• saber facer
CE23	Capacidade para identificar e valorar os riscos que poidan derivarse do uso dos equipamentos e instalacións deportivas	
CE28	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, nas actividades físico-deportivas recreativas	• saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

O alumno será capaz de coñecer os principios e aplicacións da biomecánica á práctica deportiva	CG2 CG3 CG7 CG8 CG12 CG13 CG14 CG18 CG20 CG25 CG26 CE3 CE8 CE16 CE23 CE28
O alumno será capaz de comprender como a cinemática, a dinámica e a mecánica de fluídos son o fundamento da biomecánica	CG2 CG3 CG7 CG8 CG12 CG13 CG14 CG18 CG20 CG25 CG26 CE3 CE8 CE16 CE23 CE28
O alumno será capaz de coñecer e utilizar distintos tipos de análise biomecánicos da técnica deportiva	CG2 CG3 CG7 CG8 CG12 CG13 CG14 CG18 CG20 CG25 CG26 CE3 CE8 CE16 CE23 CE28
O alumno será capaz de coñecer e usar ferramentas de análises biomecánico de simulación e predición	CG2 CG3 CG7 CG8 CG12 CG13 CG14 CG18 CG20 CG25 CG26 CE3 CE8 CE16 CE23 CE28

Contidos

Tema

Principios da mecánica clásica aplicados á biomecánica deportiva	Obxectivos Aplicacións
Cinemática aplicada á técnica deportiva	Fundamentos Aplicacións
Dinámica aplicada á técnica deportiva	Fundamentos Aplicacións
Mecánica de fluídos aplicada á técnica deportiva	Fundamentos Aplicacións
Equilibrio dunha estrutura músculo esquelética e do corpo humano	Fundamentos Aplicacións
Elasticidade dos tecidos dunha estrutura músculo esquelética	Fundamentos Aplicacións
Técnicas instrumentais da análise biomecánica da técnica deportiva	Análise cuantitativa Análise cualitativa Análise conforme a criterios de rendemento Avaliación da técnica deportiva
Ferramentas de simulación e predición da realización dunha técnica deportiva	Obxectivos Características Aplicacións

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	30	30	60
Lección maxistral	22.5	22.5	45
Cartafol/dossier	0	44	44
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	-Aplicación dos principios biomecánicas na resolución de problemas e casos prácticos. -Determinación de obxectivos, obtención, tratamento, presentación e análise de datos en situación experimentais e reais.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a de contidos teóricos fundamentais da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumno dispoñerá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos teóricos suscitados na clase.
Seminario	O alumno dispoñerá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os problemas, e casos prácticos suscitados nos seminarios.
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	O alumno dispoñerá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas relacionadas coa realización e presentación dos informes de prácticas.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Seminario	Avaliación continua, entrega en tempo e forma dos problemas propostos e informes relativos a as análises suscitadas durante os seminarios.	35	CG2 CG3 CG7 CG8 CG12 CG13 CG14 CG18 CG20 CG25 CG26 CE3 CE8 CE16 CE23 CE28
Cartafol/dossier	Avaliación continua, entrega en tempo e forma dos informes e traballos requiridos.	30	CG2 CG3 CG7 CG8 CG12 CG13 CG14 CG18 CG20 CG25 CG26 CE3 CE8 CE16 CE23 CE28
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas de resposta curta ou tipo test dos contidos da materia	35	CG2 CG3 CG7 CG8 CG18 CG20 CG25 CG26 CE3 CE8 CE16 CE23 CE28

Outros comentarios sobre a Avaliación

No caso de avaliación continua negativa e segunda convocatoria, o alumno realizará unha proba final sobre os contidos da materia consistente na resposta curta e resolución de problemas que contará o 70% da nota final. Para avaliación positiva da materia, será requisito indispensable ademais de unha avaliación positiva na proba final, a presentación en papel ou formato digital dos informes e traballos realizados durante o curso que contará hasta un máximo do 30% da nota final.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Izquierdo, Mikel, Biomecánica y bases neuromusculares de la actividad física y el deporte, Editorial Panamericana 2008

Bibliografía Complementaria

Aguado, Xabier, Eficacia y Técnica Deportiva, 2ª edición, INDE, 1993

Hay and Prentice-Hall, The Biomechanics of Sport and Exercise, 1985

Bartlett, Sport Biomechanics, 1ª edición, E FN SPON, 1999

Bartlett y Hong, Routledge Handbook of Biomechanics and Human Movement Science, Routledge, 2008

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana/P02G050V01201

Estatística: Metodoloxía da investigación e estatística na actividade física e o deporte/P02G050V01302

Fisiología: Fisiología do exercicio II/P02G050V01401

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Deportes náuticos				
Materia	Deportes náuticos			
Código	P02G050V01904			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Lorenzo, Raúl Rial Fernández, Ramón Benigno Tenreiro Varela, Pablo			
Profesorado	Rial Fernández, Ramón Benigno Tenreiro Varela, Pablo Varela Lorenzo, Raúl			
Correo-e	rrial@uvigo.es raulvl@uvigo.es ptenreirov@fcc.es			
Web				
Descrición xeral	<p>A materia «Deportes Náuticos» impártese no segundo cuadrimestre do terceiro curso do Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte.</p> <p>Nesta materia proporciónase unha visión xeral do Remo e do Piragüismo. Desde unha perspectiva teórica, abórdanse diferentes aspectos desde un punto de vista xeral referentes a súa estrutura externa, o medio no que se desenvolven, os tipos de embarcacións e as súas modalidades, a técnica básica, maniobras, fundamentos do seu adestramento, tipos de competicións, didáctica, aspectos recreativos, etc. Desde unha perspectiva práctica, realízase un percorrido a través de distintos tipos de embarcacións.</p> <p>Debido ó medio no que se desenvolven as prácticas (río Lérez) é requisito imprescindible saber nadar.</p>			

Competencias	
Código	Tipoloxía
CG7 Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG10 Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	• saber
CG12 Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber • saber facer
CG13 Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber • saber facer
CG14 Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber • saber facer
CG23 Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber • saber facer
CG24 Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG25 Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber • saber facer
CG26 Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer
CE1 Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	• saber • saber facer
CE8 Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo	• saber • saber facer
CE9 Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	• saber • saber facer
CE10 Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo	• saber

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	CG7
Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	CG10
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	CG12
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	CG14
Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	CG23
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG25
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	CE1
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo	CE8
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	CE9
Capacidade para identificar os riscos, que se derivan para a saúde dos deportistas, da práctica de actividades físicas inadecuadas no contexto do adestramento deportivo	CE10

Contidos

Tema	
TEMA 1: Fundamentación teórica dos deportes náuticos	<ul style="list-style-type: none"> - Definición - Oríxenes e evolución histórica - Análise do remo e do piragüismo e os seus factores - As reglaxes das embarcacións: <ul style="list-style-type: none"> . Reglaxes en banco fixo . Reglaxes en banco móvil . Reglaxes en piragüismo e kayak
TEMA 2: Fundamentos técnico-tácticos e didácticos dos deportes náuticos: remo e piragüismo	<ul style="list-style-type: none"> - Técnica básica do remo e do piragüismo - Fases da palada no remo - Técnica básica de banco fixo - Técnica básica de banco móvil - Defectos técnicos mais frecuentes no remo - Técnica básica do piragüismo - Maniobras no piragüismo. Transporte, vuelco e vaciado. De equilibrio e conducción. De propulsión e combinadas - A palada en kayak. Fases da palada. Exercicios e corrección de erros. - Fundamentos tácticos: <ul style="list-style-type: none"> . A regata. Tipos. Partes . A estratexia - Postos específicos: <ul style="list-style-type: none"> . Postos específicos no remo de banco fixo . Postos específicos no remo de banco móvil . Postos específicos no piragüismo
TEMA 3: Estructura formal e funcional dos deportes náuticos: remo e do piragüismo	<ul style="list-style-type: none"> - Modalidades e especialidades - Categorias - Distancias de competición - Características das embarcacións - Características do sistema de masas - Distancias e tempos de competición - Frecuencia de palada en competición - Relación distancia/tempo de competición/tipo de esforzo - Tipos de competicións no remo e no piragüismo: <ul style="list-style-type: none"> . En función do recorrido . En función do sistema de competición . Programa olímpico

TEMA 4: O proceso de iniciación deportiva nos deportes náuticos

- Didáctica do remo e do piragüismo:
 - . Ensinanza e aprendizaxe
 - . Iniciación e metodoloxía
 - . Etapas de formación
- O medio acuático:
 - . Natural: ríos, lagos, mar
 - . Artificiais: pantanos, pistas
 - . Normas de seguridade
 - . Variables medioambientais externas

TEMA 5: Os deportes náuticos na súa vertiente recreativa e de rendemento

- Aspectos recreativos
- O club. Organización
- Aspectos de rendemento:
 - . Tecnoloxía aplicada
 - . Materiais
- Estructura biomecánica do remo e do piragüismo

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	3	25
Prácticas de laboratorio	26	20	46
Traballo tutelado	1	0	1
Seminario	0	12.5	12.5
Prácticas autónomas a través de TIC	0	26	26
Exame de preguntas obxectivas	1	14.5	15.5
Informe de prácticas	4	20	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos teóricos sobre a materia obxecto de estudo.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia. Deséñvólvense no río Lérez.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual elabora unha memoria de prácticas sobre a materia.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da mesma e do proceso de aprendizaxe.
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia a través das TIC e de xeito autónomo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Enténdese por atención personalizada o tempo que o profesor reserva para atender e resolver as dúbidas do alumnado en relación a materia.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio Polo carácter práctico da materia, haberá que asistir a lo menos ó 80% das sesións prácticas con participación activa como requisito previo para superar a materia no cuatrimestre; supoñen o 60% da cualificación final e realizaránse no río Lérez (tamén poderá facerse algunha práctica en terra nos remoergómetros). A avaliación da docencia práctica realizaráse de forma continua mediante o control de asistencia diaria dos alumnos con participación activa e a observación sistemática por parte do profesor do seu rendemento e o nivel técnico acadado o longo do cuatrimestre (avaliarase o transporte do material, o seu axuste, o manexo e maniobrabilidade técnica da embarcación, etc.). A cualificación será de 0 a 10 puntos e haberá que acadar como mínimo 5 puntos para superar este apartado. O profesor pasará un parte diario de firmas de asistencia as prácticas de laboratorio e ademais o día de presentación da materia, proporcionará unha ficha ós alumnos para que a devolvan ó profesor coa súa fotografía e os datos pertinentes, dentro da primeira semana de comezo das prácticas.	60	CG7 CG10 CG13 CG23 CG24 CG25 CG26 CE1 CE8 CE9 CE10

Exame de preguntas obxectivas	Encamiñada a avaliar a integración dos contidos teóricos por parte do alumnado. Enténdese tamén por contido teórico calquera explicación ou concepto que se manexe nas sesións prácticas. Esta proba realizarase na data oficial e constará de 50 preguntas tipo test con 3 opcións de resposta onde por cada 3 respostas erróneas descontarase unha resposta correcta e a súa parte proporcional. A cualificación será de 0 a 10 puntos e haberá que acadar como mínimo 5 puntos para superar este apartado.	20	CG7 CG10 CG14 CG24 CE1 CE8 CE9 CE10
Informe de prácticas	O rematar o cuatrimestre os alumnos, de xeito individual, deberán presentar unha memoria de todas as prácticas feitas e entregala en formato papel. Para elaborar esta memoria o profesor facilitará un modelo tipo de ficha o primeiro día das prácticas de laboratorio. Para completar este informe, o profesor, antes de comenazar cada sesión práctica, indicará brevemente no pantalán ós alumnos os obxetivos, características, contidos, etc. da mesma e os alumnos deberán tomar as notas oportunas; do mesmo xeito os alumnos ó rematar a sesión e traballando pola súa conta deberán completar a ficha. No caso de que os profesores detectasen que as memorias fosen copiadas entre dous ou máis alumnos, éstos deberán facer un traballo individual relacionado coa materia. A data tope para presentar o informe/memoria das prácticas será a data do exámen oficial (fora deste prazo non se recollerá ningunha memoria). A cualificación será de 0 a 10 puntos e haberá que acadar como mínimo 5 puntos para superar este apartado.	20	CG7 CG10 CG12 CG23 CG26 CE1 CE8 CE10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Prácticas de laboratorio: Polo carácter práctico da materia, haberá que asistir a lo menos ó 80% das sesións prácticas con participación activa como requisito previo para superar a materia no cuatrimestre; supoñen o 60% da cualificación final e realizaranse no río Lérez (tamén poderá facerse algunha práctica en terra nos remoergómetros). A avaliación da docencia práctica realizarase de forma continua mediante o control de asistencia diaria dos alumnos con participación activa e a observación sistemática por parte do profesor do seu rendemento e o nivel técnico acadado o longo do cuatrimestre (avaliarase o transporte do material, o seu axuste, o manexo e maniobrabilidade técnica da embarcación, etc.). A cualificación será de 0 a 10 puntos e haberá que acadar como mínimo 5 puntos para superar este apartado. O profesor pasará un parte diario de firmas de asistencia as prácticas de laboratorio e ademais o día de presentación da materia, proporcionará unha ficha ós alumnos para que a devolvan ó profesor coa súa fotografía e os datos pertinentes, dentro da primeira semana de comenzo das prácticas.

Exame de preguntas obxectivas: Supón o 20% da cualificación final. Esta proba realizarase na data oficial e está encamiñada a avaliar a integración dos contidos teóricos (enténdese tamén por contidos teóricos, calquera explicación ou concepto que se manexe nas sesións prácticas de laboratorio). Esta proba escrita constará de 50 preguntas tipo test con 3 opcións de resposta onde por cada 3 respostas erróneas descontarase unha resposta correcta e a súa parte proporcional. A cualificación será de 0 a 10 puntos e haberá que acadar como mínimo 5 puntos para superar este apartado.

Informe de prácticas: Supón o 20% de cualificación final. O rematar o cuatrimestre os alumnos, de xeito individual, deberán presentar unha memoria de todas as prácticas feitas e entregala en formato papel. Para elaborar esta memoria o profesor facilitará un modelo tipo de ficha o primeiro día das prácticas de laboratorio. Para completar este informe, o profesor, antes de comenazar cada sesión práctica, indicará brevemente no pantalán ós alumnos os obxetivos, características, contidos, etc. da mesma e os alumnos deberán tomar as notas oportunas; do mesmo xeito os alumnos ó rematar a sesión e traballando pola súa conta deberán completar a ficha. No caso de que os profesores detectasen que as memorias fosen copiadas entre dous ou máis alumnos, éstos deberán facer un traballo individual relacionado coa materia. A data tope para presentar o informe/memoria das prácticas será a data do exámen oficial (fora deste prazo non se recollerá ningunha memoria). A cualificación será de 0 a 10 puntos e haberá que acadar como mínimo 5 puntos para superar este apartado.

Observacións: Unha vez cumprido o requisito de asistencia a un mínimo do 80% ás prácticas de laboratorio con participación activa, a cualificación final do alumno será a nota media ponderada de cada un dos tres apartados (60%-20%-20%) sempre coa premisa de haber alcanzado unha puntuación mínima de 5 en cada un dos tres apartados. Se o alumno non chega a 5 en calquera dos tres apartados a súa cualificación na nota final será de suspenso. A cualificación positiva de unha ou dúas partes conservarase únicamente ata a seguinte convocatoria de xullo. De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Aqueles alumnos que non cumprisen co requisito previo de asistir a lo menos ó 80% das sesións prácticas con participación activa non poderán superar a materia na primeira convocatoria e deberán presentarse a convocatoria de xullo, tendo que

facen o pertinente exámen teórico tipo test, que ponderará un 60%, e deberán presentar un traballo en formato papel consistente nunha "*Progresión didáctica para o aprendizaxe do remo e do piragüismo*", que ponderará un 40% (as pautas para a elaboración deste traballo serán facilitadas polos profesores). Estes alumnos terán que acadar unha puntuación mínima de 5 puntos tanto no exámen como no traballo.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón <http://fced.uvigo.es/gl/docencia/exames>.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Molina Castillo, C., Remo de Competición, 1ª ed, Wanceulen, 1997, Sevilla

Bennett, Jeff, Manual del kayakista de aguas bravas, 1ª ed, Paidotribo, 2001,

De Bergia Cervantes, E. y otros, Iniciación al Piragüismo, 1ª ed, Gymnos, 1997,

Isorna-Folgar, M. y otros, Entrenamiento en piragüismo de aguas tranquilas: avances para la mejora en preparación física, técnica, táctica, psicológica, nutricional y tecnológica, 1ª ed, 2.0 Editora, 2014,

Francisco García, José Manuel y García Soidán, José Luis, Iniciación al Remo, 1ª ed, Xunta de Galicia (Secretaría Xeral para o Deporte), 1991,

Francisco García, José Manuel, Remo de Banco Fixo, 1ª ed, Lea, 1996,

Bibliografía Complementaria

Briones Pérez de La Blanca, Enrique, Remo: Entrenamiento de Base y de Elite, 1ª ed, Wanceulen, 1990, Sevilla

Escuela Nacional de Entrenadores, Apuntes del Curso Nacional de Entrenador de Club: Bloque Específico, F.E.R., 2002,

Sánchez Hernández, J.L. y otros, Piragüismo I, Comité Olímpico Español, 1993,

Sánchez Hernández, J.L. y otros, Piragüismo II, Comité Olímpico Español, 1993,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Actividades físicas de lecer				
Materia	Actividades físicas de lecer			
Código	P02G050V01905			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Correo-e	ivanmartinez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber
CG9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• Saber estar / ser
CE24	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade físico-deportiva recreativa, con atención ás características individuais e contextuais das persoas	• saber facer
CE25	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físico-deportivas recreativas	• saber facer
CE26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa	• saber facer
CE27	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica das actividades físico-deportivas recreativas para toda a poboación	• saber facer
CE28	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, nas actividades físico-deportivas recreativas	• saber facer
CE29	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento e comprensión dos factores *comportamentais e sociais que condicionan a práctica das actividades físicas de lecer.	CG4
Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica das actividades físicas de lecer sobre os aspectos *psicolóxicos e sociais do ser humano	CG6
Coñecemento e comprensión dos fundamentos das actividades físicas de lecer.	CG4
*Aplicación das *tecnoloxías da *información e comunicación (TIC) ao *ambito das actividades físicas de lecer.	CG12
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG24 CG25
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26

Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional	CG13
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos ás actividades físicas de lecer, con atención ás características individuais e *contextuales das persoas	CE24
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físico-deportivas de lecer.	CE25
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos *perdurables e autónomos de práctica de actividades físico-deportivas de lecer.	CE27
Capacidade para aplicar os principios *fisiolóxicos, *biomecánicos, *comportamentais e sociais, nas actividades físicas de lecer.	CE28
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas de lecer inadecuadas.	CG9 CG24 CE29
Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade actividades físico-deportivas de lecer.	CE26

Contidos

Tema	
1. Fundamentos das actividades de raqueta e pala	Material e Equipamento O Padel como AF de Lecer O Tenis de Mesa como AF de Lecer Boas prácticas
2. Bailes e danzas colectivas para a recreación	Material e Equipamento Bailes de salón Danzas colectivas Boas prácticas
3. Xogos tradicionais con material complexo	Material e Equipamento AF de Lecer con Bastóns AF de Lecer con Patíns AF de Lecer con Cometas AF de Lecer con Bicicleta AF de Lecer con Stand Up Paddle (SUP) Boas prácticas

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Resolución de problemas	15	22.5	37.5
Prácticas de laboratorio	12	19.2	31.2
Cartafol/dossier	3	22.5	25.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Sesión maxistral
Resolución de problemas	Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma por parte do alumno relacionados coa materia.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais, relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Cartafol/dossier	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, merar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos,etc

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Mediante as *tutorías individuais ou *grupales nos horarios de atención ao alumno
Resolución de problemas	Mediante as *tutorías individuais ou *grupales nos horarios de atención ao alumno
Cartafol/dossier	Mediante as *tutorías individuais ou *grupales nos horarios de atención ao alumno

Avaliación

Descrición	CualificaciónCompetencias Avaliadas
------------	-------------------------------------

Resolución de problemas	Entrega dos comentarios a lecturas e vídeos no prazo acordado a través da plataforma *FAITIC.	25	CG4 CG24 CE25 CE26
Cartafol/dossier	Entrega do dossier comercial individual no prazo acordado a través da plataforma *FAITIC.	25	CG6 CG12 CG13 CE24
Prácticas de laboratorio	Grupos-B. Consistirán na participación en actividades de Medio Natural da Área de Saúde e Deporte da Universidad de Vigo e na elaboración dunha memoria cunha análise DAFO.	50	CG4 CG13 CG24 CG25 CG26 CE24

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da materia resultará da *ponderación das probas de avaliación (resolución de problemas, cartafol/dossier e prácticas de laboratorio).

Será requisito imprescindible para aprobar a materia:

a) Presentar dentro do prazo estipulado todas as tarefas (comentarios a lecturas e videos, dossier comercial e análise DAFO das actividades de Medio Natural) a través da plataforma FAITIC.

b) Superar satisfactoriamente as prácticas de laboratorio (grupos-B).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Rifkin, J., La sociedad del coste marginal cero, Paidós, 2014, Barcelona

De la Plata, N. (coord), El Entorno jurídico de las nuevas tendencias deportivas : deporte de aventura, animación deportiva y ocio activo, Dykinson, 2006, Madrid

Wilhelm,S., Manual práctico de Nordic Walking: introducción sencilla en 7 pasos con la técnica, Tutor, 2009, Madrid

Bibliografía Complementaria

<https://www.decathlon.es>, Portal de Decathlon-España,

Weiss, E., Mi bici y yo., Laorusse, 2016, Barcelona

Marcus, B., The art of Stand Up Paddling, Globe Pequot Press, 2012, Guilford, Connecticut, USA

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Actividades físicas e de aventura no medio natural/P02G050V01801

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Mercadotecnia e dirección de empresas deportivas/P02G050V01909

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Actividade física e deporte recreativo/P02G050V01602

DATOS IDENTIFICATIVOS**Especialización en deportes colectivos**

Materia	Especialización en deportes colectivos			
Código	P02G050V01906			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Lago Peñas, Carlos			
Profesorado	Lago Peñas, Carlos			
Correo-e	clagop@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber facer
CG6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber facer • Saber estar / ser
CG17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.	• saber facer
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • Saber estar / ser
CE5	Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar	• saber • saber facer
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo	• saber facer
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	• saber facer • Saber estar / ser
CE11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

- Ser capaz de controlar o rendemento e estado de forma nestas especialidades.

CB3
CB4
CG1
CG1
CG2
CG3
CG4
CG25
CG26
CE1
CE5
CE8
CE9
CE11
CT1
CT3
CT4
CT5
CT9

- Ser capaz de deseñar ferramentas para a detección, e o desenvolvemento de talentos (plans de formación a medio e longo prazo)

CB4
CB5
CG6
CG17
CE5
CE9
CE11

- Adquirir habilidades de dirección de persoas

CB1
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CG6
CG25
CE4
CE5
CE9
CE11
CT1
CT3
CT4
CT5
CT8

Contidos

Tema

TEMA 1: OPTIMIZACIÓN E CONTROL DO RENDEMENTO TÉCNICO, TÁCTICO E ESTRATÉXICO	1.1. O adestramento deportivo nos deportes colectivos.
TEMA 2: OPTIMIZACIÓN E CONTROL DA CONDICIÓ FÍSICA	1.2. Estrutura dos deportes colectivos e Factores de rendemento diferenciais
TEMA 3: XESTIÓ DO ESTADO DE FORMA EN DEPORTES COLECTIVOS.	1.3. O calendario de preparación e as fases da forma como condicionantes o proceso de adestramento-competición. Densidade competitiva en longos períodos
TEMA 4: DETECCIÓN E SELECCIÓN DE TALENTOS EN DEPORTES COLECTIVOS	1.4. O adestramento-competición como realidade sistémica. O adestramento integrado
TEMA 5: DIRECCIÓN DE EQUIPOS	2.1. Optimización e control das capacidades Técnico-coordinativas nos deportes colectivos
	2.2. A técnica deportiva nos deportes colectivos: variabilidade e adaptabilidade
	2.3. Desenvolvemento do mapa técnico-coordinativo dos deportes colectivos
	2.4. Adestramento e control dos contidos técnicos nos deportes colectivos
	2.5. Optimización e control das capacidades Táctico-decisionales nos deportes colectivos
	2.6. A estratexia e táctica deportiva nos contextos de colaboración-oposición
	2.7. Desenvolvemento do mapa táctico-decisional nos deportes colectivos
	2.8. Adestramento e control dos contidos tácticos nos deportes colectivos
	2.9. Optimización e control das capacidades Físico-condicionais nos deportes colectivos
	2.10. Análises da carga externa e interna
	2.11. Desenvolvemento do mapa condicional nos deportes colectivos
	2.12. Adestramento e control dos contidos físicos nos deportes colectivos: forza, velocidade, resistencia e flexibilidade.
	3.1. Deseño da carga de adestramento: Modelos de planificación nos deportes colectivos.
	3.2. Planificación contemporánea. Deseños con cargas concentradas. Microestructuración. Periodización táctica
	3.3. O deseño do plan de adestramento-competición en deportes de longo período competitivo
	4.1. Detección e selección de talentos nos deportes colectivos
	4.2. O proceso de identificación de talentos
	Construción do perfil de referencia para o alto rendemento no os deportes colectivo
	4.3. Probas e medidas para a selección de talentos nos deportes colectivos
	4.4. Desenvolvemento do talento: As etapas de formación nos deportes colectivos
	4.5. Planificación a longo prazo nos deportes colectivos. As diferentes etapas de formación e especialización
	4.6. Establecemento do curriculum na área física ou condicional, área técnica ou coordinativa, área táctica ou decisional
	5.1. observación e análise da competición como medio para a dirección de equipos
	Valoración do rendemento nos deportes colectivos: análise da competición
	5.2. O proceso de recollida de datos: a observación. Os instrumentos de recollida e análises informatizadas. Os labores de scouting
	A modelización do proceso de adestramento: a acción
	5.3. A dirección de equipos deportivos por parte do adestrador
	- Concepto de dirección de equipos: Determinantes que configuran a dirección.
	Modelos ou estilos de dirección
	- A dirección durante o adestramento. A dirección antes do partido. A dirección durante o partido. A atención á prensa
	5.4. O adestrador como xestor de recursos humanos nos grupos deportivos.
	- O adestrador como xestor de recursos humanos: a dirección de profesionais.
	Modelos de liderado por parte do adestrador
	- A cohesión grupal do equipo e a dinámica de grupo
	- O equipo multidisciplinar de traballo: o staff deportivo
	PRÁCTICA 1: adestramento integrado como recurso metodolóxico nos deportes colectivos
	PRÁCTICA 2: adestramento técnico nos deportes colectivos: variabilidade e adaptabilidade: metodoloxía analítica vs global
	PRÁCTICA 3: adestramento táctico nos deportes colectivos: construción do modelo de xogo I
	PRÁCTICA 4: adestramento táctico nos deportes colectivos: construción do modelo de xogo II
	PRÁCTICA 5: adestramento das capacidades físicas: resistencia
	PRÁCTICA 6: adestramento das capacidades físicas: forza
	PRÁCTICA 7: deseños de sesións de adestramento: contidos simuladores e rexenerativos
	PRÁCTICA 8: observación e análise do rendemento nos deportes colectivos
	PRÁCTICA 9: probas e tests para a detección de talentos nos deportes colectivos
	PRÁCTICA 10: etapas de formación: exemplo de secuenciación de medios técnico-tácticos
	PRÁCTICA 11: etapas de formación: exemplo de secuenciación de medios físicos
	PRÁCTICA 12: dirección de equipos: role playing
	PRÁCTICA 13: xestión de recursos humanos: caso NASA

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	10	20
Estudo de casos	10	20	30
Prácticas de laboratorio	30	17	47
Traballo tutelado	0	8	8
Traballo	0	41	41
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	1	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Clases teóricas impartidas polo docente
Estudo de casos	Nas clases se resolverán clases prácticos reais
Prácticas de laboratorio	Clases prácticas impartidas polo docente
Traballo tutelado	Os estudantes deberán facer traballos tutelados

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	O docente atenderá aos estudantes que o requiran
Traballo tutelado	O docente atenderá aos estudantes que o requiran

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	Valorarase a participación activa nas prácticas.	5	CG17 CG25 CG26 CE5 CE8 CE9 CE11
Resolución de problemas e/ou exercicios	O exame constará de preguntas curtas e de aplicación	60	CG3 CG4 CG6 CG17 CE9 CE11
Traballo	O traballo de aplicación versará sobre a Planificación do proceso de adestramento-competición nun deporte colectivo. Poderá ser realizado por parellas, e poderá seleccionarse de entre dúas temáticas: - Proposta de deseño de planificación dunha tempada nun deporte colectivo - Proposta de secuenciación de contidos en planificación a longo prazo nas etapas de formación nun deporte colectivo Data de entrega: día do exame. A súa extensión non poderá superar as 100 páxinas	35	CG1 CG3 CG4 CG6 CE5 CE9 CE11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado (mediante exame ou segundo estableceza a guía docente).

a) Na convocatoria do primeiro cuadrimestre (xaneiro-febreiro) o exame terá unha valoración do 50%, o traballo-proxecto un 35% e a participación activa nas sesións prácticas un 15% (deberán asistir como mínimo ao 80% das sesións prácticas). Os alumnos que non cumpran o 80% de asistencia práctica, deberán realizar un exame práctico e/ou se incluírá unha pregunta/s extras de desenvolvemento no exame de preguntas cortas e aplicación. É indispensable superar o exame teórico cunha cualificación mínima de 5 puntos para aprobar a materia.

b) De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na

convocatoria de xuño-xullo. Nesta convocatoria (xuño-xullo) e na de fin de carreira (setembro) o exame terá unha valoración do 65% e o proxecto-traballo un 35%. Gardaranse as notas do exame e traballo da convocatoria do primeiro cuadrimestre se fose o caso.

c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bompa, T., Entrenamiento de equipos deportivos., Paidotribo, 2009, Barcelona

Carling, C., Performance assessment for field sports: physiological, and match notational assessment in practice, Routledge, 2009, London

Lago, C., La preparación física en el fútbol, Biblioteca Nueva, 2002, Madrid

Martin, R. y Lago, C., Deportes de equipo. Comprender la complejidad para elevar el rendimiento., INDE, 2005, Barcelona

Bibliografía Complementaria

Bompa, T. O., Periodización del entrenamiento deportivo, Paidotribo, 2000, Barcelona

Campos, J., Cervera, V.R., Teoría y planificación del entrenamiento deportivo, Paidotribo, 2001, Barcelona

García, J. M., Alto rendimiento: La adaptación y la excelencia deportiva, Gymnos, 1999, Madrid

Hughes, M y. Franks, I.A., Notational analysis of sport: systems for better coaching and performance in sport, Routledge, 2004, Madrid

Manno, R., Fundamentos del entrenamiento deportivo, Paidotribo, 2005, Barcelona

Martin, D.; Carl, K.; Lehnertz, K., Manual de Metodología del Entrenamiento Deportivo, Paidotribo, 2001, Barcelona

Matveiev, L., Teoría general del entrenamiento deportivo, Paidotribo, 2001, Barcelona

Platonov, V. N., Teoría general del entrenamiento deportivo olímpico, Paidotribo, 2001, Barcelona

Riera, J., Fundamentos del aprendizaje de la técnica y la táctica deportivas, INDE, 1989, Barcelona

Riera, J., Habilidades en el deporte, INDE, 2005, Barcelona

Thiess, G., Tschiene, P. y Nickel, H., Teoría y metodología de la competición deportiva, Paidotribo, 2004, Barcelona

Vasconcelos, A., Planificación y organización del entrenamiento deportivo, Paidotribo, 2000, Barcelona

Verkhoshansky, Y., Teoría y metodología del entrenamiento deportivo, Paidotribo, 2002, Barcelona

Viru, A. y Viru, M., Análisis y control del rendimiento deportivo, Paidotribo, 2003, Barcelona

Zhelyazkoz, T., Bases del entrenamiento deportivo, Paidotribo, 2001, Barcelona

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Fundamentos dos deportes colectivos I/P02G050V01303

Fundamentos dos deportes colectivos II/P02G050V01403

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS**Especialización en deportes individuais**

Materia	Especialización en deportes individuais			
Código	P02G050V01907			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde Didácticas especiais			
Coordinador/a	Zarzosa Alonso, Fernando			
Profesorado	Zarzosa Alonso, Fernando			
Correo-e	fzarzosa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análise do proceso de adestramento no deportista desde a base até o alto rendemento xeral			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	• saber • saber facer
CG6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber • saber facer
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber • saber facer
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber • saber facer
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer
CE7	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis	• saber
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo	• saber • saber facer
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	• saber • saber facer
CE11	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de adestramento deportivo	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Demostrar coñecemento e comprensión da especialización en deportes individuais.	CG3
Coñecer e comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG4
Hábitos de calidade e excelencia no exercicio profesional.	CG5 CG6 CG24 CG25 CG26 CE7 CE8 CE9 CE11

Contidos

Tema

1. Optimización e control do rendemento técnico, táctico e estratéxico
 2. Optimización e control da condición física
 3. Xestión do estado de forma en deportes individuais
 4. Detección, selección e xestión de talentos en deportes individuais
 5. Dirección deportiva nos deportes individuais
- 1.1 Fases da formación do deportista.
 - 1.2. A iniciación deportiva.
 - 1.3. Adestramento en etapas inferiores
 - 2.1. Fases do ciclo vital do deportista
 - 2.2. Desenvolvemento da elite no deporte individual
 - 3.1. Desenvolvemento do liderado do adestrador
 - 3.2. O adestrador no deporte individual
 - 4.1. Desenvolvemento e adestramento das diferentes especialidades en *natación
 - 4.2. Desenvolvemento e adestramento doutros deportes individuais cíclicos
 - 4.4. Desenvolvemento e adestramento da resistencia
 - 4.4. Desenvolvemento e adestramento da velocidade
 - 6.2. Desenvolvemento e adestramento da forza.
 - 6.3. O adestramento da forza no deporte individual. Adestramento de forza para prevención de lesións.
 7. A flexibilidade como medio de prevención de lesións. *Profilaxis no deporte individual: O quecemento
 8. Planificar no deporte individual en función do nivel deportivo e do nivel competitivo

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	29	90	119
Lección maxistral	11	20	31

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Traballo práctico a desenvolver pista de atletismo (módulo cuberto) ximnasio e bosque.
Lección maxistral	Realización na aula ou nas diferentes instalacións con clases maxistras, intervencións dos grupos e debates sobre as diferentes temáticas a desenvolver en clase ou temas de actualidade vinculados á materia. As clases teóricas terán un compoñente participativo moi importante con análise de vídeos, documentación e exposicións individuais ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Valoraranse todas as competencias especificadas na avaliación docente

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	En relación coa docencia impartida nas clases teóricas está previsto que se realice un control para valorar as aprendizaxes da materia. O valor desta proba representa o 60% da nota final da materia. Tamén se terá en conta para a avaliación final a participación do alumno nos debates previstos, a asistencia á análise dos vídeos así como a valoración e achega do alumno sobre os documentos en relación coa materia. amén forma parte deste apartado de avaliación as exposicións individuais ou en grupo.	80	CG3 CG4 CG24 CG25 CG26 CE7 CE8
Prácticas de laboratorio	A asistencia ás prácticas que se realizarán en clase será o 40% da nota final da materia. Nesta valoración terase en conta a participación do alumno e as preparacións e intervencións do alumno nos contidos expostos na materia. O alumno-a debe asistir a clase práctica coa roupa e calzado adecuados. Permítese a utilización de zapatillas de cravos nalgunha práctica da materia.	20	CG5 CG6 CE9 CE11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para aprobar a materia nas seguintes convocatorias, mantéñense os mesmos criterios que na primeira.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

American College of Sports Medicine, Manual ACSM para la valoración y prescripción del ejercicio, Paidotribo, 2005, Barcelona

Arufe, V.; Martínez-Patiño, M.J. (eds), Tratado de Atletismo en el Siglo XXI, ACUGA, 2005, A Coruña

Badillo, J.; Serna, J.R., Bases de la programación del entrenamiento de fuerza, Inde, 2002, Barcelona

Bravo Ducal, J., Atletismo III, RFEA, 2000, Madrid

Bravo Ducal, J.; López, Atletismo II, RFEA, 1992, Madrid

Bompa, T., Buzzichelli, C.A., Periodización del entrenamiento deportivo, Paidotribo, 2016, Barcelona

Fleck, S.J., Kraemer W.J., Designing Resistance Training Programs, Human Kinetics, 2004,

Gil, F.; Marin J., Atletismo I, RFEA, 1998, Madrid

González JJ, Villegas J.A., Valoración del deportista. Aspectos biomédicos y funcionales, FEMEDE, 1999,

Issurin, V., Entrenamiento Deportivo: periodización en bloques, Paidotribo, 2012, Barcelona

McDougall JD, Wenger HA, Green AJ., Evaluación fisiológica del deportista, Paidotribo, 2000, Barcelona

Platonov, V.N., Teoría general del entrenamiento deportivo olímpico, Paidotribo, 2001, Barcelona

Tous J., Nuevas tendencias en fuerza y musculación, Ergo, 1999, Barcelona

Weineck, J., Entrenamiento total, Paidotribo, 2005, Barcelona

Bibliografía Complementaria

Delavier, F., Guía de los movimientos de Musculación. Descripción anatómica, Paidotribo, 2001, Barcelona

Haff, G.G., Triplett, N.T., Essentials of strength training and conditioning, Human Kinetics, 2016,

Fleck, S.J., Kraemer W.J., Designing Resistance Training Programs, Human Kinetics, 2004,

García-Manso, J.M., Navarro, M., Ruiz, J.A., Bases teóricas del entrenamiento deportivo. Principios y aplicaciones, Gymnos, 1996, Madrid

García-Manso, J.M., Navarro, M., Ruiz, J.A., Planificación del entrenamiento deportivo, Gymnos, 1996, Madrid

González-Badillo, J.J., Gorostiaga, E., Fundamentos del entrenamiento de la fuerza. Aplicación al alto rendimiento deportivo, Inde, 2002, Barcelona

Matveev, L.P., Teoría general del entrenamiento deportivo, Paidotribo, 2001, Barcelona

Naclerio, F., Entrenamiento deportivo. Fundamentos y aplicaciones en diferentes deportes, Panamericana, 2011, Madrid

Navarro, F., La velocidad, Gymnos, 1998, Madrid

Navarro, F., La resistencia, Gymnos, 1998, Madrid

Wasserman K, Hansen JE, Sue DY, Casaburi R, Whipp BJ., Principles of exercise testing and interpretation, Lippincott Williams & Wilkins, 1999,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Exercicio físico para persoas maiores				
Materia	Exercicio físico para persoas maiores			
Código	P02G050V01908			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Cancela Carral, José María Varela Martínez, Silvia			
Profesorado	Cancela Carral, José María Varela Martínez, Silvia			
Correo-e	chemacc@uvigo.es silviavm@uvigo.es			
Web	http://www.healthyfit.es			
Descrición xeral	Avaliación e prescrición de exercicio físico no colectivo de persoas maiores			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	
CG6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber facer • Saber estar / ser
CG19	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.	• saber • saber facer
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber • saber facer
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.	• saber • saber facer
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber • saber facer
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Ser capaz de identificar os efectos que a práctica do exercicio físico provoca nos aspectos psicolóxicos e sociais nas persoas maiores.	CG6
Ser capaz de identificar os efectos que a práctica do exercicio físico provoca sobre a estrutura e función do corpo humano das persoas maiores.	CG5
Coñecer e ser capaz de interpretar os principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional no eido das persoas maiores.	CG11
Ser capaz de aplicar as tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte das persoas maiores.	CG12
Ser capaz de identificar e desenvolver hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Ser capaz de promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte entre a poboación de maiores.	CG16

Ser capaz de identificar e desenvolver habilidades de liderado, capacidade de relación interpersonal e traballo en equipo no eido das persoas maiores.	CG13 CG25
Ser capaz de indentificar e adaptar a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26
Ser capaz de avaliar a condición física e prescribir exercicio físico para as persoas maiores orientado cara á saúde.	CG2 CG19
Ser capaz de identificar os riscos que se derivan para a saúde das persoas maiores do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde.	CG20
Ser capaz de planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas orientada á saúde para persoas maiores.	CG5 CG21
Ser capaz de seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de persoas maiores.	CG5 CG23

Contidos

Tema	
Tema I. Valoración da condición física e saúde nas persoas maiores.	1. Introducción á valoración. 2. As Baterías de test. 3. Os Cuestionarios. 4. Outras ferramentas de valoración.
Tema II. Os efectos do exercicio físico nas persoas maiores.	1. Introducción aos beneficios/prexuízos do exercicio físico en persoas maiores. 2. Efectos Físicos. 3. Efectos Psíquicos. 4. Efectos Sociais.
Tema III. Prescrición do exercicio físico e patoloxías nas persoas maiores.	1. Introducción ás patoloxías máis comúns en persoas maiores. 2. Prescrición de exercicio físico en patoloxías dexenerativas, cardiovasculares e cerebrais. 3. Prescrición de exercicio físico en patoloxías osteomusculares.
Tema IV. Programas específicos de exercicio físico para persoas maiores: Pautas de Intervención.	1. Introducción ao deseño de programas de exercicio físico para persoas maiores. 2. Modelos de programas: 2.1. Programas de exercicio físico na auga. 2.2. Programas de exercicio físico en seco.
Tema V. O deporte de competición nas persoas maiores.	1. Introducción á competición en persoas maiores. 2. Adaptacións regulamentarias 3. Atletas "Máster" vs Atletas "Maiores" 4. Os deportes individuais de competición en persoas maiores. 5. Os deportes colectivos de competición en persoas maiores.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	45	67.5
Traballo tutelado	0	12	12
Prácticas de laboratorio	27	27	54
Seminario	0	2	2
Saídas de estudo	3	4.5	7.5
Exame de preguntas obxectivas	1.5	0	1.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición oral con apoio audiovisual dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	Desenvolvemento dun traballo grupal en base ás directrices e titorización dos profesores.
Prácticas de laboratorio	Execución e análise de diferentes manifestacións de actividades físicas vinculadas ao temario da materia na instalación deportiva reservada para a mesma.
Seminario	Resolución de dúbidas, consultas sobre a materia e seguimento de traballos.
Saídas de estudo	Se prevee a visita a diferentes centros nos cales se observará e analizará un programa de exercicio físico para persoas maiores.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Desenvolvemento dun traballo grupal en base ás directrices e titorización dos profesores.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Desenvolverase en grupos traballos tutelados en base ás directrices do profesor/es. Devanditos traballos serán defendidos en clase.	60	CG2 CG5 CG6 CG11 CG12 CG16 CG19 CG20 CG21 CG23 CG25 CG26
Exame de preguntas obxectivas	Desenvolvésese un exame: tipo Test ou/e de preguntas curtas en base aos contidos desenvolvidos en clase.	40	CG5 CG6 CG13 CG19 CG20 CG21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia será necesario alcanzar un mínimo de 5 puntos en cada unha das dúas probas de avaliación.

O alumnado que non supere o 80% de asistencia ás clases prácticas, deberá realizar unha serie de exercicios teórico-prácticos (a coordinar coa profesora) vinculados á temática das devanditas clases.

En caso de non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Só se gardará a nota da parte aprobada para a segunda convocatoria do mesmo curso académico.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade na ligazón:

<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- ACSM, Exercise and Physical Activity for Older Adults, 2009, Medicine & Science in Sports & Exercise
- ACSM, Position stand: the recommended quantity and quality of exercise for developing and maintaining cardiorespiratory and muscular fitness, and flexibility in healthy adults, 1998, Medicine & Science in Sports & Exercise
- Bouchard C, Shephard RJ, Stephens T, Sutton JR, y Mcpherson BD, Exercise, fitness & health: A consensus of current knowledge, Human Kinetics, 1990, Champaign, IL
- Meléndez, A, Actividades físicas para mayores. Las razones para hacer ejercicio., Gymnos, 2000, Madrid
- Spiriduso, WW, Physical Dimensions of Aging, Human Kinetics, 1995,

Bibliografía Complementaria

- Elsawy B, Higgins KE, Physical activity guidelines for older adults, 2010, American Family Physician
- Rodríguez FA, Gusi N, Valenzuela A, Nacher S, Nogués J, y Marina M, Valoración de la condición física saludable en adultos (I): Antecedentes y protocolos de la batería Afisal-Inefc, 1998, Apunts
- Rodríguez, F.A., Valenzuela, A., Gusi, N., Nacher, S., y Gallardo, I., Valoración de la condición física saludable en adultos: Fiabilidad, aplicabilidad y valores normativos de la batería Afisal-inefc, 1999, Apunts
- Rose, DJ., Equilibrio y movilidad con personas mayores, 2ª, Paidotribo, 2014, Badalona

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS**Mercadotecnia e dirección de empresas deportivas**

Materia	Mercadotecnia e dirección de empresas deportivas			
Código	P02G050V01909			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter OP	Curso 4	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Correo-e	ivanmartinez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.	• saber facer
CG22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.	• saber facer
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	CG14
Coñecemento e comprensión dos factores *comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CG4
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG2
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	CG12
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG25
Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades *físicodeportivas.	CG21
Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.	CG22

Contidos

Tema	
1.O Mercado Deportivo. Marketing Deportivo.	1.1. A economía en torno ao deporte 1.2. A ciencia da mercadotecnia 1.3. Mercadotecnia deportiva

2. A Empresa deportiva: características e dirección.

2.1. A empresa deportiva e os seus negocios
2.2. O emprendemento no sector deporte

3. Protocolo e comunicación

3.1. A xestión de marca
3.2. Comunicación corporativa e *RSC

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	31.5	54
Resolución de problemas	15	40.5	55.5
Estudo de casos	7	32.2	39.2
Exame de preguntas obxectivas	0	1.5	1.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Por medio de *tutorías personalizadas ou en grupo no horario estipulado.
Resolución de problemas	Por medio de *tutorías personalizadas ou en grupo no horario estipulado.
Estudo de casos	Por medio de *tutorías personalizadas ou en grupo no horario estipulado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante	0	
Resolución de problemas	O alumno realizará de maneira individual exercicios expostos na clase. Completaraos de maneira autónoma e presentaraos por escrito no prazo acordado.	20	CG2 CG12 CG13 CG21 CG22 CG24 CG25 CG26
Estudo de casos	O estudante elixirá unha empresa/marca deportiva e completará un estudo de caso orientado polo polo profesor e presentaraos por escrito no prazo acordado. Fará unha presentación pública do mesmo diante dos seus compañeiros.	50	CG2 CG12 CG13 CG21 CG22 CG24 CG25 CG26

Exame de preguntas obxectivas	Constará de preguntas pechadas na que os alumnos seleccionan unha única resposta verdadeira de entre varias opcións. Fórmula de corrección para anular el efecto del azar; [$C = A - E/(k-1)$]. C (*cualificación), A (*acertos), E (erros), K (número de *opcións de *respuesta). Por baixo do 60% das preguntas correctas a materia considérase non superada.	30	CG2 CG12 CG13 CG21 CG22 CG24 CG25 CG26
-------------------------------	---	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

A cualificación final da materia resultará da ponderación das probas de avaliación (resolución de problemas, estudo de caso e proba tipo test). Será requisito imprescindible para aprobar a materia :

a) Presentar dentro do prazo estipulado todas tarefas a través da plataforma FAITCb) Obter no exame unha cualificación de 5.5 ou máis puntos, tras aplicar a fórmula de corrección.c) Asistencia o 85% dos grupos B.
Para aqueles que non superen a materia na primeira convocatoria a cualificación final será o resultado da próba tipo test (100%), na que deberá obter unha cualificación de 6.5 ou máis puntos para superar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Sánchez Martin,J., Business & Fitness. El negocio de los centros deportivos, 2011, Editorial Universitat Ouberta de Cataluña (UOC)

García Fdez.,J., Emprendiendo en el sector deportivo, de la teoría a la práctica, Aranzadi, 2016, Pamplona

Palomar,A.; Cazorla,Luis; Dompablo;S.; Avezuela,J. , Los fondos de inversión y la actividad deportiva , Aranzadi, 2015, Pamplona

Gálvez,P.;Sánchez,A.J.;Baena,M.J. , Economía, gestión y deporte. Una visión global de la investigación , Aranzai, 2016, Aranzadi

Calzada,E. , Show me the money. Cómo conseguir dinero a través del marketing deportivo , Libros de cabecera, 2012, Barcelona

Sobрино,J., El deporte, sector de actividad económica, Universidad Pontificia de Comillas, 2013, Madrid

Bibliografía Complementaria

Desbordes, Ohl y Tribou, Estrategias de Marketing Deportivo, Editorial Paidotribo, 2001, Barcelona

Rubio, B., Apuestas deportivas online, Santillana Ediciones, 2013, Madrid

Anderson, C., Charlas TED. La guía oficial TED para hablar en público, Deusto, 2016, Barcelona

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Actividades físicas de lecer/P02G050V01905

Xestión e organización dos sistemas deportivos II/P02G050V01702

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Xestión e organización dos sistemas deportivos I/P02G050V01504

Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Programas de exercicio físico e benestar				
Materia	Programas de exercicio físico e benestar			
Código	P02G050V01910			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Serrano Gómez, Virginia			
Profesorado	Serrano Gómez, Virginia			
Correo-e	vserrano@uvigo.es			
Web	http://http://fcced.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	• saber
CG6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber • saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber • saber facer
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber facer
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber facer
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer
CE25	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de actividades físico-deportivas recreativas	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa	• saber • saber facer
CE29	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde, da práctica de actividades físicas inadecuadas nos practicantes de actividade físico-deportiva recreativa	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

O alumnado terá a capacidade de valorar distintas situacións persoais para planificar a práctica de actividade física de forma individualizada.	CG2 CG5 CG6 CG13 CG14 CG16 CG18 CG26 CE25 CE26 CE29
O alumnado mostrará hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13 CG24
O alumnado será capaz de adaptarse a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	CG26 CE25
O alumnado mostrará habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG12 CG13 CG24 CG26
O alumnado comprenderá a literatura científica do ámbito do exercicio físico e o benestar	CG1 CG2
O alumnado mostrará a capacidade de identificar os riscos que se derivan para a saúde do desenvolvemento das actividades físicas inadecuadas entre a poboación que realiza práctica física orientada á saúde	CG26 CE25 CE26 CE29

Contidos

Tema	
1. Novas Tendencias do fitness, wellness, & healthy	1.1. Programas de exercicio físico e benestar nos servizos deportivos actuais. 1.2. Novas Tendencias de programas con orientación físico saudable.
2. O Adestramento persoal.	2.1. A figura do adestrador persoal. 2.2. Mercadotecnia e comunicación. 2.3. Aplicación dos programas de exercicio físico e benestar ao adestramento persoal.
3. Fundamentos, estrutura, deseño e control de programas de exercicio físico e benestar según o obxectivo das persoas usuarias	3.1. Segmentos poboacións nos practicantes de servizos deportivos.
4. Equipamentos de fitness, wellness, & healthy	4.1. As tendencias no equipamento dos servizos deportivos e o fitness 5.2. Equipamentos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	26	16	42
Resolución de problemas	2	0	2
Presentación	2	5	7
Traballo tutelado	4	22	26
Lección maxistral	17	0	17
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	30	31

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación de coñecemento a situacións concretas e adquisición de habilidades básicas e procesuais relacionadas coa materia estudada. Dependendo do contido, pódense desenvolver en espazos especiais con equipamento especializado
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa asignatura. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección magistral.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...

Traballo tutelado

O alumno, nun pequeno grupo, prepara un documento sobre o tema da materia previamente acordado co profesor.

Lección maxistral

O carácter da materia fai necesario combinar varios tipos de metodoloxías, dependendo da natureza dos obxectivos a alcanzar e os contidos a tratar. Avogarase por unha metodoloxía activa, alternando exposicións maxistras e traballo en pequeno grupo nas sesións teóricas e vivencia das diferentes propostas de tarefas (do profesor e dos propios alumnos) nas sesións prácticas. Ademais, o alumno disporá dun soporte virtual de apoio á docencia, a través da plataforma TEMA (<http://www.uvigo.es/faitic>), co que poderá realizar un seguimento parcialmente on-line da materia. - Organización da docencia:
As sesións de carácter teórico e práctico desenvolveranse en horario e localización fixadas polo centro.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Traballo tutelado O alumno terá un horario de titorías para consultar e resolver cuestións relacionadas coa materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	A asistencia, a participación activa ea resolución das actividades propostas serán valoradas	15	CE25 CE26 CE29
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto...	5	CG6 CG12 CG13 CG24 CG26 CE25 CE26 CE29
Traballo tutelado	O alumno, nun pequeno grupo, prepara un documento sobre o tema da materia previamente acordado co profesor	20	CG2 CG5 CG12 CE25 CE26 CE29
Resolución de problemas e/ou exercicios	O exame teórico poderá constar de preguntas curtas e/ou tipo test dos diversos contidos da materia	60	CG13 CG16 CG18 CG24 CG26 CE25 CE26 CE29

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado asista ou non ás aulas, ten dereito a ser evaluado (mediante exame ou segundo establece a guía docente).

a) Na 1ª convocatoria o exame terá unha valoración do 60%, o traballo un 20%, exposicións 5% e as sesións prácticas un 15% (Deberán asistir como mínimo ao 80% das sesións prácticas). Os alumnos que non cumpran o 80% de asistencia práctica, deberán realizar un exame práctico e/ou se incluírá unha pregunta/s extras de desenvolvemento no exame de resposta curta / test.

É indispensable superar o exame teórico cunha cualificación mínima de 5 puntos para aprobar a materia.

b) De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na 2ª edición.

Nesta 2ª convocatoria o exame terá unha valoración do 100%.

c) As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

American College of Sports Medicine, ACSM's guidelines to exercise testing and prescription, Lippincott Williams & Wilkins, 2009, Baltimore, MD

Bouchard, C., Blair, S.N., Haskell, W., Physical activity and health, Human Kinetics, 2007, Champaign, IL

Buckley, J.P., Redgrave, A., Redgrave, S., Exercise physiology in special populations, Churchill Livingstone.-Dwyer, 2008, Edinburgh

Coburn, J. W., Malek, M. H., Manual NSCA. Fundamentos del Entrenamiento Personal, Paidotribo, 2014, Barcelona

Dwyer, G.B., Davis, S.E., ACSM's health-related physical fitness assessment manual, Lippincott Williams & Wilkins, 2008, Baltimore, MD

Earle, R., Fundamentos del entrenamiento personal., Paidotribo, 2008, Barcelona

García-García, O. y Serrano Gómez, V., Entrenamiento personal. Guía para el desarrollo profesional, Medica Panamericana, 2017, Madrid

Riva, L., Physical activity and health guidelines. Recommendations for various ages, fitness levels, and conditions from 57 authoritative sources, Human Kinetics., 2010, Champaign, IL

Werner, W.K., Hoeger, S.A., Fitness and wellness., 8, Wadsworth, 2009, Belmont, CA

Bibliografía Complementaria

American College of Sports Medicine, Exercise management for persons with chronic diseases and disabilities, Human Kinetics, 2003, Champaign, IL

Busquet, L, Las cadenas musculares (tomo I), Paidotribo, 2000, Barcelona

Colado, JC, Acondicionamiento físico en el medio acuático, Paidotribo, 2004, Barcelona

Gomariz, J.R., Estiramientos de cadenas musculares, La liebre de marzo, 2009, Barcelona

Isidro, F., Heredia, JR, Pinsach, P., Ramón-Costa, M., Manual del entrenador personal: del fitness al wellness, Paidotribo, 2007, Barcelona

Ratames, N, Manual ACSM de Entrenamiento de la Fuerza y del Acondicionamiento Físico, Paidotribo, 2015, Barcelona

Souchard, P, RPG. Principios de la reeducación postural global, Paidotribo, 2005, Barcelona

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Actividades de fitness/P02G050V01901

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Actividades de fitness/P02G050V01901

Valoración e prescripción do exercicio físico para a saúde/P02G050V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología do adestramento deportivo**

Materia	Psicología do adestramento deportivo			
Código	P02G050V01911			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Dosil Díaz, Joaquín			
Profesorado	Dosil Díaz, Joaquín			
Correo-e	jdosil@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	• saber • saber facer
CG6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.	• saber • saber facer
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber • saber facer
CG17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.	• saber • saber facer
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber • saber facer
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar e planificar planes de adestramento psicolóxico.	CG4 CG5 CG7 CG15 CG25 CG26 CE2
Comprensión da psicología específica de cada modalidade deportiva, así como tratar cos deportistas e adestradores.	CG2 CG4 CG6 CG7 CG8 CG15 CG17 CG25 CG26 CE2

Coñecemento das estratexias máis efectivas para traballar no ámbito da psicoloxía do adestramento deportivo	CG2 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG15 CG17 CG25 CG26 CE2
---	---

Contidos

Tema	
1. A psicoloxía no adestramento e na competición.	1. A importancia da psicoloxía no deporte. 2. A importancia da psicoloxía no adestramento. 3. A importancia da psicoloxía na Competición. 4. A figura do psicólogo do deporte.
2. Avaliación, Planificación e Intervención Psicolóxica	1. Concepto de adestramento mental 2. Niveis de asesoramento mental 3. Avaliación e planificación do adestramento mental 4. Preparación psicolóxica dos adestramentos 5. Preparación psicolóxica das competicións
3. Programas de Adestramento Mental.	1. Psicoloxía do atletismo 2. Psicoloxía do tenis 3. Psicoloxía do golf 4. Psicoloxía do motociclismo 5. Psicoloxía do automobilismo 6. Psicoloxía do surf
4. Preparación psicolóxica das competicións.	1. Psicoloxía do fútbol 2. Psicoloxía do baloncesto 3. Psicoloxía do volleyball
5. Estratexias psicolóxicas de intervención.	1. Técnicas de intervención psicolóxica 2. Establecemento de obxectivos 3. Relaxación 4. Visualización 5. Técnicas cognitivas 6. Técnicas de biofeedback e neurofeedback 7. Técnicas de habilidades de comunicación
6. Asesoramento Psicolóxico a Adestradores, Pais, Directivos e Árbitros.	1. Enfoque educativo da iniciación deportiva 2. Motivos para comezar e abandonar un deporte 3. Do triángulo ao pentágono da iniciación deportiva 4. Os compoñentes do pentágono da iniciación deportiva

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	2	0	2
Debate	16	30	46
Lección maxistral	28	28	56
Exame de preguntas obxectivas	2	35	37
Observación sistemática	2	0	2
Traballo	2	5	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Exposición por parte do alumno dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver en grupos.
Debate	Exposición, por grupos, diante do grupo mediano, e despois por escrito ao profesor, dos resultados da valoración de tres alumnos/as de educación infantil (3, 4 e 5 anos), utilizando probas adaptadas a este alumnado co obxecto de detectar posibles causas das dificultades de aprendizaxe que poida manifestar un alumno/a e actuar en consecuencia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Presentación	Os alumnos deberán presentar unha planificación dunha temporada.
Probos	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Os alumnos deberán facer unha proba tipo test de 40 preguntas con 3 alternativas de resposta.
Traballo	Os alumnos deberán presentar un traballo, tanto a nivel individual como en equipo, con formato tipo debate.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	A avaliación final consistirá nunha proba tipo test de 40 pregunta, con 3 alternativas de resposta e só unha verdadeira. Cada dúas respostas incorrectas restarán unha correcta.	100	CG2 CG4 CG5 CG6 CG7 CG8 CG15 CG17 CG25 CG26 CE2

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nas sucesivas convocatorias farase pregunta corta.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Dosil, J. (Ed), El psicólogo del deporte: asesoramiento e intervención., 2, Síntesis, 2002, Madrid

Dosil, J. (Ed), The Sport Psychologist Handbook: a guide for sport-specific performance enhancement., 1, John Wiley & Sons, 2006, Chichester

Dosil, J., Psicología de la actividad Física y del Deporte, 2, McGraw-Hill, 2008, Madrid

Bibliografía Complementaria

Buceta, J.M., Psicología del entrenamiento deportivo, 1, Dykinson, 1998, madrid

Weinberg, R. y Gould, D., Fundamentos en Psicología del Deporte, 3, Panamericana, 2009, Madrid

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Especialización en deportes colectivos/P02G050V01906

Especialización en deportes individuais/P02G050V01907

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo II/P02G050V01604

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía da actividade física e o deporte/P02G050V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas externas: Practicum**

Materia	Prácticas externas: Practicum			
Código	P02G050V01981			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 18	Carácter OB	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Barcala Furelos, Roberto Jesús Martínez Figueira, María Esther			
Profesorado	Martínez Figueira, María Esther			
Correo-e	esthermf@uvigo.es roberto.barcala@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/feduc/index.php?id=179,0,0,1,0,0			
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber • saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber • saber facer
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber • saber facer
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber • saber facer
CG17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.	• saber • saber facer
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer
CG19	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.	• saber
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físicodeportivas.	• saber
CG22	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar programas para a dirección de organizacións, entidades e instalacións deportivas.	• saber
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aplicar as TIC en Educación Física	CG12 CG13
Utilización de bibliografía e bases de datos	CG13 CG14 CG26

Planificación e deseño de actividades en diferentes contextos, situacións e en diferentes tipos de poboacións.

CG13
CG15
CG16
CG17
CG18
CG19
CG20
CG21
CG22
CG23
CG24
CG25
CG26

Contidos

Tema

Estudo e análise de a institución, programación, intervención, e avaliación do traballo desenvolvido no periodo de prácticas en empresas ou institucións, orientadas ben á docencia, á xestión, ao adestramento deportivo, á saúde, ou á recreación. Considérase como un conxunto de actividades orientadas a unha aprendizaxe baseada na acción e na experiencia e á apropiación e integración de destrezas e coñecementos. O practicum debe realizarse en servizos ou entidades desde as que se desenvolven traballos relacionados coa actividade física e o deporte en calquera dos ámbitos anteriormente relacionados e que sexan recoñecidos como centros colaboradores para a formación en prácticas mediante os correspondentes convenios. Neste sentido, existe actualmente un número importante de convenios con diferentes entidades ou institucións que desde distintos ámbitos traballan en actividade física e deporte e que garante que todos os alumnos poidan desenvolver as súas prácticas de forma adecuada.

Observación, planificación, intervención e avaliación das prácticas.

Seguimento e control tutelado do periodo de prácticas.

Estancia de prácticas

Memoria do periodo de prácticas.

Planificación e temporalización das prácticas.
Intervención ou simulación de intervención no centro de prácticas.
Elaboración da memoria de prácticas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	5	10	15
Lección maxistral	4	0	4
Seminario	5	50	55
Prácticum	150	60	210
Traballo tutelado	10	100	110
Informe de prácticas externas	2	50	52
Informe de prácticas externas	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. O titor ou titora co seu grupo de practicum organizarán as tarefas de prácticas.

Prácticum	O estudante desenvolver as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión vinculada as ciencias da actividade física e o deporte.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias. Trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía vinculada ao prácticum

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades dirixidas a todo o alumnado nas que se explica e matiza o como se van a desenvolver prácticas
Lección maxistral	Reunións co alumnado para facer seguimento do desenvolvemento das prácticas
Prácticum	Reunións personalizadas co alumnado para facer seguimento do desenvolvemento das prácticas
Traballo tutelado	Realízase traballos solicitados tanto polo titor do centro de prácticas como polo titor académico, cando estes considérense necesario na súa formación práctica
Seminario	Organización de reunións grupais de facer á mellora da formación practica

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Informe de prácticas externas	Memoria das prácticas desenvolverase consonte o establecido no art. 14 do Real decreto 1707/2011, de 18 de Novembro. O alumnado deberá entregar unha memoria conforme ao modelo oficial indicado a principio de curso e publicado na web da Facultade.	50	CG12 CG13 CG14 CG15 CG16 CG17 CG18 CG19 CG20 CG21 CG22 CG23 CG24 CG25 CG26
Informe de prácticas externas	Informe motivado e detallado do titor ou titora do centro de prácticas, según o modelo oficial publicado na web da Facultade.	50	CG12 CG13 CG14 CG15 CG16 CG17 CG18 CG19 CG20 CG21 CG22 CG23 CG24 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. A titora ou titor académico de a universidade evaluará as prácticas desenvolvidas por os estudantes de conformidade con os criterios e fontes de información sinalados.

2. A titora ou titor de o centro escolar, como indica o art. 13 de o Real Decreto 1707/2011, de 18 de Novembro, polo que se regulan as prácticas académicas externas de os estudantes universitarios, realizará e remitirá a o titor/a académico de a Universidade a avaliación final.
3. Para superar a materia de o Prácticum o estudante deberá alcanzar o aprobado en cada un de os criterios de avaliación establecidos infórmesnos, tanto de o titor/a de o centro de prácticas como de o titor/a académico. Manteranse as competencias adquiridas en primeira convocatoria ata segunda convocatoria.
4. Para facilitar o proceso de avaliación, antes de o inicio de as prácticas, o/a coordinador/a de o Practicum remitiralle a o centro escolar a folla de avaliación en a que se reflectan as diferentes competencias obxecto de mesma.
5. Conforme a normativa vigente, con independencia de ser estudantes asistente como non asistente, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Particularmente, en canto a a Memoria de Prácticas, sinalar:

1. A Memoria de as prácticas desenvolverase segundo o establecido en o art. 14 de o Real decreto 1707/2011, de 18 deNoviembre.
2. A través de a guía docente, así como por outro tipo de orientacións, a Comisión de Prácticas establecerá anualmente as recomendaciones precisas para unha correcta elaboración de a Memoria.
3. Para facilitar o proceso de avaliación cada titor ou titora contará con a correspondente folla de avaliación.
4. As datas de entrega de a Memoria de Prácticas de cada convocatoria figuran reflectidas en o calendario académico de a Facultade, podendo consultarse en o apartado de organización académica de a web de a facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

VVAA, Memoria Verífica do Grao en CC. da Actividade Física e do Deporte,
http://fcced.webs.uvigo.es/images/docs/estudios/grado_ccafd/Memoria_CCAFD.pdf

VVAA, Documentos oficiais de prácticum do Grao en CC. da Actividade Física e do Deporte da FECD,
<http://fcced.webs.uvigo.es/gl/docencia/practicum>

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Ter en conta a normativa propia de Prácticas Curriulares de a Universidade de Vigo e de a Facultade de Ciencias de a Educación e de o Deporte.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	P02G050V01991			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Barcala Furelos, Roberto Jesús			
Profesorado	Martínez Figueira, María Esther			
Correo-e	roberto.barcala@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Traballo Fin de Grao consiste no desenvolvemento autónomo por parte do estudante dun proxecto baixo a dirección dun profesor/a titor/a, cuxa realización ten a finalidade de favorecer que o estudante integre as ensinanzas recibidas durante os estudos e asegurar a adquisición das competencias propias da titulación.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber
CG21	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físico-deportivas.	• saber
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber • saber facer
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	• saber
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar	• saber
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte	• saber
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas	• saber
CE17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar a realización de programas de actividades físico-deportivas orientada á saúde	• saber • saber facer
CE18	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado, para cada tipo de actividade que practique a poboación de adultos, maiores e discapacitados	• saber
CE20	Capacidade para administrar os servizos deportivos públicos e privados	• saber
CE21	Capacidade para deseñar o programa de funcionamento das instalacións deportivas e seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado	• saber • saber facer
CE22	Capacidade para coñecer e aplicar o marco xurídico do ámbito profesional	
CE24	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade físico-deportiva recreativa, con atención ás características individuais e contextuais das persoas	• saber
CE26	Capacidade para seleccionar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva recreativa	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

1. Coñecementos sobre os modos de presentación do traballo técnico-científico.	CG13 CG21 CG23 CG25 CG26 CE1 CE4 CE17 CE18 CE20 CE24
2. Coñecemento dos modos de inserción do Traballo Fin de Grao no ámbito profesional.	CG14 CG21 CE1 CE2 CE3 CE4 CE17 CE20 CE22 CE26
3. Coñecemento dos modos de escritura relacionados coa realización, exhibición e presentación dos proxectos técnicos-profesionais e a súa elaboración.	CG23 CG25 CG26 CE1 CE2 CE3 CE4 CE20 CE21 CE26
4. Capacidade para a procura, análise e incorporación da información necesaria para a elaboración dun proxecto técnico-profesional	CG23 CG25 CG26 CE1 CE2 CE17 CE18 CE20 CE21 CE22 CE24 CE26

Contidos	
Tema	
Elaboración de una planificación adecuada a la realidad técnico-profesional de alguno de los ámbitos profesionales vinculados al Grado.	Elaboración e desenrolo dun TFG.
Presentación e defensa do traballo elaborado.	Presentación do TFG. Defensa do TFG.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	0	125	125
Presentación	0	16	16
Seminario	4	0	4
Lección maxistral	4	0	4
Traballo	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición

Traballo tutelado	<p>SOLICITUDE DE PRESENTACIÓN E DEFENSA DO TFG.</p> <p>1. O alumno/a solicitará a presentación e avaliación do TFG co visto e prace do seu respectivo titor/a académico.</p> <p>2. A solicitude de presentación, dirixida á Comisión de Coordinación Académica, deberá ir acompañada da versión escrita e electrónica do TFG por cuádruplicado co visto e prace do titor/a académico. Poderá achegarse a documentación ou material adicional que se estime oportuno para que sexa tomada en consideración polo Tribunal avaliador. A FCED porá ao dispor do alumnado unhas orientacións académicas e de estilo para a presentación escrita da memoria do TFG.</p> <p>3. A efectos de avaliación, o titor/a académico emitirá un informe no que valorará (de 0 a 3 puntos) o labor realizado pola alumna/o durante o período de elaboración do TFG. Este informe acompañará a documentación referida no punto 2. Os criterios de avaliación ficarán recollidos na guía docente da materia.</p> <p>4. En atención ás solicitudes presentadas, a Comisión establecerá, de acordo co Tribunal avaliador, e publicará a orde para a celebración do acto de presentación pública do TFG. Polo menos, fixarase unha data na convocatoria ordinaria de xuño e outra na extraordinaria de xullo.</p>
Presentación	<p>ACTO DE PRESENTACIÓN E DEFENSA PÚBLICA DO TFG.</p> <p>1.O acto de presentación será realizado polo alumno/a en sesión pública na data e hora asignada. De maneira excepcional, a Comisión de Coordinación Académica poderá aprobar outra modalidade, previa solicitude formal e motivada do alumno/a e sempre que sexa posible.</p> <p>2.O alumno/a exporá nun tempo máximo de quince minutos un resumo do TFG e dos principais resultados e conclusións acadados. Posteriormente, sen superar os trinta minutos, os membros do Tribunal avaliador realizarán as observacións e consideracións oportunas.</p>
Seminario	O titor poderá establecer titorias grupais para dar as indicacións xerais para cada fase do traballo
Lección maxistral	Existirán titorias en pequeno grupo para expoñer toda a reglamentación relativa ó TFG

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Traballos asociados ao desenvolvemento do traballo fin de grao
Probas	Descrición
Traballo	Traballos e proxectos que complementen a formación para o desenvolvemento do traballo fin de grao

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	O profesor fará unha avaliación continua do traballo do alumno. Antes da data 30 establecida para a presentación e defensa do TFG, o tribunal de avaliación terá o informe de valoración do director sobre o traballo realizado por parte do estudante cunha valoración parcial do mesmo.	30	CG13 CG14 CG21 CG23 CG25 CG26 CE1 CE2 CE3 CE4 CE17 CE20 CE21 CE24 CE26

Traballo	ACTO DE PRESENTACIÓN E DEFENSA PÚBLICA DO TFG. 1. O acto de presentación será realizado polo alumno/a en sesión pública na data e hora asignada. De maneira excepcional, a Comisión de Coordinación Académica poderá aprobar outra modalidade, previa solicitude formal e motivada do alumno/a e sempre que sexa posible. 2. O alumno/a exporá nun tempo máximo de quince minutos un resumo do TFG e dos principais resultados e conclusións acadados. Posteriormente, sen superar os trinta minutos, os membros do Tribunal avaliador realizarán as observacións e consideracións oportunas. AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN DO TFG. 1. Celebrado o acto de presentación pública do TFG, o Tribunal avaliador deliberará sobre a cualificación tomando en consideración o informe emitido polo titor académico, a calidade do contido do TFG, así como a propia exposición, en particular, a claridade expositiva e a capacidade de debate e defensa argumental do alumno/a. 2. A cualificación será a suma ponderada da cualificación do Tribunal (de 0 a 7 puntos) mais a valoración do titor (de 0 a 3 puntos). A valoración do Tribunal será a media aritmética das notas atribuídas por cada un dos seus membros. Neste punto o Tribunal rexerase polo disposto nas Normas de Xestión Académica para as titulacións de Grao regulados polo Real Decreto 1393/2007 vixentes na Universidade de Vigo. 3. As deliberacións do Tribunal para cualificar o TFG serán a porta pechada. Unha vez finalizado o acto de defensa, o tribunal fará pública a cualificación. 4. Ao remate da avaliación e cualificación da totalidade dos TFG do grao, o Tribunal avaliador poderá conceder mencións de matrícula de honra de conformidade coa normativa.	70	CG13 CG21 CG23 CG25 CG26 CE3 CE4 CE18 CE20 CE21 CE22 CE24 CE26
----------	---	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

A calificación será a suma ponderada da calificación do Tribunal (70%) máis a valoración do titor/a (30%). A valoración do Tribunal será o promedio aritmético das notas atribuídas por cada un dos seus membros.

O TFG debe ser un traballo persoal no que se constrúa un discurso propio. Cando se utilicen ideas ou palabras doutra autoría acreditarase explicitamente a súa orixe.

Aqueles estudantes que non superen o TFG na avaliación do segundo cuatrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.

As datas de entrega da memoria e da defensa do TFG serán publicadas con antelación suficiente na web da Facultade: <http://fcced.uvigo.es/gl/>

No caso de obter a cualificación de suspenso, ben sexa na primeira ou segunda convocatoria, o tribunal fará chegar un informe coas recomendacións oportunas ao estudante e ao/o titor/a para a mellora do traballo e a súa posterior avaliación.

Conforme a normativa vixente, con independencia de ser estudantes asistentes como non asistentes, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cordón, J.A.; López, J.; Vaquero, J., Manual de investigación bibliográfica y documental, Piramide, 2001, Madrid

Gutiérrez Dávila, Marcos, Metodología de las Ciencias del Deporte, Síntesis, 2005, Madrid

Regulamento de Traballo de Fin de Grao da Universidade de Vigo,

Normativa de Traballo de Fin de Grao da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.,

Bibliografía Complementaria

Jurado Rojas, Yolanda, Técnicas de investigación documental: manual para la elaboración de tesis, monografías, ensayos e informes académicos, Thompson, 2002, Mexico

Recomendacións

Outros comentarios

Ter en conta a normativa propia de TFG da Universidade de Vigo e da Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte.